

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
RADYO TV SİNEMA ANABİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Mısır Filmlerinde Zorba Karakteri ve Mısır
Toplumuna Yansıması**

Abdelrahman ELBOGHDADI

2501141367

TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. Emine NİLÜFER PEMBECİOĞLU

İSTANBUL – 2018

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı : ABDELRAHMAN ELBOGHDADI Numarası : 2501141367
Anabilim Dalı / Anasanat Dalı / Programı : RADYO TV SİNEMA/ YÜKSEK LİSANS Danışmanı : PROF. DR. EMİNE NİLÜFER PEMBEÇİOĞLU
Tez Savunma Tarihi : 25.12.2018 Saati : 11.30
Tez Başlığı : MISIR SİNEMA FİLMLERİNİN İZLERKİTLE ÜZERİNDEKİ ETKİSİ VE "KÖTÜ" KARAKTERLERİN TOPLUMA YANSIMASI

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 36. Maddesi uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **KABULÜ'NE** OYBİRLİĞİ / OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-PROF. DR. EMİNE NİLÜFER PEMBEÇİOĞLU		Kabul
2-PROF. DR. RENGİN İSKEÇE		Kabul
3-PROF. DR. NEBAHAT AKGÜN ÇOMAK		Kabul
4-PROF. DR. FİLİZ AYDOĞAN BOSCHELE		Kabul
5- PROF. DR. SEÇKİN ÖZMEN		Kabul

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-PROF. DR. MURAT İRİ		
2-DOÇ. DR. NEŞE KAPLAN		

ÖZ

Mısır Filmlerinde Zorba Karakteri ve Mısır Toplumuna Yansıması

Abdelrahman ELBOGHDADI

Sinemanın önemi, en önemli eğlence aktivitelerinden biri olmasından ileri gelmektedir. Aynı zamanda, tüm izleyiciler tarafından en çok tercih edilen ve en çok katılım gösterilen aktivitedir. Sinema, izleyicilerin dikkatini çekip görselleri ve fikirleri bilinç ve zihne aktarma potansiyeli sayesinde muazzam bir izleyici etkileme yetisine sahiptir. Böylece, sinema kültürü insanların kültürü haline gelir.

Aynı zamanda eşsiz bir kültürel yaratıcılık yöntemi olan sinema anlayışımızı, hislerimizi ve hayata karşı bakış açımızı etkileyerek hem kişisel hem de kitle düzeyinde bilinç yaratmanın temel yapıtaşlarından biridir.

Bu araştırma, “Halk Kahramanı” (kötü) olarak yansıtılan “Zorba Figürünün” altını çizerek zorbalığın suçlu davranışlarının bir tür cesaret örneği olarak gösterildiğini ve bunun da toplumsal ve etik sistemlerle geliştiğini kanıtlamaktadır. Bu davranışlar film boyunca veya drama bağlamında doğrulanmış ve bu da izleyicileri zorba “kahramana” karşı empati duymaya sevk etmiştir.

Mısır filmleri genel anlamda toplum sorunlarına değinir ve buna göre özellikle 25 Ocak 2011’deki devrimden sonra yapısı değişen toplumun yeni gerçekliklerini yansıtırken zorbalığı halk kahramanı olarak gösterme eğilimi taşır. Sinema giderek daha çok suç ile üst ve alt sınıflar arasındaki çatışmaya odaklanmaktadır. Bu da Mısır toplumunun pek çok diğer toplum gibi artan suç olaylarından mustarip olduğu anlamına gelmektedir. Suç oranlarını azaltmaya yönelik çabalara rağmen, günden güne sadece suç sayısında değil, aynı zamanda bilimsel ve teknolojik gelişmelere ayak uyduran suç tiplerinde de artış gözlemleniyor. Yapılan suç araştırmaları da son on yılda suç işleme yöntemleri konusunda suçun gelişimindeki gerçekliği ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Zorbalık, Mısır, Mısır Filmi, Toplum, Sinema

ABSTRACT

Thug Character in the Egyptian Films and Its Reflection on Egyptian Society

Abdelrahman ELBOGHDAI

The importance of cinema lies in its being one of the most important entertainment activities. It is also more preferable and most seen among all spectators. Cinema enjoys tremendous ability to affect spectators, because of its potential to attract spectators and push further into their conscience and mind.

On the other hand, cinema is also one of the ways, a distinct method of cultural creativity and it is one of the building awareness sources on both personal and mass level through influencing consciousness and feeling and forming our point of view for life.

The research proves that films highlighted "The Thug Figure" and presented it as a "Folk Hero", (mis) presenting thug criminal behavior as a kind of bravery, which actually contradicts with social and ethical system. These behaviors were justified during the film or in the dramatic context, which pushes the spectators to have empathy for the thug "hero".

Egyptian films in general, discussed community issues and problems; accordingly films tend to present thug as a folk hero while mirroring new realities of the community whose structure has changed especially after 25th January 2011 revolution. Cinema continues on focusing more on crimes and conflict between higher and lower castes. That means that Egyptian community suffers from criminal phenomenon outbreak as much as just like many other communities. Despite efforts to limit crime outbreak, we notice day after day increase not only in the number of crimes but also regarding the type of those crimes that keep pace with scientific and technological progress the community witnessing. The criminal studies also revealed truth about crime development during the last ten years in terms of commission means and implementation.

Key Words: Thug, Egypt, Egyptian Movies, Society, Cinema

ÖNSÖZ

Hayatım boyunca benimle birlikte kalan anneme ve babama en iyisini veriyorum .

Ve beni her zaman destekleyen karıma Abrar .

Abdelrahman ELBOGHDADI

İSTANBUL, 2018

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZ.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
RESİMLER LİSTESİ.....	xiv
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM ARAŞTIRMANIN ÇERÇEVESİ

1.1. Araştırma Konuları.....	3
1.1.1. Kahraman Karakter.....	3
1.1.2. Zorba.....	3
1.2. Araştırma Sorunsalı.....	4
1.3. Geçmiş Araştırmalar.....	4
1.4. Mısır Sinemasının Durumu.....	5
1.4.1. Ülke Tarihi ve Mevcut Durumu.....	6
1.4.2. Üretilen Film Sayısı.....	7
1.4.3. Sinema Salonu Sayısı.....	8
1.4.4. Mısırlıların Sinemaya Gitme Sıklığı.....	8
1.5. Kitle İletişimi.....	9
1.5.1. Bireysel Tercihler.....	10
1.5.2. Şiddet İçerikli Filmlere Artan Talep.....	10

1.5.3. Zorbalık Talebinin Haberlerde Yer Alması ve Etkisi.....	11
1.6. İdeoloji ve Zorbalık.....	13
1.6.1. Zorbalığın Sebepleri.....	14
1.6.2. Kahraman Kavramı.....	15
1.6.3.Eski Kahramanlar Yeni Kahramanlara Karşı.....	16
1.7. Filmlerden Taklit Edilen Davranışlar.....	18
1.7.1. Değişen Değer Sistemi	20

İKİNCİ BÖLÜM

AMAÇ VE YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Önemi.....	22
2.2. Araştırmanın Amacı.....	23
2.3. Sebepler / Sorular	23
2.4. Yöntem ve Araştırma Türü.....	24
2.4.1. Araştırma Yönleri.....	24
2.4.2. Yetiştirme Kuramı.....	25
2.5. Araştırma Varsayımları.....	28
2.6. Araştırma Araçları.....	28
2.6.1. İçerik Analizi Formu.....	28
2.6.2. Soru Formu.....	28
2.7. Araştırma Konusu Olarak Belirlenen 3 Filmin Seçilmesinin Nedenleri	29
2.7.1. “Abdou Mouta”	29
2.7.2. “İbrahim El Abyad”	30
2.7.3. “Welad Rizk”	30

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ANALİZ VE BULGULAR

3.1. Film Analizi.....	32
3.1.1. “Welad Rizk” Filminin Analizi.....	32
3.1.1.1. İlham Kaynağı.....	32
3.1.1.2. Analiz.....	33
3.1.1.2.1. Kostüm ve Renkler.....	33
3.1.1.2.2. Sesler.....	34
3.1.1.2.3. Dil Kullanımı.....	34
3.1.1.2.4. Sahne Zaman Kodları.....	34
3.1.2. “İbrahim El Abyad” Analizi.....	39
3.1.2.1. İlham Kaynağı.....	39
3.1.2.2. Analiz.....	39
3.1.2.2.1. Kostüm ve Renkler.....	39
3.1.2.2.2. Sesler.....	40
3.1.2.2.3. Dil Kullanımı.....	40
3.1.2.2.4. Sahne Zaman Kodları.....	40
3.1.2.2.5. Genel Analiz.....	46
3.1.3. “Abdou Mouta” Analizi.....	46
3.1.3.1. İlham Kaynağı.....	46
3.1.3.2. Analiz.....	47
3.1.3.2.1. Kostüm ve Renkler.....	47
3.1.3.2.2. Sesler.....	48
3.1.3.2.3. Dil Kullanımı.....	48

3.1.3.2.4. Sahne Zaman Kodları.....	48
3.2. Film İçeriği Analizi Bulguları.....	55
3.2.1. zet.....	75
3.3. Anket Bulguları	76
3.3.1. Hipotez Sorgulaması.....	107
3.3.1.1. Birinci Hipotez.....	107
3.3.1.2. İkinci Hipotez.....	113
3.3.1.3. Üçüncü Hipotez.....	118
3.3.1.4. Dördüncü Hipotez.....	127
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	137
KAYNAKÇA	139

TABLULAR LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 1.1: 2012- 2014 Yılları Arasında Üretilip Gösterime Giren Mısır Filmleri Sayısındaki Artış.....	7
Tablo 1.2: Sinema Salonlarının Sayısı ile 2011- 2015 Yılları Arasında Üretilip Gösterime Giren Mısır Filmlerinin Sayısındaki Değişiklikler.....	8
Tablo 1.3: Vilayetlerdeki Sinemalar ve İzleyiciler (2012–2015).....	9
Tablo 3.1: Film Konularının Kaynağı.....	55
Tablo 3.2 : Zorbaların Kişilik Türü.....	56
Tablo 3.3: Zorbalık Türü.....	57
Tablo 3.4: Zorbalık Türü-II.....	58
Tablo 3.5: Zorbaların Yaş Grubu.....	59
Tablo 3.6: Zorbaların Konuştuğu Dil Düzeyi.....	61
Tablo 3.7: Zorbaların Diğerleriyle İletişimde Kullandığı Terimler.....	61
Tablo 3.8: Zorbaların Ait Olduğu Toplum ve Çevre.....	62
Tablo 3.9: Filmlerdeki Zorbaların Sosyal ve Ekonomik Düzeyi.....	63
Tablo 3.10: Zorbaların Eğitim Düzeyi.....	64
Tablo 3.11: Filmlerdeki Zorbaların Ait Olduğu Aile Büyüklüğü.....	64
Tablo 3.12: Zorbaların Aileleriyle İlişkileri.....	65
Tablo 3.13: Zorbaların Medeni Durumu.....	66
Tablo 3.14: Zorbaların Yaşadığı Evlerin Özellikleri.....	67
Tablo 3.15: Zorbaların Yasadışı İlişkileri.....	68

Tablo 3.16:Filmlerdeki Zorbaların Sergilediği Davranışlar – Olumlu Davranışlar.....	69
Tablo 3.17:Filmlerdeki Zorbaların Sergilediği Davranışlar – Olumsuz Davranışlar.....	71
Tablo 3.18:Filmlerdeki Zorbaların Kişisel Özellikleri – Olumlu Kişilik Özellikleri	72
Tablo 3.19:Filmlerdeki Zorbaların Sergilediği Davranışlar – Olumsuz Davranışlar.....	73
Tablo 3.20: Tür	76
Tablo 3.21: Yaşanan Yer.....	77
Tablo 3.22: Yaş – Sınıf.....	77
Tablo 3.23: Babanın Eğitim Düzeyi.....	78
Tablo 3.24: Annenin Eğitim Düzeyi.....	79
Tablo 3.25: Ev Ortamı.....	80
Tablo 3.26: Aile Geliri.....	81
Tablo 3.27: Arap Uydu Kanallarını İzliyor Musunuz?.....	82
Tablo 3.28: Uydu Kanallarını Kaç Gün İzliyorsunuz?.....	83
Tablo 3.29: Bu Uydu Kanallarını Günde Kaç Saat İzliyorsunuz?.....	83
Tablo 3.30: Uydu Kanallarında Gösterilen Sinema Filmlerini İzliyor Musunuz?	84
Tablo 3.31: Haftada Kaç Gün İzliyorsunuz?	85
Tablo 3.32: Bu Hafta Kaç Tane Film İzlediniz?	86
Tablo 3.33: Hangi Türde Filmleri İzlemeyi Tercih Ediyorsunuz?.....	87
Tablo 3.34: Bu Filmleri Nerede İzliyorsunuz?	88

Tablo 3.35: Hiç Televizyonda Zorba Kahramanı Olan Bir Film Sizi Etkiledi Mi?	89
Tablo 3.36: Uydu Kanallarında Gösterilen Sinema Filmlerini İzliyor Musunuz?.....	89
Tablo 3.37: Aktif İzleme Ölçümü	91
Tablo 3.38: Sinema Filmlerinde Gösterilen Zorba Karakterlerin Tatmin Düzeyi Nedir?.....	96
Tablo 3.39: İzleyicilere Sunulan İçeriğin Samimiyet ve Nesnellik Derecesinin Ölçülmesi (İçerik Onaylanması).....	97
Tablo 3.40: Film İçeriklerinin Gerçekçiliğinin Ölçülmesi	99
Tablo 3.41: İzleyicilerin Gözünde Zorba İmgesinin Ölçülmesi.....	102
Tablo 3.42: İzleyicilerin Gözünde Zorba İmgesinin Ölçülmesi-II.....	105
Tablo 3.43: Aktif İzleme Ölçümü	106
Tablo 3.44: Birinci Hipotez Çoklu Karşılaştırmalar – Zorbaca Davranışların Benimsenme Düzeyi - I.....	107
Tablo 3.45: Birinci Hipotez Çoklu Karşılaştırma – Zorbaca Davranışların Benimsenme Düzeyi - II.....	108
Tablo 3.46: İkinci Hipotez Çoklu Karşılaştırma – Zorbaca Davranışların Benimsenme Düzeyi ve Sebepleri - I.....	113
Tablo 3.47: Üçüncü hipotez Çoklu Karşılaştırma – Demografik Değişkenler ve Zorba Görüntüsü - II.....	118
Tablo 3.48: Dördüncü hipotez Çoklu Karşılaştırma – Filmlerde ve Gerçekte Zorba Görüntüsü.....	141

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 3.1: Zorbaların Kişilik Türleri.....	56
Şekil 3.2: Zorbalık Türleri.....	58
Şekil 3.3: Zorbalık Türleri	59
Şekil 3.4: Zorbaların Yaş Grubu	60
Şekil 3.5: Zorbaların Diğerleriyle İletişimde Kullandığı Terimler	62
Şekil 3.6: Zorbaların Eğitim Düzeyi	64
Şekil 3.10: Filmlerdeki Zorbann Aile Büyüklüğü.....	65
Şekil 3.11: Zorbaların Aileleriyle İlişkileri.....	66
Şekil 3.12: Zorbaların Medeni Durumu.....	67
Şekil 3.13: Zorbaların Yaşadığı Evlerin Özellikleri	68
Şekil 3.14: Zorbaların Yasadışı İlişkileri.....	69
Şekil 3.15: Filmlerdeki Zorbaların Sergilediği Davranışlar – Olumlu Davranışlar	70
Şekil 3.16 : Filmlerdeki Zorbaların Sergilediği Davranışlar – Olumsuz Davranışlar	72
Şekil 3.17 : Filmlerdeki Zorbaların Kişisel Özellikleri – Olumlu Kişilik Özellikleri	73
Şekil 3.18 : P Filmlerdeki Zorbaların Kişisel Özellikleri – Olumsuz Kişilik Özellikleri	75

RESİMLER LİSTESİ

Sayfa

Resim 1.1: Gecekondu Filmleri Mısır Sinemasının En Çok Gelir Getiren Filmler Listesinde Birinci Olmaya Devam Ediyor 17 Kasım 2012, Cumartesi.....	11
Resim 1.2: "Massarah Child" "Zorbalık Kurbanı" Filmi 21 Ekim 2017, Cumartesi	12
Resim 1.3: "Citizen Press": Mohamed Ramadan'ı Taklit Eden ve "Mafish Sahib"i Dinlerken Çıplak Dans Eden Bir Çocuğun Videosu 13 Ekim 2015, Salı.....	12
Resim 1.4: "Mafish Sahib"i Dinlerken Dans Eden Çocuk - Youtube Web Sitesi.....	13
Resim 3.1: Welad Rizk Filmi 1.....	34
Resim 3.2: Welad Rizk Filmi 2.....	35
Resim 3.3: Welad Rizk Filmi 3.....	35
Resim 3.4: Welad Rizk Filmi 4.....	36
Resim 3.5: Welad Rizk Filmi 5.....	36
Resim 3.6: Welad Rizk Filmi 6.....	37
Resim 3.7: Welad Rizk Filmi 7.....	37
Resim 3.8: Welad Rizk Filmi 8.....	38
Resim 3.9: Welad Rizk Filmi 9.....	38
Resim 3.10: Ibrahim El Abyad Filmi 1.....	40
Resim 3.11: Ibrahim El Abyad Filmi 2.....	41
Resim 3.12: Ibrahim El Abyad Filmi 3.....	41
Resim 3.13: Ibrahim El Abyad Filmi 4.....	42
Resim 3.14: Ibrahim El Abyad Filmi 5.....	42
Resim 3.15: Ibrahim El Abyad Filmi 6.....	42
Resim 3.16: Ibrahim El Abyad Filmi 7.....	43
Resim 3.17: Ibrahim El Abyad Filmi 8.....	43

Resim 3.18: Ibrahim El Abyad Filmi 9.....	44
Resim 3.19: Ibrahim El Abyad Filmi 10.....	44
Resim 3.20: Ibrahim El Abyad Filmi 11.....	45
Resim 3.21: Ibrahim El Abyad Filmi 12.....	45
Resim 3.22: Ibrahim El Abyad Filmi 13.....	45
Resim 3.23: Ibrahim El Abyad Filmi 14.....	46
Resim 3.24: Abdou Mouta Filmi 1.....	48
Resim 3.25: Abdou Mouta Filmi 2.....	49
Resim 3.26: Abdou Mouta Filmi 3.....	49
Resim 3.27: Abdou Mouta Filmi 4.....	49
Resim 3.28: Abdou Mouta Filmi 5.....	50
Resim 3.29: Abdou Mouta Filmi 6.....	50
Resim 3.30: Abdou Mouta Filmi 7.....	51
Resim 3.31: Abdou Mouta Filmi 8.....	51
Resim 3.32: Abdou Mouta Filmi 9.....	52
Resim 3.33: Abdou Mouta Filmi 10.....	52
Resim 3.34: Abdou Mouta Filmi 11.....	53
Resim 3.35: Abdou Mouta Filmi 12.....	53
Resim 3.36: Abdou Mouta Filmi 13.....	54
Resim 3.37: Abdou Mouta Filmi 14.....	54
Resim 3.38: Abdou Mouta Filmi 15.....	55

GİRİŞ

Kitle iletişim araçları toplumda önemli bir rol oynayarak bilgi verme ve eğitim gibi sosyal değerleri tüm sınıfların erişimine sunar. Kitle iletişim araçlarında aynı zamanda çeşitli kavramlar, yerleşik bilinç ve üretilmiş değerler ve ahlak kuralları yer alır.

Haloran'a göre, "Medya sosyal veya siyasi bir boşluk içinde varlık gösterip işlemez. Herhangi bir toplumda farklı yollarla ilişkili olanlar arasında bir dizi kuruluşu ifade eder ve buna göre değerlendirilmesi gerekir" (Haloran, 1980).

Medya, kabul edilmiş siyasi sistem formunun ötesine giden fikirleri çok nadiren sergiler.

Hall, "Medya, toplumun güç ilişkilerini ve ideolojik yapısını yeniden üretir", demiştir. (S. Hall, 1972:8).

Gitlin tarafından açıklandığı üzere, 'görsel drama' yaygın olduğu ve zihinde canlanan şaşırtıcı görüntüleri gerçeklikle bağdaştırdığı için insanların ve toplumların imgelerini zihne taşıma gücüne sahiptir (Gitlin, 1986).

Sinema, toplumu ve kültürü etkileyen en önemli drama biçimlerinden biridir. Özellikle internetin ve filmlerin yaygınlaşmasıyla birlikte, "zorbalar" da dahil olmak üzere pek çok sosyal stereotipin ve karakterin yansıtıldığı önemli bir medya aracıdır.

Filmler artık sadece eğlence ve dinlenme ile sınırlı değildir; sosyal konulara ve ulusal davalara da odaklanırlar.

Zorbalık olgusu, Mısır toplumunun karşılaştığı en önemli problemlerden biridir. Bu figür, yoksul kesim içerisinde ortaya çıkarak siyasi sistem, toplum ve bireyler arasında korkuya sebep olur.

Kelly'e göre, "Geleneksel kriminoloji araştırmalarında verilmeyen iç tutarlılığa sahip mantık ve basitleştirilmiş açıklamalar getiren günümüz vakalarında filmler ve suç romanları popüler kriminoloji için özellikle güçlü kaynaklardır" (Kelly, 1991).

"Zorbalık" olgusu, Mısır'da 25 Ocak devrimi esnasında ve sonrasında ortaya çıkan güvensizliğin ana sebebidir.

Özellikle sosyal gruplar, farklı yaş grupları ve çeşitli durumlarda ortaya çıkan ve toplumda dengesizlik ile düzensizlikten doğan sosyal bir problemdir.

Medya ve filmlerin çeşitli sosyal boyutları ve temsil ettikleriyle toplumu etkileyerek sosyal olgulara karşı kamu ilgisini yönlendirdikleri düşünüldüğünde, filmlerin neyi gösterdiğini araştırmak ve toplum üzerindeki etkisini ölçmek gerekli hale gelmiştir.

Bunun gereği olarak, film içeriğinde zorbalık konusunun tartışılması ve araştırılması, aynı zamanda bu tür filmlerde zorbalığın benimsediği davranış biçimlerinin izleyici kitlesine olan etkisi irdelenmelidir.

Bütün bunların ışığında, araştırmanın amacı Mısır filmlerinde zorba karakterini ve onun bireylerin sosyal davranışları üzerindeki etkisini incelemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN ÇERÇEVESİ

1.1 Araştırma Konuları

Bu araştırma kahraman karakteri, zorba ve bireyin sosyal davranışı gibi temel kavramları içerir.

1.1.1. Kahraman Karakter

Dramada ilgili olay zincirinin etrafında döndüğü ve diğer yan karakterlere karşın ana karakter olan kişidir.

Kahramanlar bireylerin ve hatta medeniyetlerin tamamına derinden etki eder. Çocuk kahramanları, onlara eşlik eden mit ve efsanelerle çocukların hayallerinin birer parçasıdır. Bu kahraman temaları sayesinde çocuklar toplumu ve toplumdaki rollerini kavrar (French, J. & Pena, S., 1991). Kahraman karakteri filmin senaryo, konu, müzik ve diğer karakterler ile filmin doğasına göre bir veya bir grup karakter şeklinde olabilir.

1.1.2. Zorba

Zorbalık siyasi, ekonomik ve sosyal güvenliğe olumsuz etki eden suçlu davranıştır ve zorbalık toplumun gücünü bölerek tutarlılığı yok eder.

Olweus tarafından ifade edildiği üzere, “zorbalık üzerine çalışan en verimli araştırmacı zorbalığı üç kriterden oluşacak şekilde tanımlar: 1) zorbalık eylemi, zorbanın bir objeye zarar verme kastından hareketle “kasıtlı zarar verme” anlamına gelir; 2) zorbalık davranışları zaman içinde sürekli tekrar eder (genelde zorba ve kurbanı düzenli olarak karşılaştığı ve kurbanın kaçma şansı olmadığı için şartlar zorbalığın sıkça meydana gelmesine el verir)”. (Olweus, 1994).

Araştırmacılar, zorbalığı kişisel çıkar veya kanunu ihlal etmek üzere başkalarının kiralaması üzerine kişiyi veya bir grubu bir eyleme ya da mevcut bir eylemi durdurmaya zorlamak için tehdit, şiddet veya zarar verme yöntemlerini kullanan kişi olarak tanımlar.

1.2. Araştırma Sorunsalı

Bu çalışma zorba karakterlerin Mısır filmlerine nasıl yansıtıldığına ve bu karakterlerin yerel halk tarafından nasıl algılandığına odaklanmaktadır. Zorba karakterlerin izleyici üzerindeki etkisi anlaşılmaya ve tezin sınırları içerisinde değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Araştırmacı, toplumun pek çok üyesinin sinemada gösterilen filmlerdeki bazı karakterleri taklit ettiğini, onların kelimelerini, ifadelerini, şarkılarını bilinçli veya bilinçsiz şekilde tekrar ettiğini ve bu karakterlerin çoğunun cinayet işleyen veya hırsızlık yapan (zorba) karakterler olduğunu belirtmiştir. Toplumun mustarip olduğu birçok problemin kurbanı olarak drama bağlamında tasvir edildiklerinden, sempati duyularak bu karakterler taklit edilir ve onların hareketleri benimsenir.

Bu durum davranışlarla sınırlı değil, Mısır filmlerinde gösterilen zorba kahramanlarla görsel olarak aynı kıyafetlerin giyilmesi ve isimlerinin kullanılması da söz konusudur.

Bu sebeple, Mısır filmlerinde gösterilen (zorba) karakterlerin bireylerin sosyal davranışları ve toplum üzerine olan etkisini araştırmak gereklidir.

1.3. Geçmiş Araştırmalar

- Araştırma konusu drama ve filmler, temelinde suçlu veya zorbalı kahraman olarak sunmaktadır. Burada iyi ve kötü ile iyilerin zaferi, aşk hikayeleri ya da eğlence gibi konular işlenir.
- Bu konuyu işleyen geçmiş çalışmalar tatmin edici düzeyde olmayıp Mısır toplumu üzerindeki etkileri yeterli değildir.
- Öte yandan, araştırmacı zorbalık ve yaygınlığıyla ilintili bir dizi araştırmadan, onu görünür kılan faktörlerden ve Mısır toplumunun kültürel ve siyasi şartlarıyla olan ilişkilerinden faydalanmıştır. Bu çalışmalar gecekondular ile bu bölgelerde yaşayanlar ile şartları üzerine yapılan araştırmalardır.
- Araştırmacı aynı zamanda televizyon ve filmlerin halkın üzerindeki etkisini tartışan çalışmaları temel almış ve bu sayede Mısır filmleri üzerindeki araştırma sadece sinemalarda gösterilenleri değil, aynı zamanda uydu kanallarında gösterilenleri de içermiştir (Rotana Cinema, Melody Aflam, sinema...).

- Bu kanalların sayısı bir düzineyi geçmektedir. Buna ek olarak, İnternet üzerinden de bu kanallar izlenebilir.

1.4. Mısır Sinemasının Durumu

Mısır'ın sinemayı bir eğlence biçimi olarak kabul edildiği ilk ülkelerden biri olduğu bilinmektedir. İlk ticari film, Cabousni caddesindeki büyük kafe içindeki Hint salonunda 28 Aralık 1895 yılında gösterilmiştir. Bunda sadece bir yıl sonra, 1896 yılının Aralık ayının başında Mısır, İskenderiye'de Zora Kafe'de ticari bir film gösterilmiştir. Öte yandan, Kahire'de ilk film önceden Shoubra Otel binasının yanındaki Santi Sineması'nda 28 Aralık 1896'da gösterilmiştir.(Alexan, 1982).

Bu iki film, o zaman net bir şekilde tanımlanmasa bile Mısır'ın sinema ile ilişkisinin temelini teşkil eder. Bu iki gösteri ayrı çekilmiş fotoğrafların bir sunumuydu ve buna göre yeni teknoloji olarak sadece film projektörü ile gösterilmiştir.

Mısır sineması, dünyadaki muadillerine benzer özelliklere sahiptir. Nitekim Mohamed Bayoumi gibi ilk kameramanlar belgesel ya da endüstriyel ve ekonomi projelerinin açılışı ve krallar ile başkanların resmi ziyaretleri gibi haber filmleri çekmişlerdir. Bu da sinemanın duyuru, iletişim ve yetkililer ile halk arasında bir bağlantı aracı olarak kullanıldığını kanıtlamaktadır.

20 Haziran 1907'de Mısır'da kısa haber ve belgesel filmleri çekilmeye başlanmış; uzun metrajlı filmler çeşitli film üretimi denemelerinden sonra 1917 yılında üretilmeye başlanmıştır. Bu filmler Sharaf El-Bidwei gibi Mısırlı ve yabancı film yapımcıları tarafından üretilmiştir. *Ölümcül Çiçekler* adlı film Mısırlı ve İtalyan bir sinema yapım şirketi tarafından üretilmiştir (Alexan, 1982).

Bu aşamadan sonra, 1923'te Mısırlılar film üretmeye başlamış ve ilk uzun metrajlı film Mohamed Bayoumi ve Victor Rosit tarafından Tutankhamun bölgesinde sunulmuştur. Ahmed El-Hadari "Mısır'ın Sinema Tarihi" adlı değerli kitabında 1930 ile 1923 yılları arasında Mısır'da 14 tane film yapıldığını belirtmiştir. Bu ilk sesli filmin yapımına kadar her yıl bir filmin üretildiği anlamına gelmektedir (Elmehy, 2005).

"1977 yılında, Mısır'da ilk uzun metrajlı ve yönetmeninin İbrahim Lama olduğu *Desert Qibla* adlı filmin yapıldığı 1927'den itibaren yarım yüzyıllık sinema tarihi kutlandı. Bu film, aynı yıl 5 Mayıs'ta İskenderiye'de gösterilmiştir. Esasen, sinemanın çıkışındaki bu aşamada 1923'te oyunculuk ve sinema üzerine Mısırlı bir Şirketin

kuruluşuna şahitlik edilmiştir. Bu şirket, Banque Misr ortaklık şirketlerinden birinin temsilcisi olan Talaat Harb tarafından açılmış ve onu müteakiben 1935 yılında Mısır stüdyosu açılmıştır (Alexan, 1982).

Mısırlı Şirket, dünyanın en büyük sinema şirketi olana kadar farklı aşamalardan geçerek Mısır sinemasının gelişiminde önemli bir rol oynamıştır.

1.4.1. Ülke Tarihi ve Mevcut Durumu

Mısır devleti, sinema endüstrisinde çeşitli faaliyetleri yürütmekten geri çekilmiştir. 1971 yılında uzun metrajlı ve konulu film yapımını durdurulmuş (Hassenin, 1995: 10) ve 1970'lerin başından beri üretilen filmler satılmıştır. Stüdyo mülkiyeti devlet elinde bulunmaya devam ederken, ülkede bulunan beş büyük stüdyonun ikisi devlet tarafından özel sektöre kiralanmıştır. Böylelikle, sinema endüstrisinde doğrudan devlet müdahalesinin azalma eğilimi gösterdiği aşıkardır. Buna rağmen, özel sektörde şirket birleşmelerine ve satın almalara karşı 2001 yılında açılan yeni bir kuruluş ile uzun metrajlı filmlerin yapımında son zamanlarda devletin daha çok yer alması devlet müdahalesinin geri geleceğinin göstergesidir.

Bu yeni eğilim, özel sektörün bir hakimiyet kuracağı korkusundan ileri gelirken devlet müdahalesinin piyasada daha çok denge sağlayacağı inancı hakimdir. Film yapımı ve dağıtımı üzerine kurulan bu yeni ve bağımsız kuruluşun (sermayenin çoğunluğu devlete aittir) amacı, özellikle de kamu kuruluşlarının fazla aktif olmadığı bu zamanlarda sinema endüstrisinin geliştirilmesidir.

Burada özel sektörün katılımı (yaklaşık olarak on şirket ile) temel olarak tarihi belgesel filmlerinin yurt dışına satışına bağlıdır. Kanunen müsaade edilmesine ve yeni kanun ve düzenlemelerle teşvik edilmesine rağmen, Mısır sinemasında yabancı ülke filmlerinin varlığı minimal düzeydedir. Yabancı katılım birkaç Amerikan firmasının kontrol ettiği Amerikan filmlerinin dağıtımına yoğunlaşmıştır.

Üretilen film sayısı ve istihdam edilen iş gücü gibi bazı göstergeler sinema endüstrisinde performans ölçümüne yarayan göstergelerdir.

Bu tür göstergeler sadece ham niceliksel bir değerlendirme sunduğundan, istatistiklerin gösteremediği gizli gerçeklikleri ortaya çıkarmak için niteliksel bir değerlendirmeye ihtiyaç vardır. Sinema endüstrisinin performansını ölçmede kullanılan ilk gösterge, yıllık olarak üretilen film sayısıdır.

Sinema Endüstrisi Odası'ndan elde edilen verilere göre, yılda yaklaşık 40 film üretilmiştir. (Daha detaylı bir inceleme 1927 ve 1945 yılları arasında ortalama 20 film yapıldığını ve 1945 ile 1990 arasında 50, 1990 ile 2000 yılları arasında ise 44 film yapıldığını göstermektedir.) 1988 yılında 112 film yapılarak zirveye ulaşılmıştır. O zamandan beri, üretilen film sayısında düşüş eğilimi gözlemlenmiş ve 1998 yılında üretilen 16 filmle bu sayı en düşük seviyeye ulaşmıştır.

Son zamanlardaki bu eğilimi etkin olmayan politika ve düzenlemelerle açıklamak zordur, zira bu politika ve düzenlemeler uzun bir süre boyunca yürürlüktedir. Yine de seksenli yılların ortasında yapılan film sayısındaki ani artış ve buna karşın sonraki yıllarda gelen düşüş dikkatlice değerlendirilmelidir.

Son beş yıl içerisinde sadece üç veya dört şirket aktif olarak film yapımı gerçekleştirmiştir. Dağıtım aktivitesinde de buna paralel olarak sadece beş şirket piyasanın %75'ini kontrol etmektedir. Sinema mülkiyetinde de benzer bir resim söz konusudur; yeni kurulan bir şirket şu anda Mısır'da faal olan 175 sinemanın büyük çoğunluğunu (neredeyse yüzde 28'ini) satın almıştır.

1.4.2. Üretilen Film Sayısı

Mısır aynı zamanda Arap dünyasının en gelişmiş film yapımı endüstrisine de sahiptir. 2010 yılında 40 film yapılmış, devrimden sonra 2011 yılında bu sayı 22'ye düşmüştür (Kamu Seferberliği ve İstatistik Genel Müdürlüğü, Sayılarla Mısır, 2012: 155).

Bu oran daha sonra giderek artmaya başlamış ve 2013'te 37 film yapılmıştır. 2014 yılında 55 film yapılarak sinema yapımı artmaya devam etmiştir. Maalesef bu sayı 2015'te düşmüş ve sadece 45 film yapılmıştır. Sonrasında Mısır'da 2016 ve 2017 yılının sonunda sırasıyla 55 ve 42 film yapılmıştır (Mısır Sinema Endüstrisi Odası 2017 raporu).

Tablo 1.1: 2012 ile 2014 Arasında Gösterilen ve Yapılan Mısır Filmleri Sayısındaki Artış

Yıllar	2012	2013	2014
Film sayısı	23	20	41

1.4.3. Sinema Salonu Sayısı

Mısır'daki sinema salonlarının yüzde 90'ından fazlası coğrafi olarak İskenderiye ve Kahire'de yoğunlaşmıştır (Kültür Kaleleri Konseyi 2001, Hassenin, 1995:16).

2011'de 29 olan sinema salonu sayısı 2015 yılında yaklaşık iki katına çıkmış ve sonrasına 69 sinema salonuna erişilmiştir. Bu veriler, izleyicilerin uydu kanallarında yayınlananların haricindeki artan film taleplerini göstermektedir. Bu istikrarlı artış, izleyicilerin ruh hali ve ilgi alanlarını yansıtacak şekilde devrimden sonra başlamıştır.

Tablo 1.2: 2011 ile 2015 Yılları Arasında Yapılan ve Gösterilen Mısır Filmleri ile Sinema Salonlarının Sayısındaki Değişiklikler

Gösterim Yılı	2011	2012	2013	2014	2015
Sinema sayısı	21	92	82	75	69
Sinema salonu sayısı	287	281	368	339	231
Film sayısı	28	22	30	41	24

1.4.4. Mısırlıların Sinemaya Gitme Sıklığı

Mısır, 2011'deki devrimle ve 2013 yılında gerçekleşen askeri darbeye başlayan siyasi bir değişim süreci geçirmektedir. Bu değişim, izleyicilerin talebi ve sinemaya gitme sıklığıyla görünür hale gelmiş; izleyici kapasitesi askeri darbenin hemen ardından 2012 yılında 11.356,000'dan 2013 yılında neredeyse yarı sayıda izleyiciye tekabül eden 7.929,000'a düşmüştür. Bu, Mısırlı izleyicilerin siyasi iklimden büyük ölçüde etkilendiği anlamına gelmektedir.

Dahası, ekonomik kriz ve Mısır lirasının dalgalanması sebebiyle izleyici sayısı 2014 yılında 22.430,000'dan 2015'te yarı sayıya, yani 9.561,000'e düşmüştür. Bu siyasi durumun Mısırlı izleyiciler üzerindeki doğrudan etkisine işaret etmektedir.

Tablo 1.3: Vilayetlerde Sinemalar ve İzleyiciler (2012–2015)

Vilayet	2015		2014		2013		2012	
	İzleyiciler	Sinemalar	İzleyiciler	Sinemalar	İzleyiciler	Sinemalar	İzleyiciler	Sinemalar
Toplam	9561	69	22430	75	7929	269	11356	282

1.5. Kitle İletişimi

Zorbanın kahraman olarak vurgulanması, büyük ölçüde filmin izleyici davranışlarını verdiği mesajlarla ve bir dizi etkileşimlerle etkilediği bir iletişim sürecinin kısmına bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu etkileşimler kitle iletişiminin farkında olarak ele alınmıştır.

Kitle iletişimi çeşitli ifade ve çağrışımlara sahip olan bir terimdir.

“Kitle” kelimesinin tanımı “yüksek bir sayı”, “tutarlı materyallerin bir arada olması” ve “tutarsız parçacıkların derlemesini” içerir.

İletişim içinde bireylerin sosyal bütünlüğü, bilgi paylaşımı veya alışverişi ile kaynaktan alıcıya bilginin doğrusal olarak aktarılması çağrışımları bulunur (Rubin, Rubin & Peile, 1993: 6-9).

“Kitle iletişiminin” yapısı aşağıdakilerden oluşur:

- Birincil ve ikincil grupların ötesinde bilginin geniş çaplı olarak dağıtımı ya da çoklu olarak yeniden üretimi (Cooley, 1902).

Bu yapı, “kitle” kavramını büyük bir miktar ya da yüksek sayı olarak ele alırken, “iletişimi” bilginin aktarılması olarak değerlendirir.

Bilgi aktarımı: bu yapı bir aracı (araç) olarak makine veya elektronik süreçleri araya koyar. 1959 yılında yayınladığı *Kitle İletişimi: Sosyolojik Bir Perspektif* adındaki çalışmasında Charles R. Wright sıkça alıntılanan bir kitle iletişimi tanımı yapmıştır.

Kitle iletişimi, “görel olarak geniş, heterojen ve anonim kitlelere yöneliktir. Kitle iletişimde mesajlar “halka açık olarak ve en yüksek sayıda kişiye eşzamanlı olarak aktarılır ve doğası gereği de bu mesajlar kısa sürelidir.” Kitle iletişimcisi “büyük

maliyetleri olabilecek karmaşık bir yapıda faaliyet gösterme eğilimi gösterir” (Wright, 1959:15).

1.5.1. Bireysel Tercihler

İçsel motivasyonla ilgili çeşitli bakış açıları, motivasyonun bireylerin özerkliği ve çevrelerini kontrol etme ihtiyacından kaynaklandığını ve bu ihtiyacın tercih şansı verilmesiyle karşılanabileceğini vurgular (Schunk vd., 2014).

Buna ek olarak, de Charms (1968) çalışmasında algılanan kontrol açısından Asıllar ve Piyonları karşılaştırmıştır. Asılları, özerk ve otonom olarak ele alarak “davranışlarını kendi tercihleriyle belirleyen kişi” olarak tanımlarken, Piyonları “davranışlarının bir dış güç tarafından belirlendiğine inanan kişi” şeklinde ifade eder (de Charms,1968: 273-274). Bu ayırım, Rotter’in (1966) iç kontrol odağı (başka bir ifadeyle, kişinin kendi davranışlarını kontrol edebilmesi) ile dış kontrol odağı (kişinin davranışları üzerinde pek fazla kontrolü olmaması) kavramları ile örtüşür. Yansıtma motivasyonu, ustalık motivasyonu, asıllar ve iç kontrol odağı içe yönelik motivasyona işaret eder ve kendi geleceğini belirleme açısından seçim yapma ve içe yönelik motivasyon arasındaki ilişkiyi özerklik ile açıklar.

1.5.2. Şiddet İçerikli Filmlere Artan Talep

Geçtiğimiz on yıl içinde yeni zorbalık filmleri dalgası sanat dünyasında yerini almıştır. Bu tür filmler, çeşitli sorunlarla karşılaşp dışlanan ve bunun sonucunda Mısır toplumunda güvenliği ve sosyal barışı tehdit eden gecekondü mukimlerinin gerçekliklerine ayna tutarak zorbalı halk kahramanı olarak gösterir.

Beklenilenin aksine, bu filmler yoğun bir şekilde talep görmüştür. Aynı zamanda, sinema salonlarında ön planda kalmayı başarmış; gençlerin ve gecekondü sakinlerinin dikkatini çekmişlerdir. Halkın bu filmleri sevmesinin temel sebebi, başka bir sosyal düzeyi yansıtan ve taklit edilemeyecek kahramanların yer aldığı romantik filmlerin aksine bu tür filmlerin onların gerçekliklerine ayna tutması ve yaşadıkları çevreyi dramatik bir şekilde yansıtabilmesidir.

Medya endüstrisi, izleyicilerin ya da en azından izleyici kitesinin belirli kısımlarının şiddet unsuru barındıran içeriklerden etkilenmesinden çıkar sağlar. Film yapımcıları şiddet düzeyi artıkça daha çok kitleye ulaşabilecekleri algısını taşır (Hoberman, 1998).

Cantor (1998) bu tanımsal karmaşaların bazılarını tanıyarak iki boyutlu bir çekim söz konusu olduğunu öne dürmüştür: selektif maruziyet ve beğenme. Selektif maruziyet, insanların şiddet içerikli programları izlemeyi seçtiği (aradığı) anlamına gelir.

Bazı filmlerdeki zorbalık içeriklerinin gerçekten de keyif verici olması gerektiğine dair çeşitli teoriler de mevcuttur (bakınız: Sparks & Sparks, 2000; Zillmann, 1998). Bunlardan biri uyarılma teorisidir. Medyadan haz alma bağlamında uyarılma teorisine göre, insanlar uyarılmaya karşı doğal bir istek duyar ve bu sebeple heyecan verici olan medya içeriklerine kapılır, bu içeriklerden keyif alırlar (bakınız: Cantor, 1998a). Şiddet unsuru barındıran içerikler uyarıcı olması dolayısıyla hazzı artırmalıdır (Zillmann & Bryant, 1994).

1.5.3. Zorbalık Talebinin Haberlerde Yer Alması ve Etkisi

Zorbalık ve şiddet içeren filmler beklenmedik düzeyde gelir elde etmeyi başararak gösterime girdiği dönemlerde halkın ilgisini çekmişlerdir. Esasen, bu tür filmlerin asıl izleyicileri gençler ve çevre bölgelerdeki sinemalara giden gecekondur halkıdır.

حققت 43 مليون جنيه أفلام العشوائيات تبرع على إيرادات السينما المصرية

القاهرة - عبدالغنى عبدالرازق

السبت، 17 نوفمبر 2012 12:00 ص

Resim 1.1: Mısır Sinemasında Gecekondur Filmleri Gelir Listesinin En Başında Yerini Almıştır – 43 Milyon Pound Gelir Elde Etmiştir – 17 Kasım 2012, Cumartesi
12:00

Bu filmler, çocukların zorbaları ve işledikleri suçları taklit etmelerine; çocuklar ve gençler arasında şiddet, suç ve kazalar içeren toplumsal olayların yaygınlaşmasına sebep olmuştur.

Sharqia Vilayetinde "Abdou Mouta" filmindeki karakterlerin taklit edilmesi sonucu ortaya çıkan korkunç cinayetin videosu, 15 Mart 2016, Salı 13:14

Resim 1.2: "Massarah Child" "Zorba" Filmlerinin Kurbanı 21 Ekim 2017, Cumartesi

Resim 1.3: "Citizen Press": Mohamed Ramadan'ı Taklit Eden ve "Mafish Sahib"i Dinlerken Çıplak Dans Eden Bir Çocuğun Videosu 13 Ekim 2015, Salı

Resim 1.4: “Mafish Sahib”i Dinlerken Dans Eden Çocuk – YouTube Web Sitesi

Yaygınlık kazanan bir başka olgu, beş yaş altı çocukların bu figürlerin jest ve hareketlerini taklit etmeye başlamasıyken bu durum filmlerin çocuklar üzerindeki etkisini ve addettiği tehlikeye işaretir.

Yerel güvenlik raporları ve uluslararası göstergeler Mısır’da suç oranlarının 2011’den günümüze iki katına çıktığını gösterir. Mısır, 2016 uluslararası suç göstergeleri listesinde Arap ülkeleri arasında üçüncü sırada yer almaktadır.

Bu rapora göre, “zorba” suçlu sayısı 92 bine çıkmış, tehlikeli suçlu sayısı %55 oranına yükselmiş, fidye amaçlı insan kaçırma suçu vakalarının sayısı bir senede 107’den 400’e çıkmış ve hırsızlık oranları ise dört kat artış göstererek 5 bin vakadan 21 binden fazla vaka sayısına ulaşmıştır.

Buna ek olarak, Mısır İçişleri Bakanlığı kasıtlı suç oranlarının %130, şiddet içeren hırsızlık olaylarının %350 ve araba hırsızlığının %500 arttığını ifade eden bir rapor yayınlamıştır

1.6. İdeoloji ve Zorbalık

Medya içerikleri izleyicileri genellikle hayaliden ziyade gerçek şiddet olaylarını taklit eder. Araştırmalar, izleyicilerin çoğunun insanların günlük hayatlarında karşılaşılabileceği kavga, kesici alet ve tabanca gibi silahların kullanılması, araba ile kovalama ve diğer şiddet türlerini taklit ettiğini göstermektedir. *Yıldız Savaşları* gibi bilim kurgu filmlerinde ise şiddet türleri hayal ürünü olduğundan gerçekte görülmesi imkansızdır. Bu tür filmlerdeki zorbalıkları taklit edenlerin oranı oldukça düşüktür ve

bu yüzden buradaki zorbalığın kahraman olarak yansıtılması pek değişiklik yaratmamıştır.

Şiddet sahnelerinin medyada çokça bulunması insanların şiddet ve şiddet içeren davranışlara karşı duyarsızlaşmasına yol açar. Anormal şartlarda bu duyarsızlaşma insanların şiddete ve gerçek hayatta olup bitenlere göz yummasına sebep olur. Dahası, bilinçli olarak şiddet içeren davranışlarla yüzleşmek insanların zihinlerinde şiddet suçlarını işlemeye kendilerini hazırlamalarına sebebiyet verir. Örneğin, zorbanın bir halk kahramanına dönüştürüldüğü bu tür filmler izlemek yüksek düzeyde hissizleşmeye yol açar. Buna ek olarak, bazı izleyiciler zorbalığın yeteneklerinden ve zekasından etkilenerek onların karakterini ve şiddet içeren davranışlarını taklit ederler.

1.6.1. Zorbalığın Sebepleri

Zorbalık eğlenceli ve gerçekçidir; film yapımcıları zorbalığın gerçek dünyada da var olmasından ötürü filmlerinde bu öğeye yer vermektedir.

Zorbalar gecekondularda ya da işçi sınıfının yaşadığı yerlerde hayatlarını sürdürürler. Ayrıca, bu filmler kahramanı odağına alırken, saraylarda yaşayan “üst sosyal sınıfı” da resmeder.

Filmlerde gösterilen bu zorba karakter, elindeki tüm gücüyle saraylarda yaşayanlardan para toplamaya çalışır. Peşinde onun her dediğini yapan takipçileri de vardır.

Bildiğimiz üzere, zorbalık olgusu, Mısır filmlerinde ve sinemada yeni bir kavram değildir. Yeni olan, filmi daha karmaşık hale getiren ve ürkütücü, ani sahnelerle şaşırtan yeni dikkat çekme tekniklerinin kullanılmasıdır. *Ibrahim El Abyad* bu türde ilk film olup, bu araştırmanın yapılma tarihine kadar bu türde yapılan son film de *Men Dahr Ragel* olarak bilinir.

Bu filmlerin pek çoğunda, sahneler “cep bıçağı ve satır” gibi aletlerle ve şiddet eylemleriyle dolu olup seyirciyi şaşırtmak için gürültü, sürat ve yüksek müzik eşliğinde doğrudan işkence sahneleri içerir. Örneğin, film yapımcısı kemik kırılması seslerine vurgu yaparak kolu kırılan bir kişiyi sanki saniyeler öncesinde kolu kırılmamış bir kişi gibi gösterir! Bu konuya ilişkin olarak, *Abdou Mouta* filminin ilk sahneleri örnek verilebilir. Satırlarla edilen kavganın yer aldığı bu sahnelerde Bu sahnelerde hiç

kimse yaralanmamıştır. Yönetmen bu sahneleri telafi etmek için Abdou Mouta'nın kendisine ihanet eden arkadaşını katlettiği kanlı birkaç sahne çeker. Ayrıca, *Ibrahim El Abyad* filmindeki kahraman hint keneviri satar ve hükümetin yaptırımı olmaksızın kendisine karşı çıkan herkesi öldürür.

1.6.2. Kahraman Kavramı

Carl G. Jung'un öğrencisi Henderson'a göre, "kahraman efsaneleri, dünyada en yaygın tanınan efsanelerdir" (1968:101). Bu anlamda efsane kahramanın yolculuğuna başladığı güçsüz anlarından nihayetinde bir kahramana dönüştüğü ana kadar kendi hikayesini ifade eder. Henderson, tarihin başlangıcından beri dünyada var olan kültürlerde ilk kahraman örneklerinin ya da hikayelerinin var olduğunu kabul etmiştir. Ona göre, "bu kahramanlar çok çeşitli detaylara sahiptir, fakat daha yakından incelendiklerinde yapısal olarak oldukça benzer oldukları anlaşılır. ... Doğrudan kültürel bir bağlantısı olmayan bireyler ya da gruplar tarafından geliştirilmiş olsalar bile, bu kahramanların evrensel bir kalıbı vardır..." (1968:101). İlk kahraman örneği olarak burada Henderson (1968) tarafından referans verilen aslında kahramanı oluşturan evrensel kalıptır. Jung (1968) bunu şöyle ifade eder: "örneğin, evrensel kahraman efsanesi her zaman ejder, yılan, 5 canavar, şeytan kılığında ortaya çıkan kötülerini yok eden, insanlarını yıkım ve ölümden kurtaran güçlü bir adam ya da yarı tanrı gibi tasvir eder. Kutsal metinlerin ve seremonilerin anlatımı ya da ritüel şeklinde tekrarı ile böyle bir figüre tapmak ... o bireyin kahraman olarak tanımlandığı bir düzeyde yüceltilmesine neden olur (1968:68)." Bu fikir, bizim kahraman anlayışımızın temelini oluşturmaktadır. En basit düzeyde ilk kahraman örneği şeytani güçlerle savaşan bireyin çerçevesinde yer alır. Jung, bu tür bir kahraman figürüne karşı kaçınılmaz duygusal bir bağlılıktan ve onun kişide yaratabileceği tepkilerden bahseder. Bu kahraman fikirleri veya efsaneleri insan aklına işlenmiştir. Kahramanca imgeler ve şemalar insan aklına doğuştan işlenmiş ve "aslında tüm aklın sembolik temsilleri olup kişisel egonun sahip olmadığı gücü veren daha büyük ve kapsamlı kimliklerdir (Henderson, 1968:101)." Kahraman efsanelerinin kökenlerine ilişkin bu yüzeysel anlayış, bir kahramanı neyin kahraman yaptığına dair anlayışımıza bir bağlam sunar ve bu da araştırma boyunca asker-kahramanların da incelenmesi için bir mercek görevi görür. Sullivan ve Venter (2005), kahramanların "bir çocuğu kurtarmak gibi sıra dışı hareketlerde bulunan kişiler" olduğunu ifade eder (2005:101).

Bu durumda, kahramanlar normal bir insanın günlük hayatında karşılaşılabileceklerinin çok ötesine geçer. Kahramanların bir özelliği, büyük bir kişisel risk karşısında doğrudan başkasının hayatını kurtaran kişiler olarak tanımlanabilir. Sullivan ve Venter ayrıca kahramanların yaptıklarının “başkaları tarafından başarılamayacağı düşünülmesine doğduklarını” öne sürer (2005:102). Bu bağlamda, hayat kurtarmak kahramanca bir harekete referans yaparken belirli bir durumda eşsiz eylemleri olan ya da başkalarının üstlenmek istemediği kahramanca bir hareketi genelde risk alarak yapan kişiler kahramanlarla özdeşleştiriliyor. Harvey, Erdos ve Turnbull çalışmalarında “cesaret, yüreklilik ve fedakârlık ile ilişkilendirildiğinde eylemler kahramanca olarak düşünülebilir” şekline açıklamışlardır (2009: 313).

Yazarlar burada istenilen bir sonuca ulaşmak üzere kahramanca bir eylem sayesinde cesaretin açığa kavuştuğunu varsayar. Kahramanca hareketlerin sıklıkla kahramanın kendisi için tehlike oluşturduğunu vurgulayarak riskli yönünü tekrar doğrularlar. Harvey ve diğerleri onların kahramanlığı kavramsallaştırmasını şu şekilde özetler: “Kahramanlık bir çeşit anlam arama, fedakârlık, vatandaşlık, cesaret ve Darvinci anlamda istenen fakat her zaman uygun olmayan bir tepki şeklinde açıklanan yüksek ahlaki bir davranış olarak görülebilir” (2009:313). Bu özellikler çalışmada daha sonra detaylı olarak incelenecektir. Bu kavram ile, Harvey et al. (2009) kahramanlık fikrinin cesaret veya yüreklilik, fedakârlık, görev bilinci, yurttaşlık ya da arzu edilen kişisel refah duygularının birleşimiyle tanımlanabileceği fikrini öne sürmektedir. Bu özelliklerin her biri kahramanca bir davranış için gerekli olmasa da bu özellikler eylemde bir araya gelerek bir kahramanlık biçimi oluşturur.

Esasen, son on yılda yapılan filmler topluma yansıyan kahraman kavramına göre değişiklik göstermektedir. Sosyal ve ahlaki davranışlara ek olarak bu konu çalışmanın araştırma konusudur.

1.6.3 Eski Kahramanlar – Yeni Kahramanlar Karşılaştırması

Eski Mısır filmleri, film yapımcıları ve izleyiciler arasında ortak bir “kod” yaratmayı başarmıştır. Bu kod, halk kahramanının büyüleyici ve etkileyici görüntüsünün ve tüm yaş gruplarına hitap edebilme yetisinin ana sebebidir.

Bu kod, gerçek hayatı taklit eden paralel bir dünya yaratarak bir kültür özü haline gelmiştir. Bu dünya içerisinde hayal ürünü çeşitli özel detaylar ve özellikler yer

alır. Bazen bu filmler halk hikayelerinden bazen de uygun olaylardan ilham alınıp insani duygulara vurgu yaparak yeniden ifade edilir.

Bu filmler esnasında eğer şartlar kahramanı – Farid Shawqî'nin canlandığı – bir suçlu olmaya itiyorsa, bu koda alışan izleyiciler onun bu eylemleri sonlandırması ve nihayetinde kötü olandan intikam alsa bile iyi bir insan olması gerektiğine emin olurlar. Bu kod, Doğu ve Batı sinemasından etkilenen yenilikçiler ve film yapımcılarının ürettiği filmlerin bir sonucudur. Bu filmler, söz konusu kişilerin birer taklidi olan kahramanların haya ürünü özel bir görüntüsünü oluşturmayı başarmıştır.

Bu filmlerde geçen olaylar arasında çatışmalar olduğu kadar seyirciyi çeken ve genelde mutlu sonla biten hayallerini yaşamalarına yarayan bu “bakış açısını” eylem ve tereddüt çerçevesinde ahlaki ve sosyal dersler de yer alır.

Çoğu durumda, Mısır sineması “zorbayı” mağdur olmuş ve kendi adil kurallarını uygulayan doğrulayıcı bir model olan halk kahramanı olarak yansıtmıştır. Mısır sinemasındaki “zorba” karakteri temel anlamda onur, nezaket ve güç ilkelerine riayet eder. Alçak zorba figürü ve çete üyeleri ise eski Mısır sinemasında kınanmış ve bu figür filmin sonunda melodram şekilde ya öldürülerek ya da hapse atılarak cezalandırılan suçlu kategorisine koyulmuştur.

Mısır sineması sadece kahraman olarak çete üyesini temsil eden bir “zorba” karakterine sahiptir. Bu figür, çocukluk ve gençlik yıllarını Kahire sokaklarında geçirip oradaki yaşadıklarından esinlenen "Naguib Mahfouz" romanlarından doğmuştur.

Film yapımcılarının ideolojik eğilimlerinden ötürü bu tür film izleyicilerinin çoğunuluğunu orta sınıfın çeşitli tabakalarından insanların oluşturmasıyla beraber, orta sınıfın “hayal ürünü filmlere” hazır olması da sektörde faydalanılan bir eğilim olmuştur. Geçen yüzyılda 1970'li yılların ortasında ekonomik açılma ile başlayan sinema izleyicisi değişimi ve Mısır'da emek piyasasının ana bileşeni olan orta sınıfın erimesiyle birlikte, film başarısı yeni bir mantığa ve topluma yayılan yeni değerlere bağlanmıştır: “açıkgözlülük”, aldatma, dolandırma, rüşvet, belirli özelliklere sahip piyasalara bağımlılık (genelde ticaret ve özelde sinema); aynı zamanda turizmdeki patlama da topluma başka değerler getirip dışarıdan gelen “ötekinin” farklı isteklerini gerçekleştirmek üzere ortaya çıkan rekabet isteği de bu değerler arasındadır.

Geçen yüzyılda 1970'li yılların ortasında ve Mısır'da orta sınıfın yıkılması ve erimesiyle birlikte sinema izleyicileri değişim göstermeye başlamıştır. Başarı kavramı toplumda yaygınlaşan başka mantık ve değerleri içermeye başlamıştır: aldatma, dolandırıcılık, rüşvet, zenginlik ve güç elde etmek için yasa dışı veya ahlak dışı alışılmadık yöntemlere bağlılık. Nitekim, zorba figürü güç kullanarak istediğini alan ve suçlu olabilen, ona karşı gelen herkesi öldüren, mali gücünü garanti altına almak için hırsızlık yapabilen bir kahraman olarak tasvir edildiği için son on yılda önceden bahsedilen yönlere zorbalık da eklenmiştir. Bu eylemler onun eylemleri olabilir, fakat dramatik hikaye örgüsü aşk hikayesi ya da kahraman ile başka bir suçlu arasında çatışma ile duygusal bir atmosfer yaratır.

1.7. Filmlerden Taklit Edilen Davranışlar

Medyada şiddet eylemi gerçekleştiren pek çok farklı tip vardır. Sosyal öğrenme teorisine göre (örneğin, Bandura, 1994), izleyiciler ilgi çekici karakterlerin davranışlarını öğrenme veya taklit etmeye daha çok meyillidir. Bu anlamda ilgi çekicilik, sevilen veya izleyiciye benzeyen karaktere işaret eder.

Araştırmacılar, sevilirlik ve benzerlik faktörlerinden her birinin medyadan saldırganlığın daha kolay öğrenilmesine sebep olduğu çıkarımında bulunmuşlardır (Leyens & Picus, 1973; Perry & Perry, 1976; Turner & Berkowitz, 1972).

Yapılan deneysel araştırmalar filmlerden veya televizyondan şiddet içeren davranışlara maruz kalan çocukların (hem kız hem erkek çocukları) daha agresif davrandıklarını göstermektedir (bakınız: Comstock, 1980; Geen, 1983, 1990; Geen & Thomas, 1986 değerlendirmeleri). Tipik paradigma içerisinde rastgele seçilen çocuklara şiddet içeren veya içermeyen bir kısa film gösterilmiş ve sonrasında birbiriyle oyun oynarken bu çocuklar gözlemlenmiştir. Tutarlı bulgu olarak, şiddet içerikli film videosu izleyen çocuklar birbirine (Bjorkqvist, 1985; Josephson, 1987) veya objelere karşı daha agresif davranmışlardır (Bandura, Ross, & Ross, 1961, 1963a, 1963b). Bu bağlamlarda, şiddet içerikli film sahnelerine maruz kalmak açıkça onları izleyen çocukların anında daha agresif davranmalarına yol açmıştır.

Dramatik TV programları ya da filmlerdeki şiddet ile agresif davranışlar arasındaki ilişkinin gösterilmesi sadece laboratuvarla sınırlı kalmamıştır. Saha çalışmalarından elde edilen kanıtlar da açık bir biçimde bir çocuğun düzenli olarak izlediği TV programları ve filmlerde maruz kaldığı şiddet seviyesinin çocuğun

saldırganlığını etkilediğini göstermektedir. TV ve filmlerde şiddet içerikli sahnelere daha çok maruz kalan çocuklar daha zorbaca davranışlar sergilemekle beraber agresif davranışları kabul etmeye daha meyilli olduklarını ifade etmişlerdir.

Aynı isimli filmde "Mohamed Ramadan" tarafından canlandırılan " Abdou Mouta" karakteri pek çok Mısırlı gencin o dönemdeki düşüncelerini yansıtır. Bu filmlerde birçok bıçak ve silah gösterilmekle beraber bazı vakaların da kaydedildiği üzere kamusal alanda cinayet olayları geçer; Sharqia Vilayetinden bir genç ofisinden çıkıp elinde bir silahla "Hepiniz bana bakın, ben Abdou Mouta," der. Sonra bir internet kafeye gider ve bir çocuğun kafasına silah dayarken arkadaşından onun fotoğrafını çekmesini ister ve bu olay iki tane ayrı çocuğa ateş açılmasına sebep olur.

Bu kazalar arasında Kahire'de gerçekleşenler de vardır: özellikle de farklı günlerde ve gece vakti yedi okulun yakıp yıkıldığı güney Kahire'de (Helwan) olup bitenler anlatılmıştır. Suçlular kara tahtalara bazı kelimeler yazmış, psikiyatrlar ve polis bunları suçlu figürleri taklit eden çocukça bir davranış olarak yorumlamıştır.

Dört hafta sonra, gerçek ortaya çıkar: suçlular dört öğrenci ve başka ikiçocuktur. Her şeyi polise itiraf ederek, o zamanlarda gösterilen bir TV dizisini taklit ettiklerini söylerler (Nozha El-Khour, 1997:138-141).

Gençler ve yetişkinler arasında "zorba" figürünü taklit etmek moda hâline gelmiş ve gecekondularda özellikle de kahramanların kullandıkları dil ve meşhur ifadeler geniş kesimler tarafından kullanılmaya başlanmıştır.

Esasen, bu tür suçları taklit eden suçlular filmlerin kendileri üzerindeki etkisinin oldukça farkındadır. Bu sebeple, bu suçlar için bir sebep bulmaya çalışıldığında bu filmlerin onlara ilham verdiğini söylerler. Belki bu suçlular zihinsel engelli veya ahlaki boşluk içindedir. Harris ve Clipold vakasında okulda zorbalık, psikolojik problemler ve ebeveynlerin ihmali gibi pek çok destekleyici faktör söz konusu olmuştur.

Hoşa gitsin gitmesin, film veya televizyon programları izlemek insanlar üzerinde olumsuz veya olumlu etkilere neden olur. Bu etkinin miktarı, bireylerin karakterle kendini nasıl özdeşleştirdiğine ve rolünü ne kadar benimsediğine bağlıdır. Filmi izlerken analiz etmeye çalışırken mazoşist bir yaklaşım sergilemeye gerek yoktur, sadece filmi izleyerek – düşük düzeyli filmler değil – filmi severek ve

izlemeden önce uygun olanı seçerek bu etkiye maruz olunur. Filmlerden geçenlerle gerçek hayatta yapılanlar arasında ayırım gözetilmeli ve farkında olunmalıdır.

Uluslararası Televizyonda Şiddeti Kontrol Altına Alma Birliği, tamamlanması 22 yıl süren bir araştırmayı yayınlamıştır. Bu araştırma, televizyonun yirmi yıla yayılan etkilerini aydınlığa kavuşturmuştur.

Araştırma aşağıdaki gerçeklere işaret eder: 60'lı yıllarda televizyondaki şiddet içerikli filmlerle 70'li ve 80'li yıllardaki suç oranı artışları arasında doğrudan bir ilişki mevcuttur. Birlik, dünya çapında işlenen suçların %25 ve %50 arasında değişen bir oranda televizyon programları ve sinema filmlerinden kaynaklandığını; dünyanın her tarafında gösterilen şiddet içerikli Amerikan televizyon programlarının suç patlamasına katkıda bulunduğunu ifade etmiştir. Aynı zamanda Dr. Rewil Huzman şunları ifade eder: "Bu tür filmleri izleyen çocuklar agresifleşerek büyüdüğünde suçlu olma eğilimi gösterir (Marawan Kogak:1988:129).

1.7.1. Değişen Değer Sistemi

Televizyon şiddetinin saldırgan davranışları tetiklediği süreci açıklamaya yönelik sunulan en önemli teorilerden biri sosyal öğrenmedir. Geniş bir destek bulan bu çerçeveye bazen "gözlemsel öğrenme teorisi" olarak atfedilir.

Çocuklar davranış ve değerlerini şekillendirirken, rehberlik için kahraman rol modeli arayabilirler. Belirli yetenek ve özelliklere sahip olmak üzerinden özendikleri rol modellerle kendilerini özdeşleştirebilirler. Çocuk tam olarak o kişi gibi olmak istemese bile, o kişiden alabileceği bazı özelliklere odaklanabilir (Anderson & Cavallaro, 2002).

Medyadaki durum ve karakterler ile gerçek hayattaki insanlar ve durumlar arasındaki realizm veya benzerliğin, medya işleme ve öğrenme sürecini etkilediği ortaya çıkmıştır (Potter, 1988; Rubin, 1979). İnsanların gerçekçi karakter ve durumlardan bir şeyler öğrenme ihtimali daha yüksektir (Bandura, 1986). Algılanan realizm aynı zamanda kişinin medya karakterleriyle kendini özdeşleştirmesini de tetikleyebilir (Rubin, 1979; Rubin, Perse, & Powell, 1985) ve bu da medyanın bireyler üzerindeki etkisini artırır (Baran & Davis, 2011).

Anderson'a göre, "oynama kapasitesi ve insan algısı bir araya gelerek izleyicinin film izleme vasıtasıyla dolaylı bir biçimde duygular yaşamasına neden olan realizmi yaratır" (Anderson, 1998).

Bir kurguda gerçekleşmek üzere olan Meta iletişim çerçevesi oluşturmak bir oyun senaryosu yaratmanın ilk adımıdır. İzleyici bu çerçeveye girdiği zaman duygulardan yola çıkarak avuç içlerinin terlemesi ve kalp atışının hızlanması gibi fiziksel tepkiler yaşamaya başlar. Filmin izleyiciyi etkileme kapasitesi için, gerçeğe uygunluk ilkesini ihlal etmeden izleyicinin görsel ve işitsel sistemlerini uyarmak gerekir (Anderson, 1998).

Tiyatro, resim, opera, dans, fotoğraf ve müzik gibi pek çok sanat biçimini bir araya getirerek bu disiplinlerden faydalanan sinema, hibrit bir sanat türüdür. Bu kombinasyon, filmleri izleyiciyi bilinçsiz olarak ya da hemen fark edilmeksizin birçok yönden etkileyen güçlü bir görsel-işitsel sanat formu haline getirir. Filmlerin yarattığı kültürel hikayeler izleyiciler için bilinçli veya diğer şekillerde erdem, değer ve ahlaki kuralların elde edildiği birer kaynaktırlar. Bu sebeple, film yapımcıları ve izleyicilerin filmlerin izleyiciler üzerindeki etkilerini daha iyi anlaması gerekmektedir. Filmlerin ahlak üzerine etkisinin bilinmesi önemlidir çünkü (a) film yapımcılarına filmlerin sosyal refahı tam olarak nasıl artırdığına dair bilgi sunar ve (b) film tüketicilerinin filmlerin zihin ve karakterleri üzerine etkisini anlamalarını sağlar.

İKİNCİ BÖLÜM

AMAÇ VE YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Önemi

Sinema, eğilim ve davranışları temsil etme, belirleme ve değiştirme yetisi ile özellikle sosyal problemlere değinen bir tartışma yöntemiyle gelişim amaçlarını yerine getirme kapasitesi sebebiyle pek çok izleyiciyi etkileyen en çekici iletişim aracıdır. Ayrıca, herhangi bir toplumun problemlerini kapsayabildiği, farklı yönlerine ışık tuttuğu ve toplumu tasvir etmek üzere farklı sosyal seviyeleri yansıttığı için, sinema farklı insan tiplerinin şekillendirilmesinde de önemli bir rol oynamaktadır. Bu filmlerin etkisi, televizyon kanallarında ve internette yayımlandıklarında daha çok artar.

Son on yılda yapılan filmlerin araştırılmasıyla, bazı filmlerde suçlu zorbalığın suçu kullanarak ihtiyaçlarını karşıladığı bulunmuştur. Bu kahraman kabul edilemez bir dil kullanır, sosyal değerlere asla uymaz ve kahramanlık eylemleri olarak temsil edilen yüksek dozda şiddete başvurur.

Yetiştirme kuramına göre, toplumlar farklı kahramanlık yöntemlerinden etkilenir ve bu araştırmada filmlerin sosyal davranış üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Araştırmanın önemi aşağıdaki noktalarda yatar:

- Sinema toplumsal davranışı en çok etkileyen sanat formlarından biridir.
- Mısır filmlerinde zorba figürü araştırılmıştır.
- Mısır toplumunda zorbalık olaylarının artışı ve sosyal güvenliğin azalması incelenmiştir.

2.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın ana amacı, “Mısır toplumunda sosyal davranışlar üzerinde zorba figürünün etkisini” anlamaktır.

Bir dizi alt amaç ise aşağıdaki gibi formüle edilebilir:

- (1) Film izleyen halk oranı (araştırma için örnekleme)
- (2) Halkın zorbayı kahramanlaştıran filmleri izlenme nedenleri
- (3) Topluma kahraman olarak gösterilen zorba karakterlerin görüntüsü ve kullandıkları dile ışık tutma
- (4) Örnek araştırma filmlerinde yer alan zorbaların sosyal ve ekonomik çevresini gözleme
- (5) "Filmlerin temsil ettiği" zorba yaşamı ile şiddet, terörizm ve sosyal suçlar arasındaki ilişkinin belirlenmesi
- (6) Mısır toplumundaki bireylere olan etkisini azaltan veya artıran aracı değişkenlerin etkisini değerlendirme (Tür/sosyal düzey/ekonomik düzey/şehir veya kırsal alan/eğitim düzeyi)

2.3. Sebepler/Sorular

Araştırmacı, sinema filmlerinde gösterilen bazı karakterlerin toplumdaki pek çok birey tarafından taklit edildiğini fark etmiştir; onların kelimelerini, terminolojisini, şarkılarını bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde tekrar ederler. Karakterlerin çoğu cinayet işleyen ve hırsızlık yapan suçlulardır (zorbalardır). Dramatik bağlamlarda bu karakterler toplumun muzdarip olduğu pek çok problemin kurbanı olarak gösterildiği için toplum bu karakterlerle özdeşleşip sempati duyarak onların yaptıklarını taklit eder.

Araştırmacı ayrıca Mısır filmlerinde gösterilen zorba karakterlerin sadece davranışlarının değil görünüşünü de benimsemiğini fark etmiştir. Bireyler o karakterlerin isimleriyle birbirine hitap eder.

Bu sebeple, Mısır sinemasında gösterilen zorba karakterin bireyin sosyal davranışlarını ne kadar etkilediğini bilmek gerekir.

Bu bakış açısıyla, ana sorunsal aşağıdaki temel soru aracılığıyla tanımlanabilir:

Mısır sinema filmlerinde gösterilen zorba karakterin görüntüsü nasıldır ve bu görüntünün ahlak ve sosyal davranışlar üzerindeki etkisi nedir?

Bu sorudan birkaç alt soru da ortaya çıkar:

1- Filmlerle alakalı sorular:

- i. Mısırlı izleyicilerin tercih ettiği film türleri hangileridir?
- ii. Bu filmlerde gösterilen zorba karakteri nasıl resmedilir?
- iii. Filmlerdeki yaygın (istenilen veya istenmeyen) sosyal davranışlar nelerdir?

2- İzleyicilere ilişkin sorular:

- i. Zorba konularını işleyen filmleri izleyen izleyici oranı nedir?
- ii. Zorbaları kahraman olarak gösteren filmlerin izlenmesinin sebepleri nelerdir?
- iii. Film kahramanlarını (zorbaları) izleyiciler nasıl görür?

2.4. Yöntem ve Araştırma Türü

Araştırma betimseldir:

Zorbaların kahraman olarak sunulduğu filmlerin Mısır toplumunun üyeleri üzerindeki etkiyi araştırır.

Bu araştırmada analitik ve saha araştırması olmak üzere inceleme yönteminin her iki özelliği kullanılmıştır:

- i. Uydu kanallarda gösterilen Mısır filmlerinden bir örneğin analizi
- ii. İnternetteki izleyicilerden bir örneğin incelenmesi.

2.4.1. Araştırma Yönleri

Araştırma Yönleri Aşağıdaki Gibidir:

Konular:

Araştırmacı, bu incelemenin konusunu Mısır sinemasında zorba karakterlerin kahraman olarak gösterilmesi ve bunun Mısır toplumu üzerindeki etkisi olarak seçmiştir.

Mekânsal sınırlar:

Araştırma coğrafi olarak Mısır ile sınırlandırılmakla beraber internette çeşitli izleyiciler arasında gerçekleştirilmiştir.

Analitik çalışma, Mısırlı TV kanallarında gösterilen filmlerin yaş gruplarına göre yapılmıştır.

2.4.2. Yetiştirme (Ekimleme - Cultivation) Kuramı

Bu araştırma, yetiştirme (ekimleme -cultivation) kuramına dayalıdır. Bu kuram anlam ve sosyal gerçek oluşturma, gözlem aracılığıyla öğrenme ve bu alanlarda medyanın rolüne ilişkin süreçlerdeki fikirlerin uygulanmasına dair bir kavramdır ve bu sayede önceki kuramların da üzerinde anlaştığı bireylerin bilgi düzeyinin ve etrafındaki dünyayı anlamlandırmasının üzerindeki medya etkisi fikri de vurgulanmaktadır.

Bu sebeple, bu kuram yoğun olarak TV izleme ve maruziyet ile gerçek dünyadan uzak biçimde medyanın sunduğu dünyadan anlam çıkarma, fikir edinme ve inanç besleme arasında ilişki kurar.

Kuramın temel varsayımı:

Gerbner bu kurama dair sekiz tane temel varsayım ortaya koyar ve bunlar aşağıdaki gibidir:

1. Diğer kitle iletişim araçlarıyla karşılaştırıldığında TV, eşsiz bir yetiştirme uygulama aracıdır.
2. Televizyon, toplumdaki bireylerin düşüncelerini ve birbirleriyle etkileşimlerini şekillendirir.
3. TV mesajlarının analizi yetiştirme kanıtlarını ortaya koyar.
4. Yetiştirme analizi ise televizyonun uzun vadeli zihinsel imgelerin yayılmasına katkısına odaklanır.

Yetiştirme nasıl gerçekleşir? Ana kavramları nelerdir?

Yetiştirme ilk olarak bireylerin TV dünyasından unsurları alımlayıp, izlerken özümstedikleri kavramları zihinsel imge olarak benimseyip gerçek dünyayla ilişkilendirdiklerinde ortaya çıkar. Bireylerin televizyondan öğrendikleri, tüm dünyaya karşı bakış açılarının temeli haline gelir. Bunun sonucunda TV değerlerin, ideolojilerin, fikirlerin, değer yargılarının, önermelerin ve inançların önemli bir kaynağı olur.

Kuramın etki süreci üç aşamada gerçekleşir:

- 1 -Bilginin işlenmesinde dikkat ve bilişsel çabanın ayrımı.
- 2 -Bilinen ve bilinmeyen olarak bilginin algılanması veya sınıflandırılması.
- 3 -Eski bilgilerin desteklenmesi için yeni bilgilerin filtrelenmesi veya bağlantılı hale getirilmesi.

Yetiştirme Kuramının Varsayımları:

Kuram, yoğun olarak televizyona maruz kalmanın gerçek hayattan ziyade televizyonda gerçekliği kopyalayan görüntülerle daha tutarlı eğilimler yetiştirdiğini varsayar

Yetiştirme kuramı aşağıdakileri içeren bir dizi varsayıma dayanır:

1. Kurama göre, seçici olmayan izleme sebebiyle yetiştirme gerçekleşir. İzleyiciler neyi izleyeceklerini seçmediği için etkilenirler. Buna ek olarak, bazı araştırmacılar yetiştirmenin aktif olarak televizyon izlemekten kaynaklandığını ortaya çıkarmışlardır.

2. Yetiştirme analizi, yoğun olarak televizyon izleyenlerin daha az izleyenlere kıyasla yaygın ve tekrar eden mesajlar ile TV dünyası derslerini yansıtan gerçek dünyayı daha iyi kavrayıp kavramadığını araştırmaya yöneliktir. Bireylerin demografik özellikleri karşılaştırılabilir.

3. Yetiştirme, izleyiciler TV içeriğinin gerçekçi olduğuna inandığı ve kurgu yerine gerçekler sunduğu zaman artar.

Yetiştirme Analizinde Kullanılan Metodolojik Ölçüler:

1 -TV İçeriği Analizi: Neredeyse tüm içerik tiplerinde tekrar eden derin mesajların, fikirlerin, değerlerin ve figürlerin analizidir.

2 -Soru Listesi Hazırlama ve Bunu İzleyicilere Sunma: Bu aşamada,sıklıkla televizyon izleyenlerin gerçekliği televizyonda verilen mesajları ne düzeyde algıladıkları araştırılır ve daha az oranda izleyenlerle karşılaştırılır. TV içeriğinin analizinden elde edilen bulgular araştırılan gerçeklik algısına ilişkin sorular hazırlamada kullanılır.

3 -Veri Analizi ve Bulgu Elde Etme: Son aşama, sık ve seyrek televizyon izleyenlerin sosyal gerçekliklerinin karşılaştırılmasıdır. Sıklıkla televizyon seyredenler açık bir şekilde televizyonda verilen cevapları seçme eğilimi gösteriyorsa, o zaman yetiştirme kanıtı elde edilir.

Bu kuramın araştırmada teorik çerçeve olarak seçilmesinin gerekçeleri:

Bu çalışmanın konusu yetiştirme kuramının uygulanması için yeterli olup, Mısır toplumunun çevresinde varsayımlarını uygulamak açısından da uyum sağlar. Mısır toplumunda bireylerin yalnız veya başkalarıyla birlikte zorba rolünü oynayan karakterlerin bulunduğu uygu kanallarda yayınlanan filmler, izleyicinin maruz kalması boyutuyla ele alınır.

Zorba karakterini resmeden filmlerin ana özellikleri arasında aşağıdakiler yer alır:

1 -Zorba karakterlerle olan bağlantı aşikâr olana kadar zorbayı oynayan sanatçılara daha yüksek oranda dikkat çevrilir. Çoğu izleyici onları rol model olarak görür.

2 -İzleyicilerden gelen sanatçılara ve kahramanlara bu denli dikkat onların tüm eylemlerine ve davranışlarına tutku ve onların davranışlarını taklit etme olarak ifade edilir.

Bu bilgilerin ışığında, yetiştirme kuramı uydu kanallarından yayınlanan filmlerde kahraman olarak gösterilen zorba karakterlerin izleyicilerin sosyal davranışları üzerindeki etkisini öğrenmeyi etkileyen uygun bir teorik yaklaşımdır.

2.5. Araştırma Varsayımları

1. Zorbaları kahraman olarak gösteren filmleri izleyen kişiler ile sosyal davranış olarak zorbalığın benimsenme düzeyi arasında istatistiksel bir bağlantı vardır.
2. Araştırmada zorbaları kahraman olarak gösteren filmleri izleyen kişilerin motivasyonları ile sosyal davranış kalıbı olarak zorbalığın benimsenme düzeyi arasında da istatistiksel bir bağlantı vardır.
3. Demografik değişkenler (tip, ikamet yeri, ekonomik düzey ve eğitim düzeyi) ile bireyin filmlerdeki kahraman karakteri görüntüsünü benimsemesi arasında istatistiksel farklılıklar mevcuttur.
4. İzleyicinin sinema üzerinden yapılandırığı zorba figürü ile gerçekteki zorba figürü arasında bir bağlantı söz konusudur.

2.6. Araştırma Araçları

Araştırmacı, araştırma hedeflerini indirgemek ve sorularını cevaplamak üzere bir dizi araç kullanmıştır.

2.6.1. İçerik Analizi Formu

Medyanın gerçeği yansıtan bir ayna olmadığı, fakat toplumda tüm farklı süreçlerin nihai ürünü olduğu açıklanarak örnek filmlerde figürlere yaklaşımı incelemede bir analiz aracı olarak kullanılır. İçerik analizi aracı, örnek araştırma filmlerinde zorba kahraman karakter biçimini tanımlamak üzere kullanılmıştır.

2.6.2. Soru Formu

Araştırmada, örneklerden bilgi toplamak üzere bir dizi araç kullanılacaktır. Buna ek olarak, araştırma yöntemleri arasında çok popüler araçlardan bir tanesidir. Aynı zamanda istenilen pek çok veri arasından ve toplumun incelenen kesiminin artış gösterimesinden elde edilmiştir.

Araştırmada, bu soru formu internet aracılığıyla toplumun incelenecek kesimine erişilerek kullanılacaktır. Saha çalışması yapılamayacağından bu yöntem benimsenmiştir.

2.7. Araştırma Konusu Olarak İlgili 3 Filmin Seçilmesinin Nedenleri

Araştırmacının bu çalışmada ilgili örnek filmlerin seçimi, amacına uygun olarak şiddet çerçevesinde kategorize edilmeleri ve zorbayı kahraman olarak yansıtılmalarına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Bu filmlerin Mısır toplumunun davranışlarına son on yıldaki etkisini ölçebilmek üzere, araştırmacı zaman sınırlaması olarak geçtiğimiz on yılı belirlemiştir.

Örnek olarak incelenen filmlerin niceliksel ve niteliksel şiddeti değişkenlik göstermekle birlikte, bu filmler arasındaki ortak nokta ana karakter, yani “zorba” karakteridir. Bu filmlerde, zorba karakteri filmin hikayesi içerisinde kahraman olarak sunulur.

Bu filmler çatışmaları iyi ve kötü arasında sınırlandıran sıradan Mısır filmlerine karşılık, belirli bir sınıf içindeki veya sınıflar arasındaki çatışmaları gösterir.

Bu araştırma çerçevesinde her filmin özeti verilerek çözümleneceklerdir. Filmlerin isimleri aşağıdaki şekildedir:

-*Abdou Mouta*, 2012, Ismael Farouk.

-*Ibrahim El Abyad*, 2009, Abbas Abo El Hassan.

Welad Rizk, 2015, Salah El-Geheiny.

2.7.1. *Abdou Mouta*

Bu filmdeki olaylar gizemli bir şekilde ebeveynlerini kaybettikten sonra uyuşturucu kaçakçılığı yapan bir zorbanın etrafında döner. Bölgede ve ilçelerde yaşayanlardan haraç kesmek için silahını kullanır. Bu arada, bölgede yaşayan Angham isimindeki bir kız ona âşık olur (Houria Farghali) ve onunla evlenmek ister. Öte yandan, dansçı Rabeia (Dina) ve kuzeni Alia (Rehab Aljamal) onunla yasadışı bir ilişki kurar. Zorba karakteri Abdou (Mohamed Ramadan) ilk önce hayatının gidişatını tamamen değiştirmeye karar vermeden önce onun gücünden faydalanmak ister, fakat her kötünün kaçınılmaz bir sonu vardır.

Film sınıflandırması: macera, gerilim, suç ve aksiyon.

Gösterim tarihi ve yeri: 24 Ekim 2012, Mısır

Gişe hasılatı: 22.447,720 pound

Süresi: 90 dakika

Yönetmen: Ismael Farouk

Senarist: Mohammed Samir Mabrouk

2.7.2. Ibrahim El Abyad

Ibrahim El Abyad, uyuşturucu kaçakçısı büyük bir çete tarafından ailesi gözleri önünde öldürülen küçük bir çocuktur. Çocuk büyür ve cinayet sahnesini unutamaz. Zamanın çabuk geçip özellikle de çete başından ve çetenin tamamından intikam almak ister. Ibrahim El Abyad hedefini gerçekleştirmek için çok çalışır. İntikamını alabilmek için en iyi yöntemin çeteye yaklaşmak ve onlara katılmak olduğunu düşünür ve böylece kendi yöntemiyle onları yok edebilir.

Amacına ulaşmak için, onların güvenini kazanmak için tehlikeli operasyonlara girer. Ne yazık ki hayalini gerçekleştiremeden operasyonlardan bir tanesinde yakalanır, fakat çete başı onun serbest kalmasını sağlayarak onu asılmaktan kurtarır.

Aynı zamanda, İbrahim çete başının kızına âşık olur. Çocukluktan beri arkadaşı olan kişi kızın hikayesini biliyordur. İbrahim El Abyad'ın o kadar dikkati dağılır ki planını uygulamaya devam mı edeceğini yoksa özellikle de dün ailesini öldüren fakat bugün onu asılmaktan kurtaran kişiye karşı içgüdülerine mi uyacağını kendisine sorar!

Film sınıflandırması: suç ve aksiyon.

Gösterim tarihi ve yeri: 26 Mayıs 2009, Mısır

Gişe hasılatı: 12.000,000 pound

Süresi: 126 dakika

Yönetmen: Marwan Hamed

Senarist: Abbas Abo El Hassan

2.7.3. Welad Rizk

Bu film, suç işleyen ve günün birinde suç işlemeyi bırakıp asla ayrılmayacaklarına yemin eden bir grup erkek kardeş hakkındadır. Başarısız olan bir

suç girişimi onlar arasında çatışmaya yol açar ve böylece en büyük ağabeyleri ve lider olan kişi, Rada onları terk eder. Bir uyuşturuğu kaakısıyla korkunç bir anlaşmadan sonra ihanetle karşılaşır ve sonrasında bilinmeyen bir sebepten ötürü polis tarafından kovalanırlar.

Film sınıflandırması: suç ve aksiyon.

Gösterim tarihi ve yeri: 16 Haziran 2015, Mısır

Gişe hasılatı: 26.500,000 pound

Süresi: 100 dakika

Yönetmen: Tareq El Eryan

Senarist: Salah El-Geheiny

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ANALİZ VE BULGULAR

3.1. Film Analizi

3.1.1. *Welad Rizk* Filminin Analizi

3.1.1.1. İlham Kaynağı

Filmin hikayesi, Amerikan *Olağan Şüpheliler* filminden alınmıştır.

Kahramanlar beş karakterdir: Patron Rizk'in oğulları, ölen ve dükkanını onlara bırakan araba tamircisinin sahibi. Babasının yerini alan büyük oğul yeteri kadar para kazanmadıklarını fark eder. Dört kardeşiyle anlaşarak hırsızlık ve soygun yapmaya, birbirilerine sadık olmaya ve cinayet ile uyuşturucudan uzak durmaya karar verirler.

Birkaç operasyon sonrası ve özellikle de en genç kardeşlerinin yaralanıp bir gözünü kaybetmesine sebep olan son operasyondan sonra, Reda evlendikten ve eşi Hanan hamile kaldıktan sonra daha istikrarlı bir yaşam ister. Suç dünyasından çıkmak ister, fakat hırsızlık dışında başka hiçbir işi bilmediklerini söyleyen kardeşleri ona hiddetle karşı çıkar. Reda'nın suç yoluna geri dönmesiyle biter.

Olağan Şüpheliler filminde, eskiden yozlaşmış ve kurallara uymayan bir polis olan Keaton (Reda'nın eşdeğeri) beş kişilik bir suçlu grubunu yönetir. Birçok suç işler ve sonra polislikten atılır. Ticarete parasını yatırır ve yaptığı işin yasal işlerini takip eden Avukat Eddy ile bir ilişkisi vardır. Evlenmek ve dengeli bir hayata kavuşmak ister, fakat suç dünyasına geri dönmesi gerekmektedir.

Yapı ve hikâye biçimine bakıldığında, *Olağan Şüpheliler* grubun en az akıllısı ve engelli olan Verbal'ın (Kevin Spacey) hikaye anlatımına dayanır. 91 milyon dolar değerindeki bir eroin anlaşmasını bozmaya çalışırken teknenin alev almasıyla sonuçlanan son operasyondan bir tek o kurtulur. Verbal dışında hepsi teknede hayatını kaybeder. Verbal ise yakalanır ve serbest bırakılması karşılığında polise çeteye ilgili tüm bildiklerini polise anlatmaya razı olur.

Sahneleri onun bakış açısından görürüz. Film boyunca polis memuru kandırıldığını ve Verbal'ın yalan bir hikâye anlattığını fark edene kadar geçmiş sahneleri gösteren tekniği kullanır.

Welad Rizk'de, grubun çocukluktan beri arkadaşı olan Atef en sonunda yozlaşmış polisi yanılttığını anlayana kadar geçmiş sahnelerle birlikte polis memuruna çete operasyonlarının detaylarını anlatır. Onu bir suça bulaştırmaya ve yakalanmasını sağlamaya çalışıyordur.

3.1.1.2. Analiz

Bu film, yoksul bir sosyal sınıfa ait ve hızlı para kazanmak için şiddet uygulamaya ve hırsızlık yapmaya, yani "zorbalık" yapmaya karar veren bir grup genci gösterir. Fakat bu film izlenip analiz edildiğinde, film kahramanlarının izleyiciye yetenekleriyle para kazanan ve hayatlarından zevk alan birer kahraman gibi yansıtıldığı anlaşılır.

Bu filmde, zorbaca davranışlar ve kanunsuzluk, zorbaların her seferinde kazandığı çekici ve kahramanca maceralar olarak gösterilmiştir.

Diyalog cümlelerinden birinde, hikâye anlatıcısı filmdeki kahramanların – zorbalı – topluluk tarafından sevildiğini ve çevrede yaşayanlar tarafından saygı gördüğünü söyler; bu da zorbalık eylemlerinin toplum tarafından kabul görmesinin başlangıcıdır.

Bu film, kahramanların (zorbaların) davranışlarında sadakat, zeka ve bağlılık özelliklerini gösterir.

3.1.1.2.1. Kostüm ve Renkler

Bu filmin renkleri göz alıcıdır ve etkileyici bir izlenim sunar; bu da suç ve zorbalık dünyasını izleyiciye pazarlayan bir biçimde sunarak kahramanların işlediği zorbalık suçlarına davet eder.

- Alev kızılı ve kırmızı tonları yoğun biçimde aksesuarlarda, kostümlerde ve ışıklarda kullanılmıştır.

- Kahramanların kostümleri ve aksesuarları Mısır'da gecekondularda yaşayan zorbaların sembolleridir.

Resim 3.1: Welad Rizk Filmi 1

3.1.1.2.2. Sesler

Filmde tabancaların ateşlendiği ve silahların çekildiği anlarda ses efekti; şiddet sahnelerinde gürültülü ses ve müzikler kullanılmıştır. Çığlıklar çok gürültülüdür ve film kaydının seslerinde acı duygusu varken, zorbalara buna karşı ilgisiz görünür.

3.1.1.2.3. Kullanılan Dil

Filmde sosyal olarak kabul edilmeyen kelimeler ve cinsel atıflar kullanılır, fakat asıl dikkat çeken ise filmin başında çocuklar arasındaki diyaloglarda bu tür ifadelerin yoğunlukla geçmesidir.

3.1.1.2.4. Sahnelerin Zaman Kodu

Bu filmin analiziyle, sahneler ölçüm birimi olarak kullanılmış, sayısal analiz ise analitik tablolarda gösterilenlere göre kullanılan şiddetin, zorbalığın, kalitenin, failin, eylemin doğasının ve sosyal olarak kabul edilen ve edilmeyen ahlak kurallarının ölçülmesinde kullanılmıştır.

- 5:39:00: Araba tamiri dükkanının patronu çocuğa cinsel istismar yoluyla hakaret etmiştir; çocuk agresif bir tepki vererek patronunu öldürür.

Not: Sahne, 20'li yaşlarında bir çocuğun işlediği cinayet sahnesini içerir (kesici bir aletle yaşlı bir adama karşı çocuk şiddeti) MM

Resim 3.2: Welad Rizk Filmi 2

- 6:08: kardeşlerin birbiriyle olan ilişkisi güçlüdür (büyük ağabey Reda küçük kardeşlerine bakar); izleyicilerin ile bu kardeşlere sempati duymasının sebebi de budur.
- 6:35: çocuklar birbirlerine karşı şiddete ek olarak, sosyal olarak kabul edilemeyecek davranışlar sergiler, kelimeler kullanır MM.
- 6:56: çocuklar bir düğün törenini yakar (grubun gruba karşı şiddeti GG).

Resim 3.3: Welad Rizk Filmi 3

- 7:23: çocuklar arasında kabul edilemez cinsel davranışlar vardır, yine diyaloglarında toplum tarafından kabul edilemez kelimeler ve kinayeler kullanırlar.
- 10:08: bankanın silahlı soygunu, cinayete kurban giden bir kadın ve hırsızlık (grubun gruba karşı şiddeti GG).

Resim 3.4: *Welad Rizk* Filmi 4

- 11:35: ölü bir kadına tecavüz ile ilgili konuşmalar, sosyal olarak kabul edilemez ironilere yer verilmesi.
- 20:32: bir gece kulübünde geçen pornografik sahneler ve çirkin eylemler (toplumda kabul edilmeyen erotik kelimeler).
- 25:20: uyuşturucu kullanımı, kaçakçılık, gelişigüzel cinsel ilişkiler hakkında konuşmalar.
- Film kahramanlarının rastgele cinsel ilişkilere girmeleri (zorba kardeşler).
- 37:15, 37:74, ve 14:20: uyuşturucu kullanımı, kaçakçılık, gelişigüzel cinsel ilişkiler hakkında konuşmalar.
- 45:50: gece kulübünde silahlı soygun, cinayet ve hırsızlık (grubun gruba karşı şiddeti GG).

Resim 3.5: *Welad Rizk* Filmi 5

- 1:00:14: zorba grubu bir kişiye karşıdır, çete üyelerinden bir tanesinin eli keskin bir aletle kesilir.

Resim 3.6: *Welad Rizk* Filmi 6

- 1:03:27: zorbalar ve polis kuvvetleri arasında silahlı çatışma (kanunsuzluk) (grubun gruba karşı şiddeti GG).

Resim 3.7: *Welad Rizk* Filmi 7

- 1:06:06: (grubun gruba karşı şiddeti GG).
- 1:13: 27: fon transferi kamyonunun silahlı soygunu (grubun gruba karşı şiddeti GG).
- 1:16:03: çete, zorbaların en genç kardeşinin parmağını keser (grubun bireye karşı şiddeti GS).

Resim 3.8: *Welad Rizk* Filmi 8

- 1:23:24: bir çete üyesi bir kadına şiddetle vurur (erkeğin kadına karşı şiddeti MF); sonra kardeşine daha şiddetli olarak vurur (erkeğin erkeğe karşı şiddeti MM).

Resim 3.9: *Welad Rizk* Filmi 9

Film sahnelerinin toplam sayısı 51'dir. Filmin içerisinde 20 sahnede zorbalık sahneleri, şiddet, toplumca kabul edilemeyen davranışlar yer alır; şiddet sahneleri toplam 28 dakika sürerek filmin yarısını oluşturur.

3.1.2. *İbrahim El Abyad* Filminin Analizi

3.1.2.1. İlham Kaynağı

Filmin hikayesi, 7 yıl önce ölen bir kişiyle aynı isme sahip birinin gerçek hikayesinden alınmıştır. Bu kişi bir suçludur ve pek çok suç işlemiştir. Filmde geçen olaylar genel olarak gerçek hayattaki İbrahim El Abyad'ın hayat hikayesindedir.

3.1.2.2. Film Analizi

Film melodrama ile aşk hikayesine dayalı olsa da zorbalığın dünyasında ve gecekonducularda olan olaylar filmin bağlamında bu aşk hikayesini belirsiz bir drama çizgisine taşımıştır.

Hep oturduğu yerlerde rahatsızdır ve kanlı sahneler o kadar üzücüdür ki **filmin estetiğine** de olumsuz bir etkisi vardır.

Film Eleştirmeni "Nader Adly", Mayıs 2009

Bu film, izleyicilerin oldukça gergin hissetmesine yol açarak şiddet ve kan miktarı açısından Amerikan filmlerini taklit eder.

- Film, ilk sahnesinden itibaren şiddet dünyasında geçer. Polis işçi sınıfı mahallelerinden birinde hedefini kovalar.

3.1.2.2.1. Kostüm ve Renkler

İbrahim El Abyad filminde, Mısır'da işçi sınıfı bölgeleri ve gecekonducuların ana tema olarak kullanımı dikkat çekicidir; yoksul kıyafetleri kullanılarak zorbalığın sosyal düzeyi yansıtılmıştır, zira Kahire'de çok yoksul bir gecekondu mahallesinde yaşarlar.

- Kesici aletlerle; kan ve cinayet sahnelerinde gri ve kırmızı renkler yoğun bir şekilde kullanılmıştır.

- Silahlardan ziyade kesici aletlerin kullanılması dikkat çekicidir; silah kullanılan sahnelerden daha çok kan ve aşırı şiddet içeren sahneler kesici aletlerle yapılmıştır.

3.1.2.2.2. Sesler

Bu filmde, şiddet anlarında gürültülü ses ve müzik kullanılır; buna ek olarak ses efektleri kullanılmıştır. Çığlıklar gürültülü olup, filmde resmedilen acı hissine zorbalık yapan kişinin umursamazlığı eşlik eder. Kaçış ve yüzleşme sahnelerinde de müzik çok etkilidir.

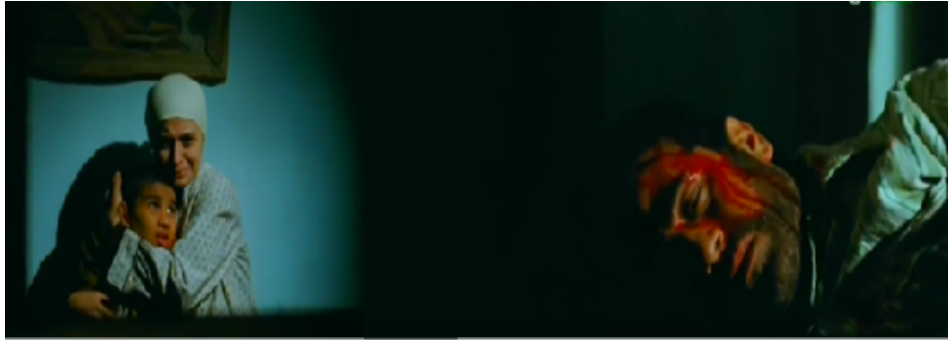
3.1.2.2.3. Kullanılan Dil

Filmde, toplum tarafından kabul edilmeyen kelimeler ve çağrışımlarla dolu argo dil kullanılır; toplumun en alt tabakalarında kullanılan dile yoksul işçi sınıfının kullandığı terimler hakimdir.

3.1.2.2.4. Sahnelerin Zaman Kodu Analizi

Bu filmin analizinde, sahneler ölçüm birimi ve kullanılan şiddet oranı, zorbalık, nitelik, failer, eylemin doğası ve toplum tarafından kabul edilen ve edilmeyen ahlak kurallarını analitik tablolara uygun ölçeklendiren sayısal analizler olarak kullanılmışlardır.

- 1:40: açılış sahnesinde, komşular eve girip ev halkına saldırır; eşinin ve küçük oğlunun yanında adamı öldürürler. Komşunun eşi, adamın kafasına tekrar tekrar keskin bir cisimle vurarak onu öldürür.

Resim 3.10: *İbrahim El Abyad* Filmi 1

- İşçi sınıfının yaşadığı mahallelerden birinde çocuklar arasında şiddetli bir kavga çıkar; sahne polis ve zorbalar (suçlular) arasındaki kovalamacayla devam eder.

3.11: *Ibrahim El Abyad* Filmi 2

- Zorba kahraman elinde bir kılıçla – kesici aletle – gecekonduya girer ve herkesin önünde oradan geçen kişiyi tehdit ederek farklı yollara gider.
- 12:23: başka bir zorbanın darp ettiği zayıf bir kişiyi zorba kahraman savunur ve zorbalar arasında kesici aletlerin dahil edildiği bir kavga başlar.

Resim 3.12: *Ibrahim El Abyad* Filmi 3

- Zorbalar arasında kesici aletlerle büyük bir kavga çıkar ve gecekondu mahallesinde şiddetli bir kovalamaca yaşanır.

Resim 3.13: *İbrahim El Abyad* Filmi 4

- 15:20: zorba karakteri bölgede yaşayanları korkutur, hiç düşünmeden evlere girer ve bazı eşyaları kırar döker.
- 23:35: genç çocuklar kesici aletlerle oyun oynarlar, bölgedeki zorbalara özenen küçük zorbalara gibi davranırlar.

Resim 3.14: *İbrahim El Abyad* Filmi 5

- Zorbalardan bir tanesi eğlence parkındaki güvenlik bariyerini kırarak para ödemediği için sevdiğiyle iyi bir vakit geçirmek ister.

Resim 3.15: *İbrahim El Abyad* Filmi 6

- Zorba karakter, terk edilmiş bir trende gelişigüzel bir cinsel ilişki yaşar.

- Uyuşturucu sevkiyatı esnasında iki farklı çetenin zorbaları arasında ağır bir çatışma çıkar; çete üyelerinden biri (film kahramanı) ihanete uğrar ve bir cinayet gerçekleşir. Film kahramanının iki ortağı kavga eder, daha sonra kahraman onlardan birini öldürür ve bedenini çöle atar.

Resim 3.16: *Ibrahim El Abyad* Filmi 7

- Bir sahnede çete başı, operasyonlardan birinde hata yapan oğlunu uyarı ve ceza amaçlı karnından bıçaklar.

Resim 3.17: *Ibrahim El Abyad* Filmi 8

- Zorba (film kahramanı) zorbalık ve hırsızlık yapmayacağına, cinayet işlemeyeceğine dair sözünü tutmadığı için, zorbanın sevdiği kadın ona vurur ve saldırır.
- Anne, zorba kahraman İbrahim El Abyad'a vurmaya çalışır, o da karşı koyarak annesine saldırır; geçen sene öldürülen babasının intikamını almak için onu ölümle tehdit eder.
- Çete başı, adamlarından birinin davasından sorumlu olan hâkimi tehdit eder ve ona rüşvet vermeye çalışır (ülkedeki yargı yetkilisine karşı sözlü şiddet).

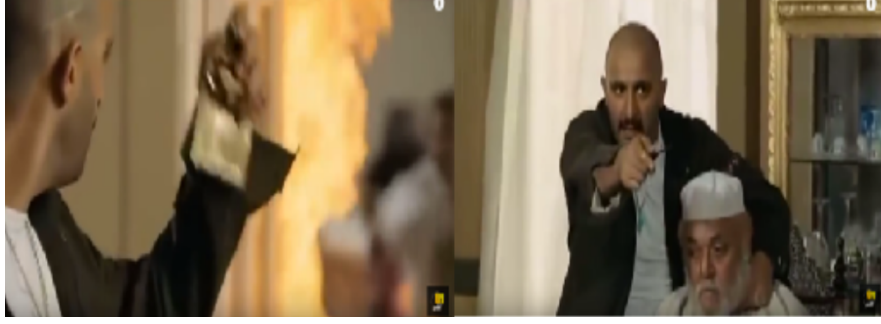
Resim 3.18: *İbrahim El Abyad* Filmi 9

- Çete başı, zorbalardan birini hapiste olan adamı mahkemede her şeyi itiraf etmesin diye öldürmek üzere görevlendirir.

Resim 3.19: *İbrahim El Abyad* Filmi 10

- Hatırlama sahnelerinde bir çocuk eskiden çalıştığı dükkân sahibini karnından bıçaklayarak öldürür ve sonra kaçar.
- Zorbalardan biri, film kahramanının yokluğunda onun sevdiği kadına saldırır ve tecavüz etmeye yeltenir, fakat kadın direnir, ona vurur, eşyalarını çalarak kaçar.
- Zorba film kahramanı İbrahim El Abyad çete başının evine girer ve eşyalarını geri alabilmek için onu ölümle tehdit eder. Sonra, çetenin evini yakmak için Molotof kokteyli atarak oradan kaçar.

Resim 3.20: *Ibrahim El Abyad* Filmi 11

- Zorbalar, film kahramanı İbrahim El Abyad'a bir tuzak kurarlar ve aralarında kesici aletlerle büyük bir kavga çıkar. Çete üyeleri İbrahim El Abyad'ı sokakta sürüyerek arkadaşını katlederler.

Resim 3.21: *İbrahim El Abyad* Filmi 12

- Çete başı, çetenin üyeleri İbrahim El Abyad'ı öldüremeye çalışırken onu onların ellerinden kurtarmaya karar veren karısını öldürür.

Resim 3.22: *İbrahim El Abyad* Filmi 13

3.1.2.2.5. Genel Analiz

Bu filmde, melodram formunda geleneksel bir aşk hikayesine vurgu yapılır, fakat kanlı olaylar ve zorbaca eylemler filmin gerçek temasıdır. Filmin çoğu sahnesine kan, kesici aletler, ihanet, cinayet ve hırsızlık hakimdir ve bu yüzden aşk hikayesi şiddet olaylarının arasında kaybolur ve filmde birkaç sahne hariç bu aşk hikayesi görülmez.

Filmde, küçükken babası öldürülen, annesi ölen ve sevdiğini kaybeden zorba karakter haksızlığa uğramış ve bu sebeplerden ötürü zorbaca hareketleri doğrulanıyormuşçasına hakkını zorla almaya çalışan bir kişi olarak sunulur.

Empati teorisine göre, bu film izleyicilerin fark etmeden zorba karaktere sempati duymasını sağlamıştır. İzleyiciler ona sıradan zorba hareketlerinde şans diler. Zorbalık eylemlerini ve doğrulandıklarını izleyen seyirciler için bu durum filmi izledikten sonraki eğilimleri açısından ciddi bir tehlike oluşturmaktadır.

Resim 3.23: *Ibrahim El Abyad* Filmi 14

3.1.3. *Abdou Mouta* Filminin Analizi

3.1.3.1 İlham Kaynağı

Filmdeki olaylar, ebeveynlerini gizemli bir şekilde kaybettikten sonra uyuşturucu kaçakçılığı yapan zorba bir karakterin etrafında döner. Bölgeden ve yöre halkından haraç kesmek için kesici aletleri kullanır. Bu arada, yörede yaşayan kızlardan biri ona âşık olur ve onunla evlenmek ister. Öte yandan, dansçının onunla ve kuzeniyle yasa dışı bir ilişkisi vardır. İlk önce zorba Abdou (Mohamed Ramadan)

hayatını tamamen değiştirmeden önce onun gücünden faydalanmaya çalışır, fakat her kötünün kaçınılmaz bir sonu vardır.

Pek çok eleştirmen, *Abdou Mouta* filmini zorba davranışlar ile dolu olduğunu ve gençlere anlamlı bir mesaj vermeksizin finansal kâr elde etme amaçlı şantaj yaptığını söyleyerek filme saldırmıştır.

Film Eleştirmeni "Nader Adly" her zaman tatil sezonlarında sinemadan elde edilen kârın artış göstermesinin yeni bir durum olmadığını doğrulamıştır. İzleyicileri ve ziyaretçileri koruyan güvenlik kuruluşları dahil olmak üzere, sinema filmi endüstrisinin tüm ilgili tarafları maddiçkar sağlamaktan memnuniyet duyar.

Adly, sinemanın son zamanlarda büyük oranda dansçılara ve halk türkülerine dayandığına işaret etmiştir; devrim eski düşünce yapısını değiştirmiş olsa da "ekonomik, siyasi ya da sosyal" bağlamda elde edilen tam tersi sonuçlar şaşırtıcı olmuştur. Al Ashry şöyle devam eder: "sinema endüstrisi tüm bunlar sebebiyle karışmış ve sanal bir felç geçirmiştir; bütün bu bozulmanın kaçınılmaz sonucu, Mısır sokaklarındaki acınası hayatı unutturmak için bu türlerin saçmalık ve şiddete dayalı olmasıdır" ve toplumun sinema zevki açısından kaotik bir döneme girmiş bulunmaktayız.

3.1.3.2. Analiz

3.1.3.2.1. Kostüm ve Renkler

Abdou Mouta filminde, 10 milyon vatandaşın yaşadığı işçi sınıfı çevresinin gösterilmesi dikkat çekicidir. Eski kıyafetler zorbaların sosyal düzeyini gösterir; nitekim zorbalar Kahire'de gecekondu mahallesi denen oldukça fakir bir bölgede yaşar.

Kesici aletlerin kullanıldığı kanlı cinayet sahnelerinde gri ve kırmızı renkler yoğun bir şekilde kullanılmıştır.

Silahlardan ziyade kesici aletlerin kullanılması dikkat çekicidir; silah kullanılan sahnelerden daha çok kan ve aşırı şiddet içeren sahnelerde kesici aletler kullanılmıştır.

3.1.3.2.2. Sesler

Bu filmin şiddet sahnelerinde gürültülü müzik kullanılmıştır, buna ek olarak ses efektleri kullanılmıştır. Çığlıklar gürültülü olup, filmde resmedilen acı hissine zorbalık yapan kişinin umursamazlığı eşlik eder. Kaçış ve yüzleşme sahnelerinde de müzik çok tempoludur.

3.1.3.2.3. Kullanılan Dil

Filmde, toplum tarafından kabul edilmeyen kelimeler ve cinsel çağrışımlarla dolu argo dil kullanılır; fakat en dikkat çeken unsur, filmin başlangıcındaki diyaloglarda bu kelimelerin kullanılmasıdır.

3.1.3.2.4. Sahne Zaman Kodları

Bu filmin analizinde, sahneler ölçüm birimi ve kullanılan şiddet oranı, zorbalık, nitelik, failer, eylemin doğası ve toplum tarafından kabul edilen ve edilmeyen ahlak kurallarını analitik tablolara uygun ölçeklendiren sayısal analizler olarak kullanılmışlardır.

00:46: zorba karakter gelişigüzel cinsel ilişkilere girer ve film böyle bir sahneyle başlayarak bunu topluma atfedilen bir özellik olarak sahneler.

- Zorba kahraman, uyuşturucu dolu bir çantayla polisten kaçır.

Resim 3.24: *Abdou Mouta* Filmi 1

- 01:48: zorba karakter, yoldan geçen birinin motosikletini çalıp kaçır.

Resim 3.25: *Abdou Mouta* Filmi 2

- 2:8: polisler zorbayı kovalar, o da kaçmaya devam eder.

Resim 3.26: *Abdou Mouta* Filmi 3

- 3:30: polis zorbayı yakalamayı başardıktan sonra yüzüne tokat atar.

Resim 3.27: *Abdou Mouta* Filmi 4

- Hapishaneden çıkan bir zorbanın dönüşünün halk tarafından kutlanması, zorbaca davranışların popülaritesini ve halkın suçlu davranışları kabul ettiğini yansıtır.
- 7:38: zorba hapishaneden çıktığı için elinde ateşli silahla dans eder.

Resim 3.28: *Abdou Mouta* Filmi 5

- 10:30: zorba kahraman ve çete başı arasında tehditleşme ve sözlü zorbalık gerçekleşir.
- 11:30: zorba karakter, cinsel ilişkiye girdiği ve hamile bıraktığı kadınlara düşük yapmalarını emreder ve onlarla ilişkisi olmadığını söyler.
- 13:25: çete başı, fındık satan kızını taciz eder.
- 19:15: zorba kahramanın sokakta yürüyen kadınlara yaptığı sözlü zorbalık (sözlü taciz).

Resim 3.29: *Abdou Mouta* Filmi 6

- 19:38: zorba kahraman taksi şoförlerinden yasadışı olarak haraç toplar.

Resim 3.30: *Abdou Mouta* Filmi 7

- 19:55: zorba, taksi şoförünü bıçaklar.
- 22:47: zorba kahraman, kız kardeşinin kavgasından ötürü satıcılara saldırır ve kavgada “kılıç” kullanır.

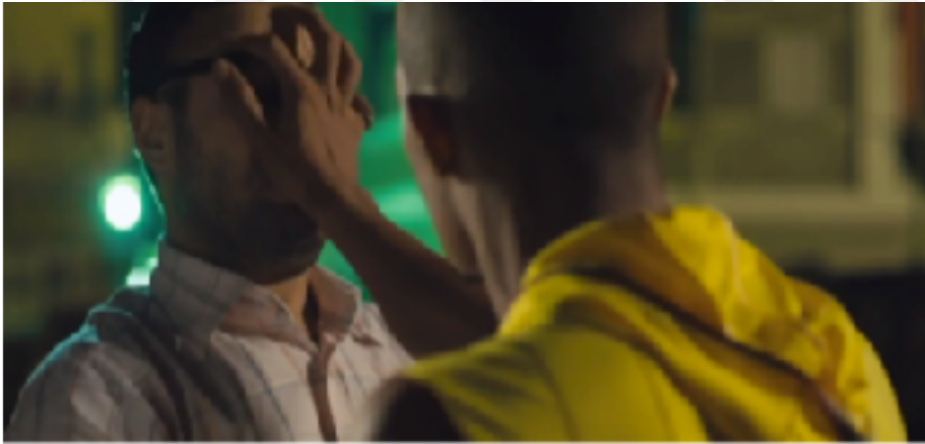
Resim 3.31: *Abdou Mouta* Filmi 8

- 23:44: zorba, kendi grubu ile pazardaki diğer zorbalar arasında Şiddetli bir kavgadan sonra satıcılardan birini öldürür.

Resim 3.32: *Abdou Mouta* Filmi 9

- 33:50: zorba, cinsel ilişki yaşadığı ve hamile bıraktığı kızın ağabeyine saldırır ve onu tehdit eder.

Resim 3.33: *Abdou Mouta* Filmi 10

- 35:32: çete başı, kendisine başka bir zorba için ihanet eden zorbalardan birini öldürür.

Resim 3.34: *Abdou Mouta Filmi 11*

- 37:00: zorba kahraman için yarışan iki kadın arasında kavga çıkar.
- 40:00: çete başı, zorbanın evine ve evdeki kadınlara saldırır.
- 43:43: zorba kahraman ve bir grup adamı, inine ve ailesine saldıran çete başına saldırır ve aralarında kavga çıkar.

Resim 3.35: *Abdou Mouta Filmi 12*

- Zorbalardan biri, diğerine toplum tarafından kabul görülemez cinsel çağrışımları olan bir kelimeyle hakaret eder ve kesici bir aletle onu tehdit eder.

Resim 3.36: *Abdou Mouta* Filmi 13

- 49:34: zorba, arkadaşlarıyla oturup şarap içer ve uyuşturucu kullanır.

Resim 3.37: *Abdou Mouta* Filmi 14

- 50:31: çete başı, zorba kahramanı seven fahişelerden birine vurur.
- 53:15: zorba kahraman, kız kardeşi başka bir çeteden bir zorbaya eşlik ettiği için sokakta kız kardeşine vurur.
- 53:45: zorba, kız kardeşine evde şiddetli bir şekilde vurur.
- 1:05:10: zorba, işverenin evinde hırsızlık yapar ve hizmetçiyi öldürür.
- 1:19:47: zorba, hapishaneden kaçar ve görev başındaki bir askere saldırır.

Resim 3.38: *Abdou Mouta* Filmi 15

- 1:21:44: polis memurları ve hükümet güçleri Abdou Mouta'nın (filmin zorba karakteri) evini basar ve evdeki kadınlara saldırır.
- 1:26:18: Çete başı ve bir grup zorba, filmin kahramanı olan zorbaya hapisshaneden kaçmasına yardım eden kıza saldırır.
- 1:29:27: zorba kahraman, kız kardeşiyle ilişkisi olan başka bir zorbayı kesici aletle öldürür.
- 1:33:58: zorba, düşmanı olan bir çete grubuna kendi bölgesinde silahla ve kesici aletle saldırır.

3.2. Film İçeriği Analizinin Bulguları

Tablo 3.1: Film Konusunun Kaynağı

Film konusunun kaynağı	Welad Rizk	Abdou Mouta	İbrahim El Abyad
Özellikle sinema için yazılan ve Mısır'da geçen bir hikâye		1	
Mısır'da yazılan bir romandan alıntı			
Mısır'da yaşanmış gerçek bir hikâye			1
Yabancı bir filmin hikâyesinden alıntı	1		

Analiz için örnek olarak seçilen filmlerden her birinin konusu, *Abdou Mouta* filmindeki gibi Mısır sineması için yazılan hikâye, *Welad Rizk* filmindeki gibi bir

hikâyeden uyarlama ve *İbrahim El Abyad* filmindeki gibi Mısır'da yaşanmış gerçek bir hikâyeden alıntı şeklinde değişmektedir. Bu da örneklere çeşitlilik ve değişkenlik katarken analitik çevreyi de zenginleştirir.

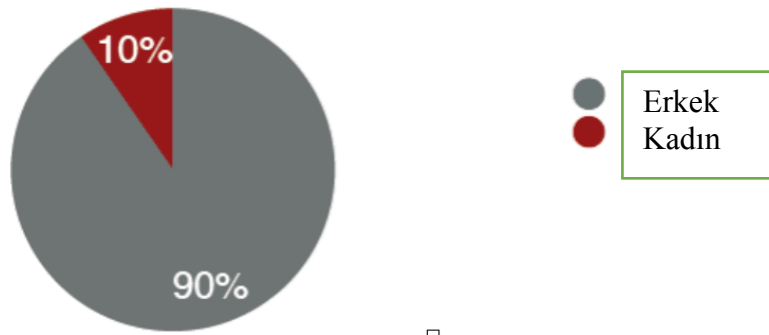
Tablo 3.2: Zorbanın Karakter Tipi

Zorbanın karakter tipi	Welad Rizk	Abdou Mouta	İbrahim El Abyad	Toplam
Erkek	9	26	12	47
Kadın		3	2	5
TOPLAM				52

Bir önceki tablolardan anlaşılacağı üzere, *Welad Rizk* filminde zorbanın cinsiyeti ya da şiddet failinin incelendiği zorba sahnelerinin %90'ı erkekler tarafından temsil edilirken, *Abdou Mouta* filminde 26 sahnede erkekler şiddet faili ve *İbrahim El Abyad* filminde 12 sahnede şiddet faileri erkeklerdir.

Kadınların zorbalık hareketleri sergilediği sahnelerin oranı %10 olmakla beraber *Abdou Mouta* filminde ortalama 3 sahnede, *İbrahim El Abyad* filminde ise sadece 2 sahnede yer alır.

Bu oranlar, zorbaların ve zorbalık eylemlerinin temelde erkekler arasında yaygın olduğunu ve desteklendiğini göstermektedir.

Şekil 3.1: Zorbanın Kişilik Tipi

Tablo 3.3: Zorbalık Türü

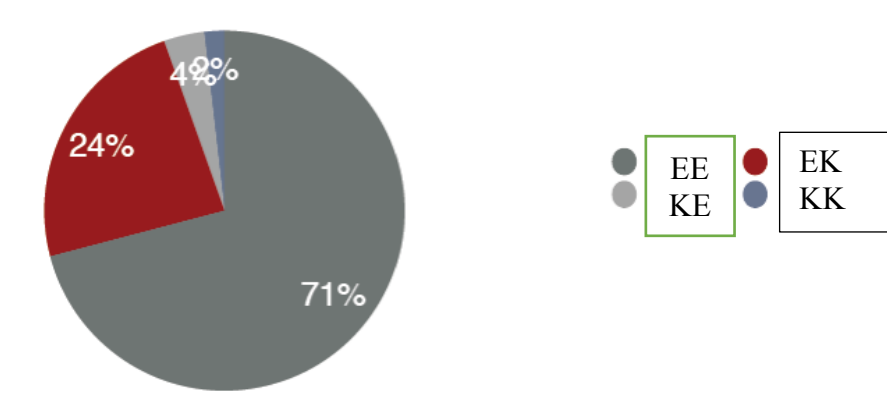
Zorbalık Türü	Welad Rizk	Abdou Mouta	İbrahim El Abyad	Toplam
EE	14	15	10	39
EK	1	9	3	13
KE	0	0	2	2
KK		1	0	1
TOPLAM				55

Yukarıdaki tabloda, zorbalık faillerinin cinsiyeti ile zorbalık mağduru olan kişilerin analizine göre 4 kategoriye ayrılarak açıklanmaktadır: erkeklerin erkeklere karşı zorbalığı, erkeklerin kadınlara karşı zorbalığı, kadınların erkeklere karşı zorbalığı ve kadınların kadınlara karşı zorbalığı.

Bu analizin sonucu, filmlerde zorbalık eylemlerinin %71'i erkeklerin erkeklere karşı zorbalığıdır: *Welad Rizk* filminde 14 sahne, *Abdou Mouta* filminde 15 sahne ve *İbrahim El Abyad* filminde 10 sahne erkeklerin erkeklere karşı zorbalığını içerir.

Erkeklerin kadınlara karşı zorbalığı, *Welad Rizk* filminde bir sahnede, *Abdou Mouta* filminde 9 sahnede ve *İbrahim El Abyad* filminde 3 sahnede yer alırken toplam zorbalık sahnelerinin %24'ünü oluşturmaktadır. Kadına karşı şiddetin yoksul topluluklarda yaygın olduğu Mısır toplumunda, bu çok ciddi bir göstergedir.

Abdou Mouta filminde sadece bir sahnede kadının kadına karşı zorbalığı oranı %2 iken, *İbrahim El Abyad* filminde 2 sahnede kadının erkeğe karşı şiddet uygulaması ise %4 oranındadır. Bu aynı zamanda sosyal bir olgunun göstergesi olarak sahnelerde gösterilenler gecekondularda kadının erkeğe karşı şiddetini de yansıtır.

Şekil 3.2: Zorbalık Türü

Tablo 3.4: Zorbalık Türü-II

Zorbalık Türü 2	Welad Rizk	Abdou Mouta	İbrahim El Abyad	Toplam
BB	3	15	10	28
BG	0	4	1	5
GB	2	2	4	8
GG	8	5	2	15
TOPLAM				56

Zorbalık eylemlerinin bireyler veya gruplar tarafından gerçekleştirilmesine göre yapılan zorbalık ve fail değerlendirmelerinde film sahneleri 4 kategoriye ayrılmıştır: birey bireye karşı, birey gruba karşı, grup bireye karşı ve grup gruba karşı.

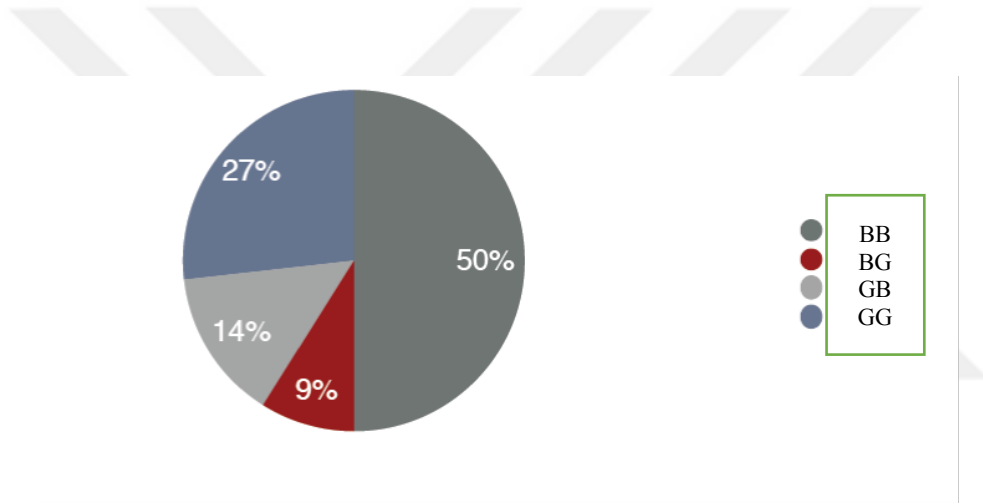
Analizin sonucuna göre, *Welad Rizk* filminde 3 sahne, *Abdou Mouta* filminde 15 sahne ve *İbrahim El Abyad* filminde 10 sahnede işlenen zorba davranışların %50'si bireyin bireye karşı olduğu sahnelerdir.

Welad Rizk filminde 8 sahne, *Abdou Mouta* filminde 5 sahne ve *İbrahim El Abyad* filminde 2 sahne ile grubun gruba karşı şiddet uyguladığı film sahneleri toplam sahnelerin %27'sini oluşturur.

Welad Rizk ve *Abdou Mouta* filmlerinin her ikisinde 2'ser sahne ve *İbrahim El Abyad* filminde 4 sahne ile grubun bireye karşı şiddetini gösteren sahnelerin filmin tamamına oranı %14'tür.

Welad Rizk filminde 4 sahne ve *İbrahim El Abyad* filminde bir sahne ile bireyin gruba karşı şiddetini gösteren zorbalık sahneleri ise %9 oranındadır.

56 sahnede çeşitli yoğun zorbalık uygulamaları ise sonrasında sosyal davranışları etkileyen yüksek dozda farklı şiddet tipleri ve izleyiciyi eğlendiren zorbalık eylemlerinin yoğunluğunu gösterir.

Şekil 3.3: Zorbalık Türü-II

Tablo 3.5: Zorbaların Yaş Grupları

Zorbaların yaş grupları	Welad Rizk	Abdou Mouta	İbrahim El Abyad	Toplam
Çocuk	5	0	1	6
Ergen	0	0	0	0
Genç	13	25	14	52
Yaşlı	0	4	6	10

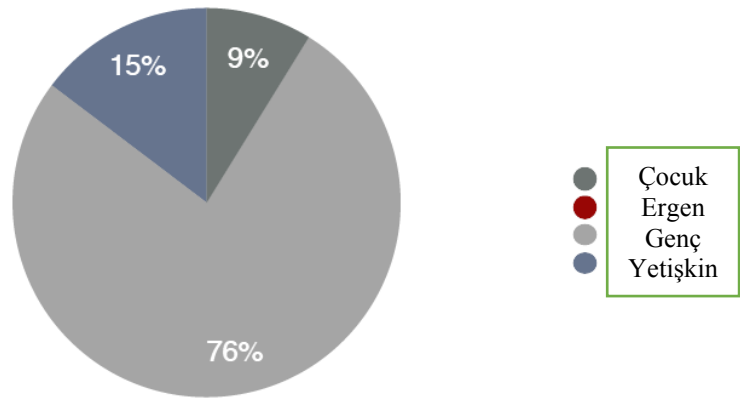
Zorbaların yaş grupları ve zorbaca davranışlarda bulunanların kim oldukları incelenirken, sahneler çocukluk, ergenlik, gençlik ve yaşlı grupları olmak üzere farklı kategorilere ayrılmıştır.

Zorba sahnelerinin %76'sında zorba kahraman gençtir; *Welad Rizk* filminde 13, *Abdou Mouta* filminde 25 sahne ve *İbrahim El Abyad* filminde 14 sahnede genç zorbalı gösterilmiştir. Bu açık bir yönlendirmeyi yansıtır ve genç kategorisinde zorba eylemlerini altını çizerek. Aynı zamanda, Mısır toplumunda 15-35 yaş grubundaki genç gruba dair ciddi bir göstergedir ve 2018 Mısır Arap Cumhuriyeti'nde son yapılan nüfus sayımına göre 33,465 milyon kişiyle nüfusun %34,5'ini oluşturmaktadır.

Zorbanın çocuk kategorisinde olduğu zorbalık sahneleri ise "Welad Rizk" filminde 5 sahne ve "İbrahim El Abyad" filminde bir sahneyle genel olarak %9'una tekabül eder. Bu da çocuklar sinemada şiddet davranışları sergileyen ve filmlerin ikisinde gösterildiği gibi bazı durumlarda cinayet işleyen zorbalı olarak gösterildiği için yine ciddi bir göstergedir. Bu durum, daha önceki çalışmalarda da belirtildiği gibi açıkça bu sahnelere maruz kalan çocukların davranışları üzerinde bir etki yaratır.

Yaş kategorisine göre zorba davranışları gösteren sahneler, "Abdou Mouta" filminde 4 , "İbrahim El Abyad" filminde 6 sahneyle toplam filmin %15'ini kapsar. Öte yandan, bu yaş grubunun daha sağlıklı ve sabırlı olması ve tecrübelerine göre daha az suç işlemeleri beklenir.

Burada renklerin değiştirilmesi iyi olur. Her bir kategorinin seri adı ve yüzdesi bir arada görünebilirse harika olur.

Şekil 3.4: Zorbanın Yaş Grubu

Tablo 3.6: Zorbaların Konuştuğu Dil Düzeyi

Zorbaların konuştuğu dil düzeyi	Welad Rizk	Abdou Mouta	İbrahim El Abyad	Toplam
Paschal	0	0	0	0
Argo	1	1	1	3

Analiz için seçilen örnek filmlerdeki zorba kahramanların kullandığı dil incelendiğinde, sahnelerin %100'ünün günlük dil ve daha çok gecekondü sakinlerinin kullandığı kaba kelimelerden oluşan argo dil olduğu görülmüştür.

Günlük konuşma genelde herhangi bir gerçek ortamda meydana gelen sosyo-politik, ekonomik ve kültürel değişikliklerle belirlenir (Newmark, 1998:37)

Analiz esnasında, kullanılan dilin toplumun genelinde konuşulan günlük dil değil, gecekondülarda ve suçlular arasında kullanılan en düşük seviyeli dil olduğu görülmüştür. Önceki çalışmalar, Mısır toplumu ve özellikle gençlerin bu filmde kullanılan ve kamu sosyal anlamından oldukça uzakta olan bu kelimelerden yoğun bir şekilde etkilendiğini ortaya koymuştur.

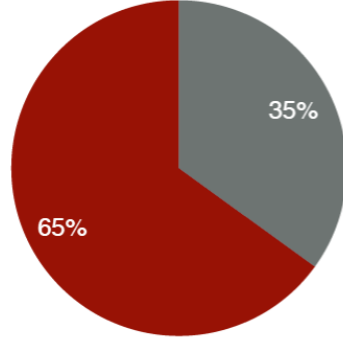
Tablo 3.7: Zorbaların Diğerleriyle Diyalogunda Kullandığı İfadeler

Zorbaların Diğerleriyle Diyalogunda Kullandığı İfadeler	Welad Rizk	Abdou Mouta	İbrahim El Abyad	Total
Toplum tarafından kabul edilen kelimeler	21	17	26	64
Toplum tarafından kabul edilmeyen kelimeler	30	53	36	119
TOPLAM				183

Analiz birimi olarak sahnelerde kullanılan kelimelerin incelenmesi ve içerik analizine göre, film sahnelerinin %65'i toplum tarafından kabul edilmeyen kelimeler içermektedir. Toplum tarafından kabul edilmeyen bu kelimeler cinsel çağrışımlar, sözlü hakaretler ve zorbanın diğer ifadelerinde kullanılır. "Welad Rizk" filminde 30 sahnede toplum tarafından kabul edilemeyen kelimeler kullanılmıştır; "Abdou Mouta"

filminde bu sayısı 53, "İbrahim El Abyad" filminde ise 36'dır. Filmleri izleyenler ortalama 65 dakika bu tür kelimelere maruz kalır.

Terms That The Bully Use In His Dialogue With Others

● Toplum tarafından kabul edilen kelimeler
● Toplum tarafından kabul edilmeyen kelimeler.

Şekil 3.5: Zorbaların Diğerleriyle Diyalogunda Kullandığı Kelimeler

Tablo 3.8: Zorbaların Ait Olduğu Toplum ve Çevre

Zorbaların ait olduğu toplum ve çevre	Welad Rizk	Abdou Mouta	İbrahim El Abyad	Toplam
Mısır'da kırsal kesim				0
Kentsel alan				0
Popüler alanlar	1	1	1	3
Bedeviler				0

Çalışma konusu olan bu üç filmde, zorba karakter işçi sınıfının bir üyesidir ve zorbalığın, suç çetelerinin ve şiddet eylemlerinin yoğun olduğu gecekonduarda yaşar. Farklı hikayelere sahip olan bu üç filmde bu çevredeki zorba kahraman eylemlerini olağan ve doğal bir şekilde gerçekleştirir. Bu filmler söz konusu çevredeki kahramanları olumsuz yönleri ve bu çevrenin çirkinliğiyle toplum için bir model gibi sunar.

Tablo 3.9: Filmlerdeki Zorbaların Sosyal ve Ekonomik Düzeyi

Filmlerdeki zorbaların sosyal ve ekonomik düzeyi	Welad Rizk	Abdou Mouta	İbrahim El Abyad	Toplam
Yüksek	0	0	0	0
Orta	0	0	0	0
Düşük	1	1	1	3

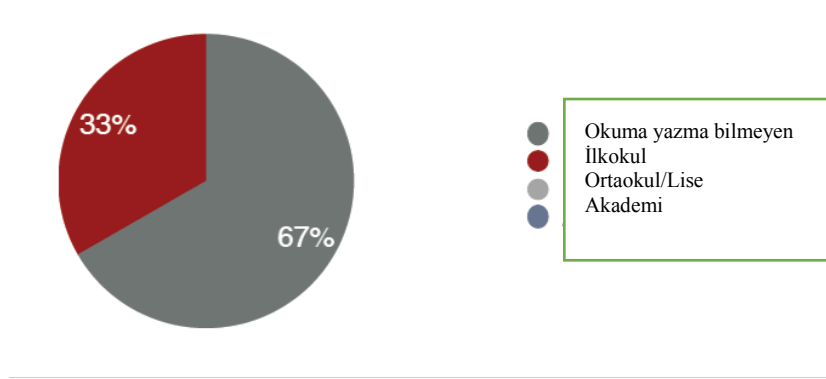
Çalışma konusu bu üç filmde zorba kahramanların tamamı maddi durumu kötü bir çevreden gelir. Bu da zorbanın arkaplanını, para ihtiyacını ve hırsızlık, uyuşturucu kaçakçılığı ve bazen örnek filmlerde de görüldüğü üzere cinayet gibi yasa dışı yollarla para kazanma girişimlerini göstermektedir.

Tablo 3.10: Zorbaların Eğitim Düzeyi

Zorbaların eğitim düzeyi	Welad Rizk	Abdou Mouta	İbrahim El Abyad	Toplam
Okuma yazma bilmeyen		1	1	2
İlkokul	1			1
Ortaokul, lise				0
Akademi				0

Araştırmadaki örnek filmleri %67'sinde zorba kahraman okuma yazma bilmez. Örneğin, "Abdou Mouta" ve "İbrahim El Abyad" filmlerinde zorba kahraman okuma yazma bilmez; genel olarak filmlerin %33'ünde ise zorba karakteri ilk okul eğitimi almış fakat "Welad Rizk" filminde olduğu gibi eğitimine devam etmemiştir.

Bu sonuçlar, Mısır sinemasında bu karakterin eğitim düzeyini gösterir ve zorbalar topluma ve özellikle ana izleyiciler olan gençlere çekici birer kahraman olarak sunulur.

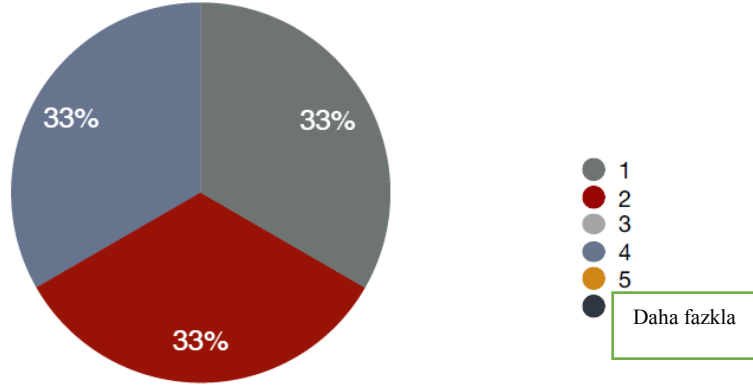
Şekil 3.6: Zorbaların Eğitim Düzeyi

Tablo 3.11: Filmlerdeki Zorbaların Aile Büyüklüğü

Filmlerdeki zorbaların ait olduğu aile büyüklüğü	Welad Rizk	Abdou Mouta	İbrahim El Abyad	Toplam
1			1	1
2		1		1
3				0
4	1			1
5				0
Daha fazla				0

Zorba kahramanın ait olduğu aile büyüklüğü filmlerde sayıya göre değişkenlik göstermektedir. Araştırmadaki örnek filmlerin üçünde de eşit olacak şekilde oran %33'tür. "Welad Rizk" filmindeki zorba dört kişilik bir aileye sahipken, "Abdou Mouta" filminde zorbanın ailesi iki kişilik ve "İbrahim El Abyad" filminde zorba kahramanın tek kişiden oluşan bir ailesi vardır. Bunun sebebi ise zorba karakterin babasının öldürülmesi ve annesinin de vefat etmesi, öksüz büyümüş olmasıdır.

Zorbanın mensup olduğu aile üyelerinin sayıları filmdeki drama ve hikayeye ilişkilendirilmektedir. Hikâyenin geliştirilmesi ve filmde geçen olaylar sırasında bu hikayeyi zorba ile ilişkilendirmek güçlü bir motivasyondur.

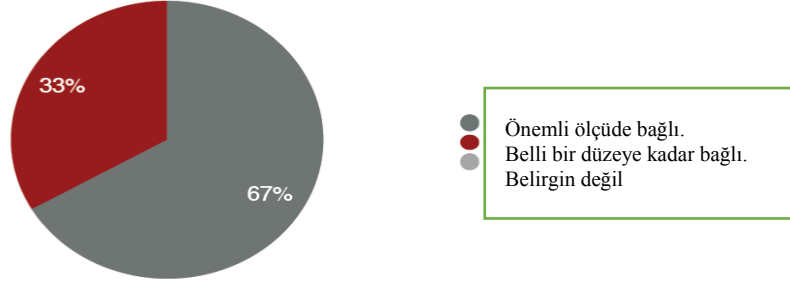
Şekil 3.10: Filmdeki Zorbanın Aile Büyüklüğü

Tablo 3.12: Zorbanın Ailesiyle İlişkileri

Zorbanın ailesiyle ilişkileri	Welad Rizk	Abdou Mouta	İbrahim El Abyad	Toplam
Önemli ölçüde bağlı	1	1		2
Belirli bir düzeye kadar bağlı	0	0	1	1
Belirli değil	0	0	0	0

Sonuçlar, çoğu zaman zorbanın ailesine derinden bağlı olduğunu göstermektedir. Zorbanın ailesine bağlılık oranı %67 olup, bu durum zorbanın aile bireylerini korumak için zorbalık yapma motivasyonunu artırır ve hatta aile bireyleri de "Welad Rizk" filminde olduğu gibi zorbalık eylemlerine katılır.

Zorba karakter gençken annesinin ölümünden ve babasının cinayete kurban gitmesinden sonra öksüz olarak büyüdüğü için, "İbrahim El Abyad" filminde zorbanın ailesine bağlılığı sadece belirli bir dereceye kadardır. Bu sebeple, ailesine olan bağlılığını ölçebilecek düzeyde güçlü bir ilişkisi yoktur.

Şekil 3.11: Zorbanın Ailesiyle İlişkisi

Tablo 3.13: Zorbanın Medeni Durumu

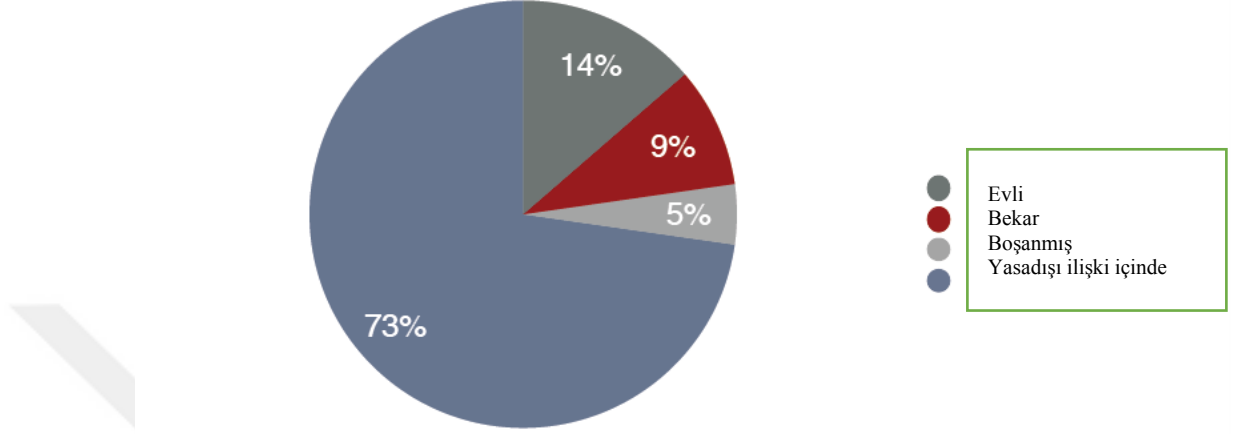
Zorbanın medeni durumu	Welad Rizk	Abdou Mouta	İbrahim El Abyad	Toplam
Evli	1	1	1	3
Bekar	1		1	2
Boşanmış		1		1
Yasa dışı ilişki	4	9	3	16

Zorbanın medeniyet durumu incelemesinde, analiz dört kategoriye (evli, bekar, boşanmış ve yasa dışı ilişki) ayrılmıştır. Araştırma konusu film incelemelerinin sonucuna göre, zorba karakter ilişkilerinin %73'ü yasa dışı ilişkilere aittir. "Welad Rizk" filminde 4 sahnede, "Abdou Mouta" filminde 9 sahnede ve "İbrahim El Abyad" filminde 3 sahnede zorbanın yasadışı ilişkileri gösterilmiştir. Bu arada, evlilik oranı %14, evli zorbaların oranı %9 ve boşanmış zorbaların oranı ise %5'tir.

Burada analiz edilen sahnelerdir, fakat aynı zamanda zorbanın filmde ilişki aşamalarını da yansıtır ve film boyunca bu ilişkinin süresi de oran ile belirtilir.

Mısır sinemasında çoğu zorba karakterin ilişkilerinin bir aşk ilişkisi ya da evlilik dışı ilişkiler yaşadıkları ve kadınların kalbini çalan zorbanın erkekliğine vurgu yapan yasadışı ilişkiler içinde oldukları fark edilmiştir.

Bu oran, yasa dışı ilişki kültürünün yayılması ve bu ilişkilerin zorbanın günlük yaşamında normal bir ilişki gibi sunulması ile bireyler arasındaki ilişkilerin inşasında sosyal bir risk teşkil etmektedir.

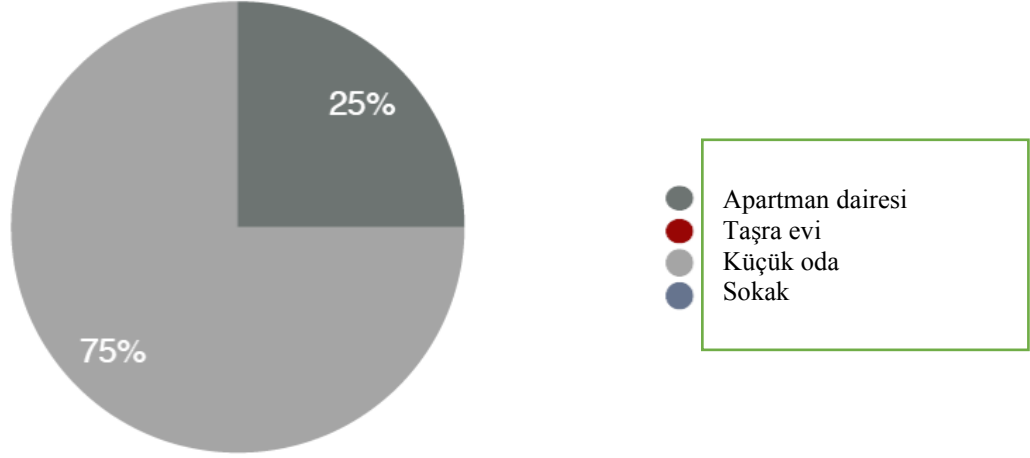

Şekil 3.12: Zorbanın Medeni Durumu

Tablo 3.14: Zorba Karakterin Yaşadığı Evin Özellikleri

Zorba karakterin yaşadığı evin özellikleri	Welad Rizk	Abdou Mouta	İbrahim El Abyad	Toplam
Apartman dairesi	1			1
Taşra evi				0
Küçük oda	1	1	1	3
Sokak				0

Bu grafik, zorbanın ekonomik statüsünü yansıtır; evi ve yaşadığı yer dolayısıyla yoksul bir sosyal sınıfa aittir. Araştırma konusu olan filmlerdeki zorbaların %75'i gecekonduda küçük bir odada yaşar, bu da yaşadıkları yerde düşük ekonomik düzeyin arka planını sunar. Bu düşük ekonomik statü zorbalık eylemleri için dramatik bir motivasyon olarak kullanılır.

Şekil 3.13: Zorbanın Yaşadığı Evin Özellikleri

Tablo 3.15: Zorbanın Yasa Dışı İlişkileri

Zorbanın yasa dışı ilişkileri	Welad Rizk	Abdou Mouta	İbrahim El Abyad	Toplam
Mevcut	1	1	1	3
Mevcut olmayan				0

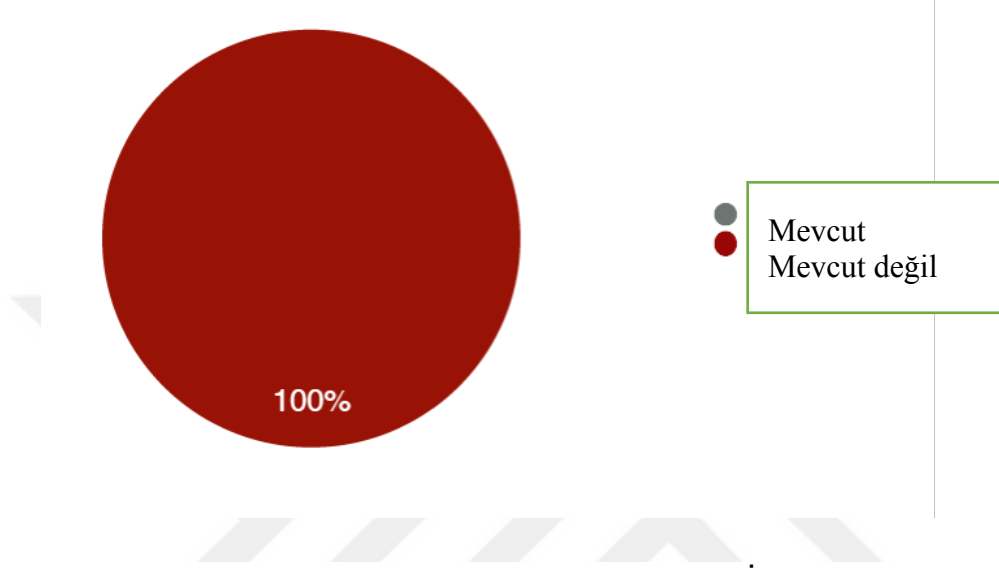
Sonuçlar, verilen filmlerin hepsinde %100 oranında zorba kahramanların yasa dışı ilişkileri olduğunu göstermektedir. Bu da zorbanın yasa dışı ilişkilerine etik açıdan ters olmayan doğasını ve suçlu karakterini gösterir.

Araştırmada incelenen üç film, Mısır sinemasının topluma yansıttığı zorba karakterin doğasında olan bu tür yasa dışı ilişkilerini içerir.

İstatistiklere göre, Mısır kadına karşı şiddet konusunda en kötü durumda olan ülkelerden biri olarak sınıflandırılmıştır. Pek çok çalışma Mısır'ı Arap dünyasında kadınların yaşadığı en kötü ülke olarak belirlemiştir. Bu çalışmalardan bir tanesi, 2013 yılında yapılan "Thomson Reuters" çalışmasıdır.

2012 Ulusal İnsan Hakları Konseyi'nin şikâyet birimi tarafından yayınlanan bir rapora göre, Mısırlı kadınların %64'ü sokaklarda veya halka açık yerlerde sözlü veya fiziksel tacize maruz kalır.

Sosyal ve Kriminolojik Araştırmalar Ulusal Merkezi, Mısır'da bildirilen tecavüz vakalarını gözlemlemiş ve bir yıl içerisinde tecavüz vakalarının 20 bin kat arttığı sonucuna ulaşmıştır. Mısır Kadın Hakları Merkezi bir anket gerçekleştirmiş ve Mısırlı kadınların %64.1'inin her gün tacize maruz kaldığını ortaya koymuştur.

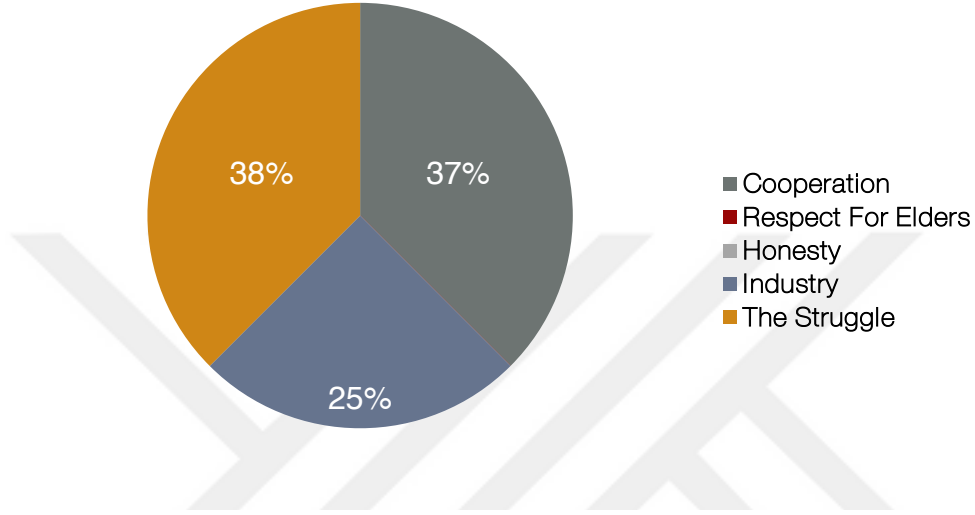

Şekil 3.14: Zorbanın Yasa Dışı İlişkileri

Tablo 3.16: Filmde Zorbaların Sergilediği Olumlu Davranışlar

Olumlu davranışlar	İbrahim El Abyad	Abdou Mouta	Welad Rizk	Toplam
İşbirliği	2	0	2	3
Büyüklere saygı	0	0	0	0
Dürüstlük	0	0	0	0
Beceri	1	0	1	2
Mücadeleci olma	1	1	1	3
TOPLAM	4	1	4	8

- Analiz sonuçlarına göre, içerik analizinde olumlu davranış kategorileri gösterilmiş ve bu sonuçlar *Welad Rizk* filminde en çok 5 sahne ve *Abdou Mouta* filminde bir sahne ile *İbrahim El Abyad* filminde 4 sahne olacak şekilde toplam olumlu davranış sahnesi değerlendirilmiştir.

Şekil 3.15: Filmlerde Zorbaların Sergilediği Davranışlar – Olumlu Davranışlar

- Üç filminhiçbirinde büyüklere saygı veya güven sahnesi görülmezken, *Welad Rizk* filminde iki sahne ve *İbrahim El Abyad* filminde bir sahne dışında işbirliği davranışları gösterilmemiştir.
- Üç filmin her birinde birer sahnede mücadeleciler olma; *Welad Rizk* ve *İbrahim El Abyad* filmlerinde birer sahnede sabır örnekleri gösterilmiştir.
- Bu sahnelerin analizi esnasında olumlu davranışların çok nadir olması dikkat çekicidir, çünkü üç filmin her biri tüm sahnelerin %4'ünü oluşturacak şekilde toplam 183 sahneden sadece sekiz sahnede olumlu davranışlar gösterilmiştir.

Tablo 3.17: Filmlerde Zorbaların Sergilediği Davranışlar – Olumsuz Davranışlar

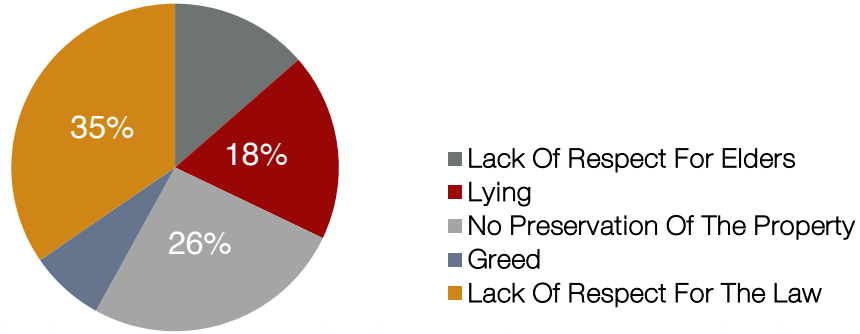
Olumsuz davranışlar	İbrahim El Abyad	Abdou Mouta	Welad Rizk	Toplam
Büyüklere saygısızlık	4	4	3	11
Yalan söyleme	3	7	5	15
Mülkiyetin korunmaması	7	8	6	21
Açgözlülük	2	3	1	6
Kanuna saygısızlık	8	13	7	28
	24	35	22	81

Yukarıdaki tablo, üç filmin her birinde olumsuz davranış oranının arttığını göstermektedir. *Welad Rizk* filminde sadece 3 sahnede büyüklere saygı örneği varken, *Abdou Mouta* ve *İbrahim El Abyad* filmlerinde 4 sahnede kavga yer alır. *Welad Rizk*'te yalan söylenen sahne sayısı 5, *Abdou Mouta*'da 7 ve *İbrahim El Abyad*'ta 3'tür.

Pek çok sahnede özellikle yoksul bölgelerde ve gecekondualarda özel mülkiyete saygının ve özel hayatın dokunulmazlığı ilkelerinin olmadığı görülür. Üç filmde de olayların geçtiği yer gecekondu bölgesidir; olumsuz olan bu sahnelerin toplam 21 sahne içindeki oranı yaklaşık %26'dır ve filmlerde olumsuz sahnelerin %7'sinin altısında açgözlülük örneği gösterilmiştir.

Hakim davranış, kanunsuzluktur ve uyuşturucu kaçakçılığı yapan, silah kullanan, kavgada zorbalık yapan, öldüren, başkalarına ve mülklerine saldıran, hırsızlık yapan ve bazen hükümetin güvenlik güçleriyle çatışan, kaçan zorbaların

temel özelliğinin bu olduğu gösterilmiştir. Bu sahnelerde filmlerin 28 sahnesi içinden %35'inin olumsuz sahnelerden oluştuğu ortaya çıkmıştır.

Şekil 3.16: Filmlerdeki Zorbaların Sergilediği Davranışlar – Olumsuz

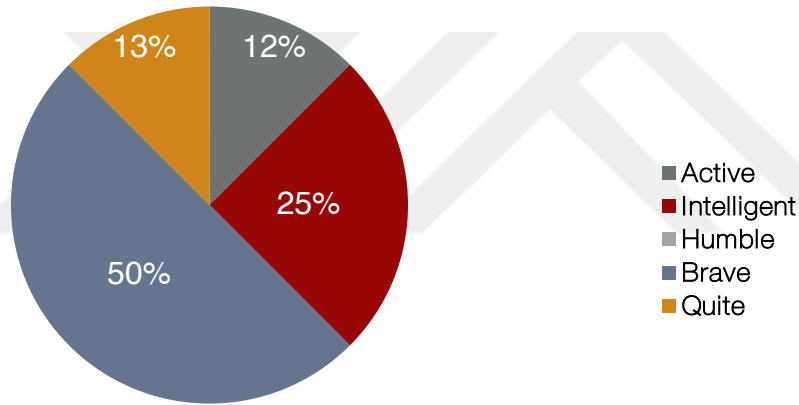
Tablo 3.18: Filmlerdeki Zorba Karakterlerin Kişisel Özellikleri – Olumlu Kişilik Özellikleri

Olumsuz kişilik özellikleri	İbrahim El Abyad	Abdou Mouta	Welad Rizk	Toplam
Aktif	2			2
Akıllı	1		3	4
Mütevazı	0			0
Cesur	3	2	3	8
Sakin	0		2	2
TOPLAM	6	2	8	16

Analiz sonuçlarına göre, içerik analizi kategorisinde bir grup olumlu özellik değerlendirilmiş ve bu olumlu davranış içeren görüntülere *Welad Rizk*'te 8, *Abdou Mouta* filminde 2 ve *İbrahim El Abyad*'ta 5 sahneden fazla yer verilmemiştir.

Film sahnelerinin toplamında üçten fazla olumlu özellik olmadığından, İbrahim El Abyad filminde iki sahne dışında aktivite özelliği de gösterilmemiştir. Öte yandan, zorba karakterinin olumlu kişilik özelliği olarak zeki olduğu yansıtılmış, fakat sadece zorbanın yaptığı kötü hareketlere yönlendirilmiştir. Bu arada, üç filmin karakteri de ortak bir kişilik özelliği olarak cesurdur ve bu da çalışmanın konusu filmlerde zorbanın olumlu özelliklerinden %50'sini temsil eder.

Analiz esnasında, zorbanın olumlu özelliklerinin ve işçi sınıfına ait zorbanın bazen hırsızlık amacıyla zekanın kullanılması gibi suç niteliğinde ve olumsuz amaçlar için kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Şekil 3.17: Filmlerdeki Zorbanın Kişilik Özellikleri – Olumlu Kişilik Özellikleri

Tablo 3.19: Filmde Zorba Tarafından Sergilenen Davranışlar – Olumsuz Davranışlar

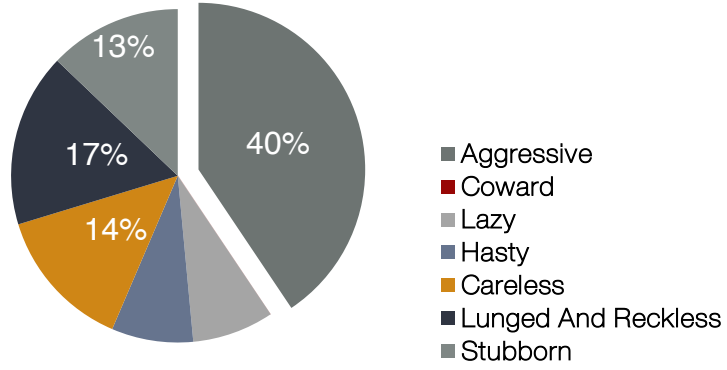
Olumsuz kişilik özellikleri	İbrahim El Abyad	Abdou Mouta	Welad Rizk	Toplam
Agresif	15	18	8	41
Korkak	0		0	0

Olumsuz kişilik özellikleri	İbrahim El Abyad	Abdou Mouta	Welad Rizk	Toplam
Tembel	0	5	3	8
Aceleci	4	2	2	8
Dikkatsiz	5	6	3	14
Saldırgan ve umursamaz	8	6	3	17
İnatçı	5	3	5	13
TOPLAM	37	40	24	101

Üç filmde yüksek orandaki olumsuz özellikler yukarıdaki tabloda gösterilmiştir: zorbanın hiddetini ve ajitasyonunugösteren 41 sahne, bu karakterin toplam olumsuz davranışlarının %41'ini temsil etmektedir.

Olumsuz özellik olarak addedilen tembellik, acelecilik ve isteksizlik de film kahramanlarında gözlemlenmiş ve zorbarlar izleyiciye kahraman olarak yansıtılırken, bu filmlerdeki örneklerle gençlere daha da kötü bir örnek olmuşlardır.

Bu sahnelerin analizinde, zorba karakterin ana bileşeni olarak olumsuz kişilik özellikleri sergilenmiştir. Bu üç filmde, toplam film sahnelerinin %55'ini oluşturacak şekilde 183 sahneden 101 sahne içinde karakterin olumsuz özellikleri ve bileşenleri gösterilir.

Şekil 3.18: Filmlerdeki Zorbaların Kişilik Özellikleri – Olumsuz Kişilik Özellikleri

3.2.1. Özet

1. Filmlerde zorbalık eylemlerinde bulunanların %90'ı erkektir. Bu doğrultuda, Mısır sinemasında da teşvik edildiği üzere zorbalık eylemleri kadınlara kıyasla daha çok erkek davranışlarıdır.

2. İncelenen filmlerde en çok görülen zorbalık türü %70'lik bir oranla erkeğin erkeğe karşı uyguladığı zorbalıktır.

3. Bir bireyin diğer bireye karşı zorbalığı, analiz edilen zorbalık eylemlerinin %50'sini temsil eder. Diğer %50 arasında ise bireyin bir gruba karşı ve grubun bir bireye karşı zorbalığı yer alır.

4. Zorbalık yapanların %73'ü genç grubuna aittir ve filmlerdeki zorba kahramanların tamamı 14-25 yaş arasında genç erkeklerdir.

5. Bu çalışmada incelenen tüm filmlerde kullanılan dil kahraman olarak gösterilen zorbaların kullandığı argo dildir. Kullanılan ifadelerin %65'i toplumca kabul edilemeyen, cinsel çağrışımlı ve sözlü tacize yol açan kelimeleridir.

6. Tüm filmlerdeki zorba kahramanlar, yoksul bir sınıfa ait olup tek odalı gecekonduda yaşar. Bu da zorbanın para peşinde olmasını ve adaletsizlik ile korkutma (zorbalık) içindeki yoksul toplum sınıf için isyanını açıklamaktadır.

7. Verilere göre, filmlerde topluma model olarak sunulan zorbalar ya okuma yazma bilmeyen ya da en üst eğitim düzeyi ilkökul eğitimi olan kişilerdir.

8. Zorbaların %73'ü bekardır, fakat zorbaların (film kahramanlarının) %100'ünün yasadışı ilişkileri olup bu durum onların kişisel yaşamındaki ailevi dengesizliği göstermektedir.

9. Bu üç film toplamda 183 sahne arasından sadece 8 sahnede (%4) olumlu davranış gösterilmesi ve , bu üç filmdeki olumlu davranışların çok nadir olması da oldukça dikkat çekicidir. Toplam film sahnelerinin %44'ü de olumsuz davranışlardan oluşmaktadır. Zorba karakteri belirli özelliklere sahip olmakla beraber, olumsuz olanlar olumlu özelliklerinin önüne geçmiştir. Üç filmde, bazı olumlu davranışlar kahraman olarak gösterilen zorba karakterin olumsuz davranışlarının gösterildiği 101 sahneye karşın sadece 16 sahnede gösterilmiştir.

3.3. Anket Bulguları

Sosyal ağ siteleri üzerinden rastgele örneklem olarak seçilen 440 kişiyle anket yapılmış ve aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

Tablo 3.20: Tür

Tür		Sıklık	Oran	Geçerli oran	Toplam oran
Geçerli	Erkek	315	71,6	71,6	71,6
	Kadın	125	28,4	28,4	100,0
	Toplam	440	100,0	100,0	

Yukarıdaki tabloda yer alan veriler erkek oranının toplam kişiler arasında %71,6'ya, kadın oranının da %28,4'e çıktığını göstermektedir; bu nokta erkeklerin bu konuyla kadınlardan daha ilgili olduğunu gösterir.

Araştırmalara ve yapılan bazı çalışmalara göre, erkekler daha çok zorbalık ve şiddet konularına eğilimliken, kadınlar romantik ve drama filmlerine eğilimlidir.

Tablo 3.21: Yerleşim Yeri

		Sıklık	Oran	Geçerli oran	Toplam oran
Yerleşim Yeri	Kırsal	119	27,0	27,0	27,0
	Katılımcılar	321	73,0	73,0	100,0
	Toplam	440	100,0	100,0	

Yukarıdaki tabloya göre, ankete katılanların %27'si coğrafi olarak kırsal kesimde ikamet ederken, %73'ü şehirlerde yaşar. Bu durum, kırsal alanda ve şehirlerde yaşayanların sinemaya olan ilgisinin değişen oranlardaki göstergesidir. Aynı zamanda anket gereği ulaşılan kişiler aracılığıyla internet kullanım oranına da işaret edilmektedir.

Tablo 3.22: Yaş-Sınıf

		Sıklık	Oran	Geçerli oran	Toplam oran
Yaş-sınıf	20'den genç	37	8,4	8,4	8,4
	20 – 30 arası	161	36,6	36,6	45,0
	30 – 40 arası	171	38,9	38,9	83,9
	40 – 50 arası	59	13,4	13,4	97,3
	50'den yaşlı	12	2,7	2,7	100,0
	Toplam		440	100,0	100,0

Yukarıdaki tabloya göre, yaş ortalamaları 20-30 ile 30-40 arasında değişmekte ve çoğu durumda katılan kişilerin genel ortalaması %36,6 ile %38,9 arasında çeşitlenmektedir. Standart ortalama ise %2,65 olup araştırmaya katılanların üçte ikisine tekabül etmektedir. Geriye kalan yaş oranı ise %8,4 ile 20'den daha genç olanlar ve %16,1 ile 40 yaşından büyük olanlardan oluşur.

Tablo 3.23: Babanın Eğitim Düzeyi

İstatistikler	Babanın eğitim düzeyi	Annenin eğitim düzeyi
Geçerli	440	440
Eksik	0	0
Orta	3,2886	2,7341
Standart sapma	1,10326	1,20920

Tablo 3.23: Babanın Eğitim Düzeyi

Babanın eğitim düzeyi	Geçerli	Sıklık	Oran	Geçerli oran	Toplam oran
	Okuma yazma bilmeyen	32	7,3	7,3	7,3
Ortalamanın altında	79	18,0	18,0	25,2	
Orta düzeyde kalifikasyon	106	24,1	24,1	49,3	
Üniversite mezunu	176	40,0	40,0	89,3	
Yüksek lisans	47	10,7	10,7	100,0	
Toplam	440	100,0	100,0		

Tablo 3.24: Annenin Eğitim Düzeyi

Anninin eğitim düzeyi		Sıklık	Oran	Geçerli oran	Toplam oran
	Okuma yazma bilmeyen	101	23,0	23,0	23,0
	Ortalamanın altında	77	17,5	17,5	40,5
	Orta düzeyde kalifikasyon	115	26,1	26,1	66,6
	Üniversite mezunu	132	30,0	30,0	96,6
	Yüksek lisans	15	3,4	3,4	100,0
	Toplam	440	100,0	100,0	

Yukarıdaki bilgilerden elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir:

- Babanın eğitiminin standart ortalaması 3.2'dir, yani orta düzey vasıf ile üniversite derecesi arasında konumlanır ve %64,1 oranındadır. Okuma yazma bilmeyen babaların oranı %7,3 ve ortalamanın altında olan eğitim düzeyinin oranı ise %18, yüksek lisans derecesi %10,7'dir.
- Annenin eğitiminin standart ortalaması 2.7'dir, yani düşük-orta eğitim düzeyi ile ortalama eğitim derecesi arasında konumlanarak %43,6'lık bir orana sahiptir, kendi başına ortalama eğitim oranı ise %3,4 oranındadır.
- Araştırmada incelenen filmlerdeki karakterlerin çoğu okuma yazma bilmeyen aileye mensup olup eğitim düzeyleri ortalamanın üstündedir.

Tablo 3.25: Ev Ortamı

İstatistikler	
Yaşadıkları evin doğası	N
Geçerli	440
Eksik	0
Orta	3,1432
Standart sapma	1,19793

Yaşadıkları evin doğası		Sıklık	Oran	Geçerli oran	Toplam oran
Geçerli	Kiralık daire	86	19,5	19,5	19,5
	Gayrimenkul	134	30,5	30,5	50,0
	Müstakil eb	215	48,9	48,9	98,9
	Villa	5	1,1	1,1	100,0
	Toplam	440	100,0	100,0	

Yukarıdaki bilgiler ışığında, filmdeki zorba karakterlerin çoğu 3,1 standart sapma oranı ile genelde müstakil evlerde yaşar; bu müstakil evlerde yaşayanların oranı ise %48 olup, gayrimenkulü olanların oranı %30,5'tir. Kiralık dairede yaşayanların oranı %19,5; villada yaşayanların oranı ise sadece %1,1 oranında olup bu durum açıkça çoğunluğun orta sınıftan geldiğini göstermektedir.

İstatistikler	
Aile geliri	N
Geçerli	440
Eksik	0
Ortalama	3,0545
Standart sapma	1,99241

Tablo 3.26: Aile Geliri

		Sıklık	Oran	Geçerli oran	Toplam oran
	2000'den az	82	18,6	18,6	18,6
Aile geliri	2000 – 5000 arası	207	47,0	47,0	65,7
	5000 – 15000 arası	101	23,0	23,0	88,6
	15 – 30 bin arası	25	5,7	5,7	94,3
	30 – 50 bin arası	16	3,6	3,6	98,0
	50 binden daha yüksek	9	2,0	2,0	100,0
	Toplam	440	100,0	100,0	

Yukarıdaki bilgiler, örneklerin çoğunun orta düzeyli gelir grubuna ait olduğunu göstermektedir. Aritmetik ortalaması en yüksek oran olan 5000 – 150,000 arası gelir, ayda 280 – 800 dolar arası gelire tekabül eder.

Örneklerin geriye kalanı ise düşük gelir kategorisinde dağılmıştır; bazıları yoksulluk sınırının altında, %65,6'sı 5000 pound'ın altında bir gelir elde etmektedir. 15,000 pound ve üstünü alanların oranı ise %5,6 olup, bu da örneklerin çoğunun bu araştırmanın konusu olan zorbalık eylemlerinin yaygın olduğu yoksul ve orta sınıfa ait olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.27: Arap Uydu Kanallarını İzliyor Musunuz?

İstatistikler	
Arap uydu kanallarını izliyor musunuz?	H
Geçerli	440
Eksik	0
Ortalama	1,9977
Standart sapma	0,59420

		Sıklık	Oran	Geçerli oran	Toplam oran
Arap uydu kanallarını izliyor musunuz?	Hayır	78	17,7	17,7	17,7
Geçerli	Bazen	285	64,8	64,8	82,5
	Her zaman	77	17,5	17,5	100,0
	Toplam	440	100,0	100,0	

Yukarıdaki verilere göre, Arap uydu kanallarının izlenme oranının ortalama olduğunu göstermektedir. Ankete katılanların %64'ü bazen Arap uydu kanallarını izlediklerini söylemiş, her zaman izleyenlerin oranı %17,5; Arap uydu kanallarını izlemeyenlerin oranı ise 17,7'dir.

Arap uydu kanallarını izlememe veya ara sıra izlemenin aşağıda gösterildiği üzere çeşitli sebepleri vardır:

Tablo 3.28: Uydu Kanallarını (Haftada) Kaç Gün İzliyorsunuz?

İstatistikler	Uydu kanallarını (haftada) kaç gün izliyorsunuz?	Uydu kanallarını kaç saat izliyorsunuz?
Geçerli	440	440
Eksik	0	0
Ortalama	1,9273	1,6705
Standart sapma	1,27859	0,71943

Tablo 3.29: Bu Uydu Kanallarını Günde Kaç Saat İzliyorsunuz?

Uydu kanallarını (haftada) kaç gün izliyorsunuz?		Sıklık	Oran	Geçerli oran	Toplam oran
		Üç günden az	271	61,6	61,6
	Haftada üç gün	35	8,0	8,0	69,5
	Haftada beş gün	29	6,6	6,6	76,1
	Her gün	105	23,9	23,9	100,0
	Toplam	440	100,0	100,0	

Bu uydu kanallarını kaç saat izliyorsunuz?		Sıklık	Oran	Geçerli oran	Toplam oran
	Bir saatten az	203	46,1	46,1	46,1
	Bir – üç saat arası	186	42,3	42,3	88,4
	Üç – beş saat arası	44	10,0	10,0	98,4
	Beş saat veya daha çok	7	1,6	1,6	100,0
	Toplam	440	100,0	100,0	

- Yukarıdaki tabloda verilen bilgiler, araştırmaya katılanların ortalama olarak haftada üç gün %61 oranında uydu kanalı izlediğini göstermektedir; %23,9'u ise uydu kanallarını her gün izler.

- Bu verilere göre, araştırmaya katılanların %46,1'i uydu kanallarını günde bir saatten daha az izler, %42'si ise uydu kanallarını günde üç ile beş saat arasında izler; bu da günlük olarak uydu kanallarını izleme ortalama oranlarını belirtir.

Tablo 3.30: Uydu Kanallarında Gösterilen Sinema Filmlerini İzliyor Musunuz?

İstatistikler	
Sinema filmi izler misiniz?	H
Geçerli	440
Eksik	0
Ortalama	1,6091
Standart sapma	0,60137

Uydu kanallarında gösterilen sinema filmlerini izliyor musunuz?		Sıklık sayısı	Oran	Geçerli oran	Toplam oran
	Nadiren	199	45,2	45,2	45,2
	Bazen	214	48,6	48,6	93,9
	Her zaman	27	6,1	6,1	100,0
	Toplam	440	100,0	100,0	

Yukarıdaki verilere göre, araştırmaya katılanlarda en yüksek oranda ortalama %48,6 olarak uydu kanallarında gösterilen sinema filmlerini izler; %6,1 ise uydu kanallarında gösterilen sinema filmlerini her zaman izler; %45,2 nadiren izler, fakat yine de uydu kanallarından sinema filmi izleyenler kategorisinde yer alırlar. Bu da araştırmaya katılanların %100'ünün uydu kanallarda gösterilen sinema filmlerini izlediğini göstermektedir.

Tablo 3.31: Haftada Kaç Gün?

İstatistikler	
Haftada kaç gün?	H
Geçerli	440
Eksik	0
Ortalama	1,3182
Standart sapma	0,80070

	Sıklık	Oran	Geçerli oran	Toplam oran
Üçten az	366	83,2	83,2	83,2
Haftada üç gün	35	8,0	8,0	91,1
Haftada beş gün	12	2,7	2,7	93,9
Her gün	27	6,1	6,1	100,0
Haftada kaç gün? Toplam	440	100,0	100,0	

Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunun, %83,2'lik bir oran ile haftada en az üç gün uydu kanallarında gösterilen sinema filmlerini izlediği görülmektedir. %8'i ise haftada üç gün düzenli olarak bu sinema filmlerini izler, her gün sinema filmlerini izleyenlerin oranı %6'ya çıkmış ve söz konusu uydu kanalları çoğu zaman Hintçe kategorisinde, yabancı, veya Arapça komedi, dram, aksiyon gibi film türlerine yer veren özel kanallardır.

Tablo 3.32: Bu Hafta Kaç Film İzlediniz?

İstatistikler	
Bu hafta kaç film izlediniz?	
Geçerli	400
Eksik	0
Ortalama	1,4614
Standart sapma	0,84485

		Sıklık	Oran	Geçerli oran	Toplam oran
Bu hafta kaç film izlediniz?	Bir film	318	72,3	72,3	72,3
	İki film	62	14,1	14,1	86,4
	Üç film	39	8,9	8,9	95,2
	Dört veya daha fazla	21	4,8	4,8	100,0
	Toplam	440	100,0	100,0	

- Yukarıdaki verilere göre, araştırmaya katılanların %72,3'ü haftada sadece bir tane film izlerken; %14,1'i haftada iki film, %8,9'u haftada üç film ve son olarak da %4,8'i haftada dört veya daha fazla film izler.
- Araştırmaya katılanların çoğu, sinema filmlerini gösteren özel uydu kanalları olduğu için kolaylıkla halkı etkileyen sinema filmlerini izlemeyi tercih ettiğinden bu verilerin önemi büyüktür. Halkın hemen ya da opsiyonel olarak izleyebileceği internet siteleri ile kablolu televizyon ağları ve diğer seçenekler de mevcuttur.

Tablo 3.33: Hangi Film Türlerini İzlemeyi Tercih Ediyorsunuz?

		Sıklık	Oran	Geçerli oran	Toplam oran
İzlemeyi tercih ettiğiniz film türleri hangisi?	Romantik	99	22,5	22,5	22.5
	Polisiye	101	23,0	23,0	45.5
	Toplumsal	33	7,5	7,5	53.0
	Komedi	152	34,5	34,5	87.5

	Dini	9	2,0	2,0	89.5
	Tarihi	1	0,2	0,2	89.8
	Diğer	45	10,2	10,2	100.0
	Toplam	440	100,0	100,0	

- %34,5kül izlenme oranına sahip komedi filmleri halkın en çok tercih ettiği filmlerdir. Onun ardından %23'lük bir oranla polisiye ve şiddet içerikli filmler gelir; halkın romantik filmleri tercih etme oranı ise %22,5'tir. Araştırmaya katılan kişilerin dikkatini en çok çeken film türleri bunlar olmuştur.

- Geriye kalan filmler de toplumsal, dini ve tarihi filmlerdir.
- Polisiye ve şiddet içerikli filmlerin de halkın tercihlerinde önemli bir yeri olduğu fark edilmiştir.

Tablo 3.34: Bu Filmleri Nerede İzliyorsunuz?

		Sıklık	Oran	Geçerli oran	Toplam oran
Bu filmleri nerede izliyorsunuz ?	Kafede	5	1,1	1,1	1,1
	Arkadaş ve akrabalarla	19	4,3	4,3	5,5
	Evde uydu kanallarında	263	59,8	59,8	65,2
	Sinemada	17	3,9	3,9	69,1
	YouTube'da	136	30,9	30,9	100,0
	Toplam	440	100,0	100,0	

- Bulgulara göre, araştırmaya katılan kişiler filmleri en fazla (%59,8) evde uydu kanallardan izlemeyi tercih ediyor, bunu müteakiben YouTube ve internette izlenen filmler geliyor ve bunu kafelerde, arkadaşlarla, akrabalarla ve sinemalarda izlenen filmler takip ediyor.

- Uydu kanallardan ve YouTube üzerinden izlenen film oranlarında artış gözlemlenmiştir, zira yalnız izlemekten ve sinemalarda ya da halka açık yerlerde film izlemekten hoşlanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 3.35: İçinde Zorba Kahraman Olan Herhangi Bir Televizyon Filmini Hiç Sizi Etkileyici Geldi Mi?

İstatistikler	
İçinde zorba kahraman olan herhangi bir televizyon filmini hiç sizi etkileyici geldi mi?	H
Geçerli	440
Eksik	0
Ortalama	3,1432
Standart sapma	1,30531

Tablo 3.36: Uydu Kanallarında Gösterilen Sinema Filmlerini İzliyor Musunuz?

		Sıklık	Oran	Geçerli oran	Toplam oran
İçinde zorba kahraman olan herhangi bir televizyon filmini hiç sizi etkileyici geldi mi?	Kanalın hemen değiştirilmesi	54	12,3	12,3	12,3
	Daha önce izlenildiyse kanalın	110	25,0	25,0	37,3

hemen değiştirilmesi				
Sadece genel hikâyeyi anlamak yeterli	70	15,9	15,9	53,2
Bazı sahnelerin izlenmesi	131	29,8	29,8	83,0
Filmin tamamen izlenmesi	75	17,0	17,0	100,0
Toplam	440	100,0	100,0	

- Yukarıdaki verilere göre, araştırmaya katılanların çoğu kahramanı zorba olan filmlerin bazı kısımlarını televizyonda kanallar arasında gezerken izleme eğilimi gösterir. Bu da izleyicilerin bazı zorbalık ve şiddet sahnelerine eğilimine işaret etmektedir. Bu seçimin oranı %29,8'e ulaşmıştır, bunu %25 oranıyla zaten izlenmiş olan filmingeçilmesi takip eder.

- Katılımcıların %17'si tüm filmi izlediklerini söylemiş, %15,9'u ise sadece filmin hikayesini bilmenin yeterli olduğunu belirtmiş, %12,3'ü ise kanalı hemen değiştirdiklerini söylemişlerdir. Pek çok örnek kişinin kahramanı zorba olan filmleri tamamen veya kısmen izleyip o filme karşı olumlu tepkiler verdiğini gösteren oranlar oldukça düşüktür.

Tablo 3.37: Aktif İzlemenin Ölçülmesi

İstatistikler				
	Geçerli	Eksik	Ortalama	Standart sapma
Zorbaları anlatan Arapça film izleme fırsatını kaçırmamak için zamanımı ayarlarım.	440	0	-0,8886	0,34265
Beklediğim filmi kaçırdıca çok şey kaybetmiş gibi hissediyorum.	440	0	-0,6045	0,61713
Beklediğim filmi izleyebilmek için yapmam gereken tüm işlerimi iptal edebilirim.	440	0	-0,9386	0,27559
Eğer beklediğim filmi kaçırarak olursam, akrabalarım ona kaydetmelerini söylüyorum.	440	0	-0,8955	0,35457
Sinema filmini izlerken diyaloglardaki her kelimeyi çok dikkatlice dinlerim.	440	0	-0,5114	0,70459
Zorbanın her davranışını daha dikkatli takip ederim.	440	0	-0,4841	0,71732
Arap filminde izlediğim zorbayı bütün detaylarıyla hatırlarım.	440	0	-0,3136	0,74967
Arap filmi izlerken başka işler de yaparım.	440	0	0,4341	0,67848
Zorbayı gösteren filmlerdeki olayları tartışırım.	440	0	-0,1977	0,80686
Filmlerdeki zorbalılar ile gerçek hayatta gördüklerimi karşılaştırırım.	440	0	0,4864	0,71099
Filmler boş zamanımı doldurur.	440	0	-0,0136	0,82655
Filmler bana problemlerimi unutturur.	440	0	-0,4318	0,72689
Film izlerken yapmam gereken başka bir şey yoktur.	440	0	-0,0864	0,78818

İstatistikler	Geçerli	Eksik	Ortalama	Standart sapma
Rahatlamak için filmi izlerim.	440	0	-0,2136	0,78702
Başkalarının problemlerle nasıl yüzleştiğini görmek için filmi izlerim.	440	0	-0,3295	0,74738
İnsanların farklı sosyal sınıflarda nasıl yaşadığını görmek için film izlerim.	440	0	-0,1159	0,83637
Gerçek hayattan öğrenemediklerimi filmlerden öğrenmek için film izliyorum.	440	0	-0,3750	0,75331
Başkalarına nasıl davranacağımı öğrenmek için film izliyorum.	440	0	-0,5068	0,68165
Filmler, etrafımdaki şeylere dair kişisel fikir geliştirmeme yardımcı olur.	440	0	-0,3727	0,73145
Filmlerin içeriğini sonradan arkadaşlarımla ve ailemle tartışmak için izlerim.	440	0	-0,4841	0,66114
Filmlerde gösterilen problem çözme yöntemlerini beğeniyorum.	440	0	-0,6023	0,59112
Gerçek hayat durumlarında ne yapılması gerektiğine dair bana fikir verirler.	440	0	-0,4886	0,66123

Yukarıdaki verilerden aşağıdaki çıkarımlar yapılmıştır:

- “Zorba karakteri anlatan Arap filmlerini kaçırmamak için zamanımı ayarlarım” ifadesine karşılık verilen yanıtlarda örnek eğilimler olumsuz olarak ortaya çıkmış; katılımcıların çoğunun zorbaları kahraman olarak tasvir eden filmleri izlemeye öncelik vermediğini göstermiştir.
- “Beklediğim filmi kaçırdım çok şey kaybetmiş gibi hissediyorum” ifadesine karşılık verilen yanıtlarda nötr bir eğilim ortaya çıkmış; katılımcıların

çoğu kahramanı zorba olan filmleri kaçırmayı çok önemsememiş, fakat araştırmaya katılanların %7'si filmi kaçırırlarsa büyük kayıp yaşayacaklarını belirttiğinden belirli bir kesimin filmi kaçırmamak istediğini görülmektedir.

- “Beklediğim filmi izleyebilmek için yapmam gereken tüm işlerimi iptal edebilirim” ifadesine karşılık gelen veriler de günlük işeri yapmak yerine filmi izlemenin tercih edilmesi olumsuz sonucunu gösterir.

- “Eğer beklediğim filmi kaçırarak olursam, akrabalarım onu kaydetmelerini söylüyorum” ifadesine karşılık gelen cevaplarda da olumsuz eğilim söz konusu olup; kaçırılan filmlerin daha sonra YouTube, internet ya da başka yöntemlerle uygun bir zamanda izlenmesi için alternatif yollar bulunduğunun kanıtıdır.

- “Sinema filmini izlerken diyaloglardaki her kelimeyi çok dikkatlice dinlerim” ifadesine karşılık gelen muhalif eğilimler de nötr olarak ortaya çıkmış ve bu da sadece eğlenme amaçlı değil, film içeriğine de kısmi dikkat verildiğinin kanıtıdır. Bu durum halkın film içeriğindeki zorbalık ve şiddet olaylarından etkilendiğini gösteren olumlu göstergelerinden biridir.

- Zorbaların sergilediği davranışları daha yüksek bir ilgiyle takip ettiklerini söyleyen cümleye karşın eğilimler nötr olup bu da halkın olumlu veya olumsuz zorbaların davranışlarından etkilendiğini gösteren kısmi öneme sahip bir göstergedir.

- Arap filmi izlerken nötr eğilimlerde zorba karakterinin resmi çizilmiştir. “Bütün detayları hatırlayabiliyorum” ifadesi de izlenen filme olan ilginin kanıtıdır. Halk bu tür filmleri takip eder, zorba karakter ile izleyenler arasında empati teorisi de geçerlidir.

- Film izleme esnasında başka işlerle ilgilenilmesi kısmen pozitif bir biçimde filme ilgi düzeyinin yüksek olmadığını kanıtıyken, filminden tamamen kopuş söz konusu değildir.

- Zorba görüntüsünün verildiği filmlerde geçen olayları tartışmak neredeyse nötr bir eğilim göstermiş ve katılımcıların çoğunun filmdeki olayları tartışmaya oldukça ilgili oldukları sonucu ortaya çıkmıştır.

- Filmlerdeki zorbaların hareketleri ile gerçek hayatın karşılaştırılmasına istinaden verilen soruda sonuçlar güçlü pozitif bir eğilim göstermiştir. Bu durum,

filmlerde görülen zorbalık ve şiddet eylemleri sahneleriyle gerçek hayatın karşılaştırılmasının arasındaki ilişkinin göstergesidir. Aynı zamanda, sinemada teşvik şeklinde kahraman olarak gösterilen zorba karakterin etkilerini de yansıtmaktadır.

- Filmlerin boş zamanı değerlendirmeye yarayan bir aktivite olarak kabul edildiği ifadesine ilişkin olarak verilen yanıtlar da film izlemenin ardındaki çeşitli sebeplere ışık tutar ve filmlerin sadece boş zamanı değerlendirmek için izlenmediğine işaret eder.

- Filmlerin insanların hayatındaki problemleri unutturduğuna dair soruya ilişkin olarak verilen yanıtlar, temel amaç eğlence için izlemek olsa da izleyenlerin sadece problemlerini gidermek için değil, aynı zamanda hayatın baskısından kurtulmak için de izlediklerini göstermektedir.

- “Film esnasında yapmam gereken önemli bir şey yok” ifadesine verilen yanıtlar da eşit eğilimleri yansıtmakla beraber filme olan ilginin ve odağın çeşitliliğini göstermektedir.

- “Filmi sakinleşmek ve rahatlamak için izliyorum” ifadesine verilen yanıtlar negatif eğilim göstermiş, bu da zorba kahramanı olan filmleri izleme sebeplerinin sadece rahatlama değil aynı zamanda şiddet içerikli, sinirlendiren içeriklere duyarlı olduklarını gösterir.

- “Filmi başkalarının krizlerle nasıl yüzleştiğini anlamak için izlerim” ifadesine yine negatif eğilim görülmüştür. Araştırmaya katılanların gerçekçi eylemlerden etkilenmediği, fakat katılanların %16,8’inin pozitif eğilim gösterdiği görülmüştür. Problemlere nasıl yaklaşılması gerektiği konusunda pek çok alanda örnek alındıklarından bu filmler toplum nezdinde kabul edilebilir kaynaklar olarak kabul edilmiştir.

- “Filmi başkalarının yaşadığı sosyal düzeyleri anlamak için izliyorum” ifadesi negatif ve nötr sonuçlar vermiştir ve bu da katılımcıların zorba karakteri olan filmleri yoksul sınıfı, gecekondu topluluğunu ve diğer sosyal katmanları gerçek hayatla ilişkilendirip anlamak için izlemediğinin göstergesidir.

- “Gerçek hayatta öğrenilemeyecek şeyleri öğrenmek için izliyorum” ifadesine verilen yanıtlara göre bir örneği olmadıkça filmlerden hayata dair eylemlerin öğrenilemeyeceği ortaya çıkmıştır. Öte yandan, katılımcılardan %16,6’sının eğilimleri

pozitif olup bu durum filmlerden başkalarına karşı nasıl davranılması gerektiğine dair bir sosyal katman kaynağı bulunmasına işaret eder.

- “Filmlerden başkalarına karşı nasıl davranmam gerektiğini öğreniyorum” ifadesinin sonuçları negatif eğilim gösterir. Neredeyse hiçbir katılımcı başkalarına karşı nasıl davranılacağı konusunda zorbayı kahraman olarak gösteren filmleri örnek almaz. Bu da görece formda pozitif sosyal göstergedir. Katılımcılardan %10,7’si bu cümleyi desteklemiştir. Bu da başkalarına karşı nasıl davranılacağına dair filmlerdeki kahramanları model olarak aldıklarını gösterir.

- Yukarıdaki verilere göre, “filmler zorba kahramanları ile etrafımda olup bitene dair kişisel fikir oluşturmama yardımcı olur” ifadesine verilen cevaplar negatif eğilim gösterir. Katılımcılar bu filmleri referans alarak etrafını yorumlamaz, fakat katılımcıların %15’i etraflarını izledikleri filme göre yorumlar.

- “Zorba karakteri olan filmlerin içeriğini ailemle ve arkadaşarımla tartışmak için izlerim” ifadesine verilen cevaplar da pozitif eğilim gösterir. Bu da izleyicilerin bu tür filmleri izleyip olayları tartışma ilgisinin göstergesidir.

- “Olayların çözülme biçimini merak ediyorum” ifadesi de film içeriklerinin ve zorba karakterin eylemlerinin sosyal memnuniyetsizliğe yol açtığını gösteren sonuçlar vermiştir. Bu cümleye karşı çıkanların oranı sadece %5 olmuştur.

- Önceki veriler, “filmler gerçek hayatta karşılaşılan durumlar hakkında bana ne yapmam gerektiği konusunda fikir verir” ifadesine negatif eğilim gösterilmiştir. Bu filmler neredeyse hiçbir katılımcı için referans alınan eğilim olmamıştır. Katılımcılar eğilimlerini gerçekliğe tahsis ederler, fakat katılanların %9,3’ü bu filmlerde gördüklerinin kendilerine gerçek hayatta bir fikir verdiğini söylemiştir.

Tablo 3.38: Sinema Filmlerinde Gösterilen Zorba Karakterden Memnuniyet Dereceniz Nedir?

İstatistikler	
Sinema filmlerinde gösterilen zorba karakterden memnuniyet dereceniz nedir?	N
Geçerli	440
Eksik	0
Ortalama	-0,9045
Standart Sapma	0,30928

	Sıklık	Oran	Geçerli oran	Toplam oran
Sinema filmlerinde gösterilen zorba karakterden memnuniyet dereceniz nedir?				
Memnun değilim	400	90,9	90,9	90,9
Biraz memnunum	38	8,6	8,6	99,5
Çok memnunum	2	0,5	0,5	100,0
Toplam	440	100,0	100,0	

Yukarıdaki bilgiler ışığında, sinema filmlerinde gösterilen zorba karakterden memnuniyetsizlik duyulduğu ortaya çıkmıştır. Bu negatif oranlar %90,9'a tekabül eder ve halkın gösterilen karakterlere karşı olumsuz yaklaşımını ortaya koyar.

Tablo 3.39: İçeriğin Katılımcılar Açısından Nesnelliliğinin ve Tarafsızlığının llmesi
(İçeriğin Onaylanması)

İstatistikler	Geçerli	Eksik	Ortalama	Standart sapma
Bu filmler insanlara hayatlarında ya da üniversitede ğretilmeyen Şeyleri ğretir.	440	0	-0,1045	0,83923
Bu filmler, çeşitli yerleri gösterildiğinden tecrübelerimi artırabilir.	440	0	-0,1159	0,80018
Bu tür filmler eğlence amaçlı olmadığı müddetçe insanlar için faydalı dersler içerir.	440	0	-0,2045	0,72318
Filmler bazı davranışları değiştirebilir.	440	0	0,1295	0,83436
Filmler size yeni değerler kazandırır.	440	0	-0,3886	0,74330
Film izleyerek yeni fikirler öğrenirim ve bunlar hayatımda bana yardımcı olur.	440	0	-0,3477	0,73908
Zorba, bizim için birkahramandır ve hayatı nasıl yneteeğini bilir.	440	0	-0,6500	0,68850
Zorba gerçek bir karakterdir ve filmler gerçekliği yansıtır.	440	0	-0,1432	0,76062
Filmleri izlediğim zaman onların benim gerekliklerimi ve problemlerimi yansıttığını hissedirim.	440	0	-0,6205	0,57196
Arkadaşlarıma yaklaşımım filmin kahramanıyla aynıdır.	440	0	-0,9068	0,32783
Filmleri izlerken o filmlerin kahramanı olmak isterim.	440	0	-0,7477	0,50734
Filmlere ve verdikleri bilgilere güvenirim.	440	0	-0,9182	0,29827

Yukarıdaki bilgiler aşağıdakilere işaret eder:

- Filmlerin zorba karakterinden gerçek hayatta veya üniversitelerde elde edilemeyecek edinimler ve öğrenimler kazanılacağı ifadesine verilen cevaplarda eğilimler kısmi olarak nötrdür. Katılımcıların %40,9'u bu ifadeye karşı çıkarken, %28,6'sı nötr kalmış ve %30,5'i de destek vermiştir. Bu da belirli bir oranda kişinin filmleri kaynak olarak gördüğü ve hayat tecrübesi edinip bu filmlerden bir şeyler öğrendiği sonucunu doğurur. Filmlerden kaynak olarak bilgi alırlar.

- “Erişemediğim yerleri bana gösterdiği ve daha önce hiç gitmediğim yerleri görme fırsatım olduğu için filmler bana tecrübe katar” ifadesine karşın verilen yanıtlar da nötr eğilim gösterir. Katılımcılardan %38,4'ü karşı çıkarken, %34,8'i nötr yanıt vermiş, %26,8'i de olumlu cevap vermişlerdir. Bu rakamlara göre, zorba kahramanın erişilemeyen yerlere dair bilgi verdiği söyleyen kişilerin sayısı az değildir. Burada hedef kitle gecekondulu sakinleridir. Filmlerde kahramanlar bu gruba hitap eder, kimliklerini belirler ve gecekondulu mahallelerinin gerçeklerini göstererek toplumu şaşırtırlar. Bu yerler şiddet, zorbalık ve hırsızlık gibi sebeplerle bazen güvensiz olarak değerlendirilir. Bu yerler hakkında filmlerde gösterilen kahramanlar da halka bilgi verir ve hitap şekliyle de zihinlerdeki imgesini şekillendirir.

- “Neredeyse tüm filmler eğlence amaçlı olsa da insanlar için faydalı bilgiler de içerir” ifadesine verilen yanıtlar da kısmen nötr eğilim göstermiştir. Katılımcıların %18'i bu ifadeyi desteklerken, %38,4'ü karşı çıkmıştır.

- Kahramanı zorba olan filmlerin davranış değiştirme kapasitesine yüksek oranda olumlu yanıtlar alınmıştır. %42 oranındaki olumlu yanıtlar yanıtlar, bu filmleri izledikten sonra insanların davranışlarını değiştirdiğini gösterir.

- Bu filmlerin katma değerli içerikleri zenginleştirmede ve yeni değerler getirmede ifade eden karşıt bir görüş de mevcuttur. Buna göre, filmler zorbalık, suç eylemleri, hırsızlık, uyuşturucu ticareti, zina, gasp ve değerleri ihlal etme gibi olumsuz davranışları teşvik eder.

- “Filmleri izleyerek kendimi bulurum, yeni fikirler keşfederim ve bu fikirler hayatımda bana yardımcı olur” ifadesine karşı çıkanların oranı %50,7; nötr kalanların oranı %33,4 ve destek verenlerin oranı ise %15,9 olup nötr bir eğilim ortaya çıkmıştır.

- Zorbaları kahraman olarak görmeyenlerin oranı %77,3 ve kahraman olarak görüp örnek alanların oranı ise %12,3'tür.
- Zorbayı gerçekçi bulma ve zorba karakterin gerçekliği yansıttığını düşünme konusundaki yanıtlar değişken eğilimler göstermiştir. Bu ifadeye karşı çıkanların oranı %37, nötr kalanların oranı %40,2 ve ifadeyi destekleyerek zorbayı gerçekçi bir karakter olarak görenlerin oranı ise %22,7 olmuştur.
- Aritmetik ortalamaya göre, izlenilen filmler hayatı ve problemleri yansıtır, fakat sonuçlara göre toplumun genelini ifade etmez.
- Aritmetik ortalama aynı zamanda, filmlerin gerçek hayatı yansıttığı yönündeki eğilimlere işaret ederken, katılımcılar filmlerin toplumun genelini ifade etmediğini düşünür.
- Aritmetik ortalamaya göre, bu filmlerin gerçek hayatı yansıtmadığı ve toplumu temsil etmediği görüşü de de ortaya çıkmıştır.
- Bu sonuçlar, izleyicilerin bazılarının filmlerdeki kahraman gibi olmak istemesinin yanı sıra, sahneleri izlemek ve maruz kalmak istemeyenlerin oranını ortaya koymaktadır.
- Eğilimler de %92 oranında bu filmlerde verilen bilgilere güvenilmediğini göstermektedir.

Tablo 3.40: Film İçeriklerinin Gerçekliğinin Ölçülmesi

İstatistikler	Geçerli	Eksik	Ortalama	Standart Sapma
Televizyonlardaki dramatik içerikli dizilerde gösterilen diyaloglar gerçekçidir ve hayatta olanları gösterir.	440	0	-0,4045	0,67495
Aklımdakileri ifade ettiğinden karakterle özdeşleşebiliyorum.	440	0	-0,6295	0,56192
Uydu kanallarında gösterilen çoğu içeriğe ve ima edilen mesajlara inanıyorum.	440	0	-0,8682	0,36459

İstatistikler	Geçerli	Eksik	Ortalama	Standart Sapma
Dekorasyon, kostümler ve aksesuarlar genelde doğru bir biçimde gerçek hayatı yansıtır.	440	0	-0,2568	0,72693
Filmlerde sorunların konu edinilmesi, ed kişisel problemlerimi çözmem için bana fayda sağlar.	440	0	-0,7614	0,46749
Televizyonda gösterilen filmler temel bilgimi artırır ve gerçek hayata dair fikirler sunar.	440	0	-0,4750	0,66086
Film kahramanlarına sempati duyar ve yanlış bir durum olduğunda üzülürüm, acı çekerim.	440	0	-0,3432	0,72881
Film karakterlerinin benim hayatım için bir ansiklopedi olduğunu düşünürüm.	440	0	-0,5068	0,67155
Arkadaşlarım yoksa film karakterleriyle kendimi bağdaştırabilirim.	440	0	-0,8818	0,39890
Televizyonda gösterilen filmler baskılanmış duygularımızı ifade eder.	440	0	-0,5591	0,63759
Film karakterlerinin eylemlerini ve durumlarını merak ederim.	440	0	-0,5273	0,63618
Arap uydu kanallarında gösterilen filmler gerçek problemlere ve durumlara odaklanır.	440	0	-0,6886	0,51921
Bazen izlediğim filmlerdeki karakter gibi olmak isterim.	440	0	-0,6386	0,64660
Filmlerde görülen pek çok karakter gerçek hayatta karşılaştığımız karakterlere benzer.	440	0	-0,0977	0,76184
Filmlerde önerilen problem ve çözümler halk arasında olanlara benzer.	440	0	-0,4114	0,67925

Bu bilgiler ışığında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Zorba kahramanı olan filmlerin gerçek hayata dair problemlerle uğraştıkları fikrine karşı çıkan bir eğilim olup, karşı çıkanların oranı %51,1 iken, fikri destekleyenlerin oranı %7'dir.
- Katılımcıların çoğu (%67) kuvvetle ihtimal izleyicilerin farklı çevrelerden gelmesi ve farklı sosyal düzeylerden olmaları sebebiyle dram filmlerde gösterilen karakterlerden etkilenmemiştir. Zorba karakteri olan filmlerden etkilenenlerin oranı %4,1 olmakla beraber bu oran filmlerde gösterilen zorba karakterin çevresiyle aynı kültür ve sosyal düzeyde olan kişilerden oluşabilir.
- Sonuçlara göre, katılımcıların büyük bir çoğunluğu (%87,7) bu filmlerin içeriğine inanmaz ve bu da söz konusu izleyicilerin bu filmlere olan güvensizliğini göstermektedir.
- Filmlerde gösterilen problemlerin gerçek hayatta bazı problemlerin çözümüne yardımcı olabileceği ifadesine karşı güçlü bir karşı çıkış (%78) söz konusudur. Katılımcıların %20,2'si nötr kalmış ve %1,8 de destek vermiştir.
- Yukarıdaki sonuçlar, olumsuz eğilimler göstermekte ve izleyicilerin çoğu kahramanı zorba olan filmlerin temel bilgi sağlamadığını ve gerçekte ne olup bittiğine dair fikir vermediğini düşünmektedir. Genel eğilime göre bu filmler çoğu katılımcı için gerçeği yansıtan referanslar değildir. Öte yandan, katılımcıların %9,3'ü filmlerden temel bilgi ve fikirler edindiğini söyleyerek bu ifadeye destek vermiştir.
- Sonuca göre, zorbalık eylemleri yapan film karakterleri onaylanmaz. Bu da ahlak kurallarının varlığının izleyicileri toplumda kabul edilemez eylemlere sempati duymasını engellediği anlamına gelir.
- Aynı zamanda, buradan zorba karakteri barındıran filmlerin çoğu çevreye dahil olmadığı sonucu da çıkar. Bu bilgiye göre, zorba filmlerinin çevresiyle ilgili toplumdaki farklı boyutlarını açığa çıkarır.
- İlgili eğilimlerin ortalamasına göre, arkadaşları film karakterleriyle ikame etme eğilimi %90,9 oranındadır.

Tablo 3.41: Katilimcılar Nezdinde Zorba İmgesinin Ölçülmesi

İstatistikler	Geçerli	Eksik	Ortalama	Standart Sapma
Zorbanın aile bireyleri arasında birlik yoktur.	440	0	0,5341	0,67410
Zorbalar sosyal seviyede kabul edilemez.	440	0	0,5568	0,67594
Zorbanın düşük ekonomik düzeyi	440	0	0,1477	0,77165
Zorbalar üzerinde herhangi bir devlet kontrolü yoktur.	440	0	0,8523	0,77165
Zorba genelde para kazanmak için hırsızlığa başvurur.	440	0	0,7568	0,43586
Zorbanın aile bireyleri arasında madde bağımlılığı oranı yüksektir.	440	0	0,5909	0,58525
Zorba her zaman sapık bir karakterdir.	440	0	0,6932	0,54747
Zorba, zorlukların ve ani sorunların üstesinden gelemmez.	440	0	0,1705	0,70180
Zorba, çocukları için sorumluluk almaz.	440	0	0,4205	0,68037
Zorba problemlerle karşılaştığında genelde şiddete başvurur.	440	0	0,9114	0,32909
Zorba ve eşi arasındaki ilişki genelde kaçış ve göz ardı etme ile karakterize edilir.	440	0	0,3682	0,60438
Zorba, temizlik ve düzeni önemsemez.	440	0	0,6386	0,53901
Zorbanın muzdarip olduğu temel problem fiziksel sorunlardır.	440	0	0,5318	0,68094
Zorbalar genelde suç işleyen kişilerdir.	440	0	0,8045	0,44566
Zorba, genelde çocuklarının geleceğini düşünmez.	440	0	0,4727	0,67778
Zorbalık, içinde yaşanılan sosyal şartların sonucu olarak ortaya çıkar.	440	0	0,3455	0,74780
Devrim sonrası dönemde zorbalık eylemleri tekrar eden suçlardır.	440	0	0,2955	0,81219
Zorbalar, devlet zayıf olduğunda ortaya çıkar.	440	0	0,6568	0,64948

İstatistikler	Geçerli	Eksik	Ortalama	Standart Sapma
* Zorbalar, Mısır'ın iç bölgelerinde zayıfların hakkını savunan ve güvenlik ile düzen sağlayan kişilerdir.	440	0	-0,7909	0,49315
* Zorbalık, devlet dışı aktörler tarafından başkaları üzerinde hakimiyet kurmak için kanun dışı şiddet kullanma veya zorlamadır.	440	0	0,8386	0,45665
* Zorbalar zulmedenlerdir	440	0	0,0250	0,82766

Yukarıdaki bilgilere göre:

- Katılımcıların %63,6'sı filmlerde kahraman rolünde olan zorbaların aile bireyleri arasında birlik olmadığını düşünür ve bu da zorbaların hayatını dağınık ve dengesiz olarak nitelendirdiklerini göstergesidir.
- Zorbalar sosyal olarak kabul edilmez. Tüm katılımcı görüşlerinin aritmetik ortalamasına göre, %66,1'lik kısım bu fikri desteklerken, sadece %10,5'lik kısım bu ifadeye karşı çıkar.
- Zorbaların ekonomik düzeyine ilişkin bakış açısına dair katılımcılar zengin sosyal sınıfta da zorbalar olduğunu söylemiştir ve bu da zorbalığın sadece bir sınıfla sınırlı olmadığını göstermektedir.
- Zorbalar üzerinde devlet kontrolü olmamasına karşın güçlü bir görüş vardır. Bazı araştırmalara ve haberlere göre, devlet ve bazı siyasi partiler zorbaları kendi siyasi hedeflerini gerçekleştirmek için kullanır.
- Suç ve zorbalık eylemlerinin ardındaki gerçek nedenin ve itici gücün para kazanmak olduğuna dair katılımcıların %78,9'u onaylayıcı görüş sunduğundan, bu ifadeyi doğrulayan güçlü bir eğilim mevcuttur.
- Katılımcıların çoğuna göre zorbaların ailelerinde bağımlılık oldukça yaygındır. Bu da halkın ve aynı zamanda zorba filmlerinin zihnindeki zorba görüntüsüne işaret eder.

- Katılımcıların çoğunda, zorbalığın her zaman sapık kişiler olduğuna dair görüş birliği vardır. Bu izlenim zorbalığın davranışlarının doğasına dair halkın zihnindeki görüntüyü ortaya koyar.

- Sonuçlar arasında, zorbalığın çocuklarına karşı sorumlu olmadığını savunanların oranı %53 iken, karşı çıkanların oranı ise %10,9'dur. Araştırmacının fikrine göre, bunun sebebi halkın çoğunun zorbalığın ailesine karşı sorumlu davranış sergilememesidir.

- Katılımcıların %20'sine göre zorbalık problemiyle karşılaştıklarında şiddete başvurur. Esasen, zorbalık tarafından şiddete başvurma, kahramanı zorba olan dram filmlerinin vazgeçilmez parçasıdır.

- Şartların zorbalığa yol açtığı görüşüne dair farklı yanıtlar sunulmuş ve katılımcıların çoğu zorbalığın yaşadığı sosyal çevrenin onları suç işlemeye ittiğine inandığını belirtmiştir.

- Katılımcıların çoğu zorbalığın devrim sonrasında suç işleyen insanlar olduğuna inanır (%52), fakat bu devrimden önce zorbalık eylemleri ve siyasi istikrar konularını gündeme getirir. Bu da genel olarak halkın zorba kavramını açıkça bilmemesinden kaynaklanabilir.

- Devletin zayıf olduğu durumlarda güvenlik sağlayan zorbalığın ortaya çıkış zamanını destekleyen güçlü bir eğilim söz konusudur. Bu durum, Mısır'da 25 Ocak'taki devrimden sonra zorbalığın yaygınlaşması, güvenliğin istikrarsız hale gelmesi, devletin çöküşü ve polisin sahnedan çıkmasıyla açıklanabilir.

- Sonuç olarak, zorbalığın Mısır'ın iç bölgelerindeki zayıf insanların haklarını savunduğu ve güvenlik tesis ettiği fikrine güçlü bir karşı çıkış söz konusu olmuştur. Bu da zayıflar adına zafer sayılamayacak kötü suçları işleyen ve vatandaşlar için güvenlik tesis edemeyecek olan zorbalığın halk tarafından anlaşılabilmesi ile açıklanabilir. Burada engelleme oranı %83 olarak ortaya çıkmıştır.

- Katılımcıların %87,5'i zorbalığın devlet dışı aktörler tarafından şiddete başvurulması veya zorlama yapılması anlamına geldiğini ifade eder. Bunun içinde, zorbalık kavramının halk nezdinde saklanması da yer alır.

- Zorbaların kabadayı kişiler olduğuna dair katılımcı görüşleri değişkenlik göstermektedir. Bunun sebebi, kavram kargaşası ve zorbalık ile kabadayılar arasında güç kullanımı anlamında bazı ortak noktalar olmasıdır. Her iki tür de yasa dışıdır, fakat kabadayılar iç bölge ve sokakları koruyup kontrol edebildiği boyutta güvenlik oluşturabilmek için güç kullanırken, zorbalar başkalarının haklarını ihlal ederek güvenlik oluşturmak için değişik kişisel amaçları uğruna güç kullanır. Zorbaların kabadayılarla aynı olduğunu belirten bu ifadeye karşıt görüş oranı %33 iken, nötr kalanların oranı %31,1 ve destek verenlerin oranı ise %35,5'tir.

Tablo 3.42: Katılımcılar Nezdinde Zorba İmgesinin Ölçülmesi-II

İstatistikler	Geçerli	Eksik	Ortalama	Standart Sapma
* Zorbalar, onların toplumla ilişkileri ve Arapların sorunları hakkında bilgi sahibiyim.	440	0	1,7727	0,54265
* Zorbalar hakkındaki görüşümü destekleyeceğine inandığım kanıtlarım var.	440	0	1,9659	0,64120
* Toplumda zorbaların saldırdığı kişilere sempati duyuyorum.	440	0	2,1477	0,78627
* Zorbalardan korkuyorum.	440	0	2,0318	0,66400
* Zorbaların tutuklanması için polisle iş birliği yapmaya gönüllüyüm.	440	0	1,7545	0,76883
* Zorbalara ilişkin görüşlerimi paylaşmak için medya ile iletişime geçmeye gönüllüyüm.	440	0	1,4182	0,65276
* Kişisel olarak temasa geçmekten ziyade, Mısır filmleriyle zorbalara dair bir görüntü elde edilebileceğini düşünüyor musunuz?	440	0	1,9318	0,54825
* Bir zorba ile karşılaşan veya komşusu olan kişiler için: Zorbaların gerçek görüntüsü ile Arap filmlerindeki görüntüsü arasında bir benzerlik var mı?	440	0	1,9318	0,54825

Yukarıdaki bilgiler ışığında şu sonuçlar elde edilmiştir:

- Zorbaların toplumla olan ilişkisine dair katılımcı görüşüne göre, kahramanı zorba olan filmlerin belirli düzeyde önemli bilgiler verdiğini düşünenlerin oranı %65,5'tir. Bu katılımcı görüşüne göre zorba ile toplum arasındaki bağlantıyı

gösterir ve bu bağlantı da zorbanın temel özellikleri ile sosyal özelliklerini tanımlamalarında yardımcı olabilir.

- Katılımcıların çoğu, kahramanı zorba olan filmleri izledikten sonra zorbalara olan bakış açılarının doğrulandığını ve filmle desteklendiğini söyler; bu görüşte olanların oranı %60'tan fazladır.

- Katılımcıların neredeyse %39,9'u zorbalar yüzünden sosyal olarak baskı altında kalan bireylere karşı sempati duyar. %24,5'i sempati duymaz, %36,1' se görel olarak sempati duyar. Bu büyük sempati ise filmlerin yayılması ve popülerliği ile açıklanabilir.

- Katılımcıların çoğunluğu, zorbalardan korkar. Zorbalara karşı korkusunu ifade edenlerin oranı %79,5'tir. Korkunun sebebi ise filmlerde geçen şiddet olayları ve ahlak kurallarına uyulmadan başkalarına saldırılması olarak gösterilmiştir.

- Sonuçlar, katılımcıların %44,8'inin polise zorbaları yakalamada yardımcı olmayacağını, sadece %20,2'sinin yardımcı olmaya istekli olduğunu göstermektedir.

- Toplum görüşünde zorbalara yaklaşım tarzı açısından bir çelişki söz konusudur. Zorbalardan korkulduğuna dair yüksek oranlar görülse de, polise zorbaların yakalanması konusunda yardımcı olmak istemeyenlerin oranı da oldukça yüksek olup burada eylemler ile halkın tepkisi arasında büyük bir fark oluşmaktadır. Araştırmacı, bu sonuçları Ocak 2011'deki devrimden sonra ortaya çıkan kaos ve Mısır polisinin davranışları ile Mısır halkının zorba kavramına ilişkin algısına bağlamaktadır.

- Yukarıdaki bilgiler, katılımcıların %48,9'unun kahramanı zorba olan filmlerin izlenmesinin, yüz yüze iletişimden daha yüksek oranda zorbalar hakkında bilgi verdiğini ileri sürer. Bu da halkın gözünde zihinsel resmin oluşmasında filmlerin rolünü ve içeriklerinin ciddiyetini ortaya koymaktadır.

- Bu bilgiler ışığında, gerçek zorbalar ile filmlerdeki zorbaların görüntüsü arasında bir nebze benzerlik olduğu katılımcıların %69,5'i tarafından paylaşılmıştır.

3.3.1. Hipotezin Sorgulanması

3.3.1.1. Birinci hipotez:

Zorbaları kahraman olarak gösteren filmlerin izlenme oranları ve sosyal davranış olarak zorbalık eylemlerinin benimsenmesi arasında korelasyonel bir ilişki ve istatistiksel bir işlev söz konusudur.

Tablo 3.44: Birinci Hipotez Çoklu Karşılaştırma - Zorbalık Davranışlarının İçselleştirilme Düzeyi (i)

Çoklu Karşılaştırma					
Zorbalık hakkında filmlerde gösterilen imgeden ne derece memnunsunuz?					
Kategori maruziyeti (i)	Kategori maruziyeti (ii)	H	Ortalama	Standart Sapma	Sig.
Düşük maruziyet	Ortalama maruziyet	283	-0,9117	0,28429	0,831
	Yüksek maruziyet				0,007
Ortalama maruziyet	Düşük maruziyet	135	-0,9185	0,30054	0,831
	Yüksek maruziyet				0,007
Yüksek maruziyet	Düşük maruziyet	22	-0,7273	0,55048	0,007
	Ortalama maruziyet				0,007

- Yukarıdaki bilgiler, zorbalık hakkındaki filmlerde sunulan görüntülere karşı bir memnuniyetsizlik olduğunu gösterse de bu memnuniyetsizlik oranı filmlere maruz kalma oranı arttıkça düşer. Maruziyet seviyesinin -0,72 olduğu durumlarda, memnuniyet derecesinin zorbalık kahraman olarak sunulan filmlere maruz kalma oranından etkilendiği görülmektedir.

- Filmlerdeki zorba görüntüsüne ilişkin olarak maruziyet seviyesi ile memnuniyet derecesi arasında önemli farklılıklar ortaya çıkmıştır. Yüksek maruziyet kategorisi, toplam maruziyet oranının nihai ortalamasından daha yüksek iken, bunu nihai ortalamadan az farklı olan ortalama maruziyet kategorisi takip eder. Bu da daha yüksek oranda maruz kalan izleyicilerin filmlerde gösterilen zorba görüntüsünü daha çok kabullendiği anlamına gelir. Bu da izleyiciler üzerinde filmdeki karakterin etkisini vurgulayan doğal bir sonuç olup tekrar eden maruziyet durumunda yetiştirme teorisinin işlevini gösterir.

- Farklılıklar %0,007 oranıyla istatistiksel açıdan yüksektir ve post hoc testler, kategoriler arasındaki farkların düşük maruziyet kategorisi ile ortalama ve yüksek düzeyde maruziyet kategorileri arasında oluştuğunu gösterir.

Tablo 3.45 Birinci Hipotez Çoklu Karşılaştırmalar - Zorba Davranışların Benimsenme Düzeyi (ii)

Betimsel araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	Sig.	F
Filmler insanlara gerçek hayatta veya üniversitelerde öğrenemeyeceği şeyler öğretir.	Düşük maruziyet	283	-0,1731	0,82624	0,014	4,339
	Ortalama maruziyet	135	-0,0296	0,86336		
	Yüksek maruziyet	22	0,3182	0,71623		
	Toplam	440	-0,1045	0,83923		
Farklı yerler gösterdiği için filmler bana tecrübe kazandırabilir.	Düşük maruziyet	283	-0,2049	0,77668	0,002	6,568
	Ortalama maruziyet	135	0,0000	0,81038		
	Yüksek maruziyet	22	0,3182	0,83873		
	Toplam	440	-0,1159	0,80018		
Çoğu film eğlenceli olsa da, insanların faydalanabileceği dersler de içerirler.	Düşük maruziyet	283	-0,2473	0,72612	0,12	2,131
	Ortalama maruziyet	135	-0,1556	0,72139		
	Yüksek maruziyet	22	0,0455	0,65300		
	Toplam	440	-0,2045	0,72318		
	Düşük maruziyet	283	0,1095	0,84552	0,793	0,232

Betimsel araçlar						
		H	Ortalama	Standart Sapma	Sig.	F
Filmler bazı davranışlarınızı değiştirebilir.	Ortalama maruziyet	135	0,1630	0,80305		
	Yüksek maruziyet	22	0,1818	0,90692		
	Toplam	440	0,1295	0,83436		
Filmler bana değer katar.	Düşük maruziyet	283	-0,4382	0,73337	0,011	4,587
	Ortalama maruziyet	135	-0,3556	0,73775		
	Yüksek maruziyet	22	0,0455	0,78542		
	Toplam	440	-0,3886	0,74330		
Film izleyerek hayatımı kolaylaştıran yeni fikirler öğrenirim.	Düşük maruziyet	283	-0,3993	0,74348	0,001	7,594
	Ortalama maruziyet	135	-0,3333	0,69109		
	Yüksek maruziyet	22	0,2273	0,75162		
	Toplam	440	-0,3477	0,73908		
Zorba, toplumumuz için bir kahramandır ve hayatını nasıl yöneteceğini bilir.	Düşük maruziyet	283	-0,6678	0,68618	0,666	0,407
	Ortalama maruziyet	135	-0,6296	0,70964		
	Yüksek maruziyet	22	-0,5455	0,59580		
	Toplam	440	-0,6500	0,68850		
Zorba, gerçekçi bir karakterdir ve filmler gerçekliği yansıtır.	Düşük maruziyet	283	-0,1484	0,77131	0,662	0,413
	Ortalama maruziyet	135	-0,1556	0,75178		
	Yüksek maruziyet	22	0,0000	0,69007		
	Toplam	440	-0,1432	0,76062		
Filmleri izlediğimde, gerçek hayatımı ve problemlerimi yansıttıklarını hissedirim.	Düşük maruziyet	283	-0,6502	0,54697	0,068	2,707
	Ortalama maruziyet	135	-0,6000	0,60099		
	Yüksek maruziyet	22	-0,3636	0,65795		
	Toplam	440	-0,6205	0,57196		
	Düşük maruziyet	283	-0,8975	0,34737	0,194	1,645

Betimsel araçlar						
		H	Ortalama	Standart Sapma	Sig.	F
Bir film kahramanı ile arkadaşlarıma yaklaşımım aynıdır.	Ortalama maruziyet	135	-0,9407	0,26663		
	Yüksek maruziyet	22	-0,8182	0,39477		
	Toplam	440	-0,9068	0,32783		
Filmleri izlediğimde onların kahramanları gibi olmak isterim.	Düşük maruziyet	283	-0,7774	0,48734	0,015	4,274
	Ortalama maruziyet	135	-0,7333	0,52119		
	Yüksek maruziyet	22	-0,4545	0,59580		
	Toplam	440	-0,7477	0,50734		
Filmlerde gösterilen çoğu bilgiye inanırım.	Düşük maruziyet	283	-0,9293	0,27019	0,364	1,012
	Ortalama maruziyet	135	-0,8889	0,35966		
	Yüksek maruziyet	22	-0,9545	0,21320		
	Toplam	440	-0,9182	0,29827		

Yukarıdaki bilgilere göre:

- Aktivite kategorileri arasında film izleme ve maruziyet düzeyleri bakımından istatistiki ve hiyerarşik bir değişkenlik söz konusu olmuştur. Yüksek maruziyet kategorisi nihai toplamın ortalamasından daha yüksek bir değişkenliğe sahiptir. Bu da yoğun olarak film izleyen toplulukların filmleri bilgi kaynağı olarak kabul edip onlardan öğrendiklerini gösterir, aynı zamanda filmlerin kendi yaşamlarını yansıttığını söylerler. Böyle istatistiki değişkenlik ise ortalama ve düşük maruziyet kategorilerinde daha azalmaktadır. 0,014 önem düzeyinde, değişkenlik istatistiki bir önem arz etmiş ve post hoc testlerde de değişkenliğin yüksek ve düşük maruziyet kategorilerinden kaynaklandığı ortaya çıkmıştır.

- Film izleme ve maruz kalma ile beraber, hiyerarşik anlamda aktivite kategorileri arasında istatistiki bir önem değişkenliği söz konusudur. Yüksek maruziyet kategorisinde, nihai toplam ortalamasından maruziyet kategorisi daha yüksek gelmiştir. Bu da yüksek oranda film izleyen toplulukların zorbanın çevresini ve

filmlerde gösterilen yerleri kabul ettiklerini belirtir. Böyle istatistiki değişkenlik ise ortalama ve düşük maruziyet kategorilerinde daha azalmaktadır. 0,002 önem düzeyinde, değişkenlik istatistiki bir önem arz etmiş ve post hoc testlerde de değişkenliğin yüksek ve düşük maruziyet kategorilerinden kaynaklandığı ortaya çıkmıştır.

- Zorba kahramanı olan filmlerden yeni değerler öğrenilmesinedair eğilimler ve aktivite kategorileri arasında istatistiki bir değişkenlik mevcuttur. Aritmetik ortalamaya göre, düşük maruziyet kategorilerinde (daha az izleyenler arasında) bu değişkenin reddedilmesine rağmen, yüksek oranda bu filmlere maruz kalanların filmlerden değerler edinmeyi kabul etme eğilimleri gösterdiği görülmüştür. Bu değişkenlik hiyerarşik olarak gerçekleşir ve yüksek oranda maruz kalan topluluklar bu değerleri daha çok kabul ederken, aritmetik ortalaması da nihai toplam ortalamasının üzerine çıkmıştır. 0,011 istatistiki düzeyin kategorileri arasındaki değişkenlik ve post hoc testler gruplar arasındaki değişkenliğin kaynağının yüksek maruziyet grubu, ortalama ve düşük maruziyet kategorilerinde olduğunu göstermiştir.

- Zorba kahramanı olan filmlerden yeni fikirler öğrenilmesinin kabul edilmesine dair eğilimler ve aktivite kategorileri arasında istatistiki bir değişkenlik mevcuttur. Yüksek maruziyet kategorisinde, nihai toplam ortalaması daha yüksek değişkenlikle gelmiştir. Bu da daha yüksek oranda film izleyen toplulukların filmleri ilham kaynağı alıp yeni fikirler öğrendiklerini göstermektedir. Bu tür istatistiki değişkenlik, öte yandan, düşük ve ortalama maruziyet düzeylerinde azalır. 0,01 önem düzeyinde, değişkenlik istatistiki önem göstermiş ve post hoc testler değişkenlik kaynağının yüksek ve düşük maruziyet kategorilerinde olduğunu ortaya koymuştur.

- Yukarıdaki bilgiler, halkın büyük çoğunluğunun filmlerde zorbalardan tanımlanmasına karşı çıktığına işaret eder. Aritmetik ortalamaya göre, -0,4545 düzeyinde maruziyetin artması, kabullenme seviyesi ve zorba kahraman olarak tanıtan filmlere maruz kalma oranı ile bağlantılıdır. Maruziyet seviyeleri ile zorba kahramanı olan filmleri hiyerarşik olarak kabul etme arasında istatistiki önem değişkenliği mevcuttur. Yüksek maruziyet kategorisi nihai toplamın ortalaması ile yüksek değişkenlikten gelir ve sonrasında nihai ortalamadan biraz farklılıkla ortalama maruziyet gelir. Düşük oranda maruziyet kategorisi ise nihai ortalamadan düşük olup yüksek oranda maruz kalmanın halk tarafından sinemadaki zorba tanımlanmasını kabul ettiğini gösterir. 0,015 önem düzeyinde, değişkenlik istatistiki önem gösterir ve

post hoc testler de gruplar arasında değişkenlik kaynağı olarak yüksek maruziyet ve ortalama ile düşük maruziyet kategorileridir.

3.3.1.2. İkinci Hipotez

Araştırmaya katılanların kahramanı zorba olan filmleri izleme nedenleriyle zorbalık davranışlarının benimsenme düzeyi arasında karşılıklı bir ilişki ve istatistiki işlev mevcuttur.

Tablo 3.46: İkinci hipotez Çoklu Karşılaştırma–Sebepler Ve Zorbalık Davranışlarının Benimsenmesi (i)

Betimsel araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem
Zorbanın aile bireyleri arasında birlik yoktur.	Düşük maruziyet	283	0,4558	0,71010	5,455	0,005
	Ortalama maruziyet	135	0,6741	0,58373		
	Yüksek maruziyet	22	0,6818	0,56790		
	Toplam	440	0,5341	0,67410		
Zorbalar sosyal seviyede kabul edilemez.	Düşük maruziyet	283	0,5053	0,73113	2,347	0,097
	Ortalama maruziyet	135	0,6444	0,56604		
	Yüksek maruziyet	22	0,6818	0,47673		
	Toplam	440	0,5568	0,67594		
Zorbanın düşük ekonomik düzeyi	Düşük maruziyet	283	0,1343	0,77390	0,186	0,831
	Ortalama maruziyet	135	0,1630	0,76497		
	Yüksek maruziyet	22	0,2273	0,81251		
	Toplam	440	0,1477	0,77165		
Zorbalar üzerinde herhangi bir devlet kontrolü yoktur.	Düşük maruziyet	283	0,8375	0,46327	0,473	0,623
	Ortalama maruziyet	135	0,8815	0,36756		
	Yüksek maruziyet	22	0,8636	0,46756		

Betimsel araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem
	Toplam	440	0,8523	0,43586		
Zorba genelde para kazanmak için hırsızlığa başvurur.	Düşük maruziyet	283	0,7244	0,54089	1,780	0,170
	Ortalama maruziyet	135	0,8222	0,40273		
	Yüksek maruziyet	22	0,7727	0,42893		
	Toplam	440	0,7568	0,49824		
Zorbanın aile bireyleri arasında madde bağımlılığı oranı yüksektir.	Düşük maruziyet	283	0,5972	0,59572	0,281	0,755
	Ortalama maruziyet	135	0,5926	0,57687		
	Yüksek maruziyet	22	0,5000	0,51177		
	Toplam	440	0,5909	0,58525		
Zorba her zaman sapık bir karakterdir.	Düşük maruziyet	283	0,7102	0,53342	1,515	0,221
	Ortalama maruziyet	135	0,6889	0,53902		
	Yüksek maruziyet	22	0,5000	0,74001		
	Toplam	440	0,6932	0,54747		
Zorba, zorlukların ve ani sorunların üstesinden gelemmez.	Düşük maruziyet	283	0,1625	0,71092	0,111	0,895
	Ortalama maruziyet	135	0,1926	0,70707		
	Yüksek maruziyet	22	0,1364	0,56023		
	Toplam	440	0,1705	0,70180		
Zorba, çocukları için sorumluluk almaz.	Düşük maruziyet	283	0,4064	0,68486	0,620	0,539
	Ortalama maruziyet	135	0,4667	0,67801		
	Yüksek maruziyet	22	0,3182	0,64633		
	Toplam	440	0,4205	0,68037		

Betimsel araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem
Zorba problemlerle karşılaştığında genelde şiddete başvurur.	Düşük maruziyet	283	0,8975	0,35744	1,327	0,266
	Ortalama maruziyet	135	0,9481	0,25388		
	Yüksek maruziyet	22	0,8636	0,35125		
	Toplam	440	0,9114	0,32909		
Zorba ve eşi arasındaki ilişki genelde kaçış ve göz ardı etme ile karakterize edilir.	Düşük maruziyet	283	0,3569	0,62158	0,153	0,858
	Ortalama maruziyet	135	0,3852	0,58572		
	Yüksek maruziyet	22	0,4091	0,50324		
	Toplam	440	0,3682	0,60438		
Zorba, temizlik ve düzeni önemsemez.	Düşük maruziyet	283	0,6325	0,54506	0,059	0,943
	Ortalama maruziyet	135	0,6519	0,52289		
	Yüksek maruziyet	22	0,6364	0,58109		
	Toplam	440	0,6386	0,53901		
Zorbanın muzdarip olduğu temel problem fiziksel sorunlardır.	Düşük maruziyet	283	0,4770	0,69599	2,587	0,076
	Ortalama maruziyet	135	0,6296	0,64346		
	Yüksek maruziyet	22	0,6364	0,65795		
	Toplam	440	0,5318	0,68094		
Zorbalar genelde suç işleyen kişilerdir.	Düşük maruziyet	283	0,7986	0,45941	0,637	0,530
	Ortalama maruziyet	135	0,8000	0,43709		
	Yüksek maruziyet	22	0,9091	0,29424		
	Toplam	440	0,8045	0,44566		

Betimsel araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem
Zorba, genelde çocuklarının geleceğini düşünmez.	Düşük maruziyet	283	0,4664	0,68528	0,800	0,450
	Ortalama maruziyet	135	0,5111	0,68965		
	Yüksek maruziyet	22	0,3182	0,47673		
	Toplam	440	0,4727	0,67778		
Zorbalık, içinde yaşanılan sosyal şartların sonucu olarak ortaya çıkar.	Düşük maruziyet	283	0,3180	0,75178	1,177	0,309
	Ortalama maruziyet	135	0,4222	0,73775		
	Yüksek maruziyet	22	0,2273	0,75162		
	Toplam	440	0,3455	0,74780		
Devrim sonrası dönemde zorbalık eylemleri tekrar eden suçlardır.	Düşük maruziyet	283	0,3463	0,80350	1,647	0,194
	Ortalama maruziyet	135	0,2148	0,81392		
	Yüksek maruziyet	22	0,1364	0,88884		
	Toplam	440	0,2955	0,81219		
Zorbalar, devlet zayıf olduğunda ortaya çıkar.	Düşük maruziyet	283	0,6502	0,65873	0,225	0,799
	Ortalama maruziyet	135	0,6815	0,61876		
	Yüksek maruziyet	22	0,5909	0,73414		
	Toplam	440	0,6568	0,64948		
* Zorbalar, Mısır'ın iç bölgelerinde zayıfların hakkını savunan ve güvenlik ile düzen sağlayan kişilerdir.	Düşük maruziyet	283	-0,8233	0,45805	4,373	0,013
	Ortalama maruziyet	135	-0,6963	0,57658		
	Yüksek maruziyet	22	-0,9545	0,21320		
	Toplam	440	-0,7909	0,49315		

Betimsel araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem
* Zorbalık, devlet dışı aktörler tarafından başkaları üzerinde hakimiyet kurmak için kanun dışı şiddet kullanma veya zorlamadır.	Düşük maruziyet	283	0,8375	0,45555	0,286	0,752
	Ortalama maruziyet	135	0,8519	0,43225		
	Yüksek maruziyet	22	0,7727	0,61193		
	Toplam	440	0,8386	0,45665		
* Zorbalar zulmedenlerdir	Düşük maruziyet	283	0,0742	0,0742	2,230	0,109
	Ortalama maruziyet	135	-0,0296	0,83702		
	Yüksek maruziyet	22	-0,2727	0,76730		
	Toplam	440	0,0250	0,82766		

- Yukarıdaki verilere göre, aktivite kategorileri ve çalışmaların gerçekleştirildiği toplulukların şeffaflık düzeyi arasında istatistiki bir önem farklılığı vardır. Kategoriler sırayla gelir; ortalama ve yüksek maruziyet kategorileri nihai toplam ortalamasından önemli ölçüde daha yüksektir. Öte yandan, düşük maruziyet kategorisi toplam nihai ortalamadan daha düşüktür. Bu da toplum maruziyetinin düzeyinin zorbaların davranışları ve filmlerin izlenerek oluşturduğu zihinsel görüntü konusunda farkındalık artırması ve yönlendirmesi olarak kabul edilir.

- 0,0005 önem düzeyinde istatistiki önem açısından farklılık görülmüş ve post hoc testlerde de kategoriler arasındaki farklılıkların düşük ve ortalama maruziyet kategorilerinde olduğu görülmüştür.

- İzleyicilerin, zorba davranışlarını algılama ve koruma ve güvenlik sağlama rollerini oynadığını düşünme oranlarının aritmetik ortalaması düşüktür ve yüksek maruziyet kategorisini reddettiklerini göstermektedir. Bu aynı zamanda, zorbaların gerçekteki görüntüsü ve davranışları ile Mısır sinemasında sunulan halleri arasında benzerlik olduğunu göstermektedir. Eğilimler arasında uyum, yüksek ve düşük maruziyet kategorisinde zorbaların davranışlarına dair ortak bir resme yol açar.

- Zorbaların vatandaşlar için güvenlik sağladığı düşüncesinden hareketle zorba davranışlarının kabul edilmesi ile maruziyet seviyeleri arasında istatistiki farklılıklar vardır. Bu farklılıklar bir yandan genel toplamın aritmetik ortalamasının üstüne çıkan ortalama maruziyet ile düşük ve yüksek maruziyet kategorisi arasında görülür.

- 0,013 önem seviyesinde istatistiki olarak önemli farklılıklar görülmüş ve post hoc testler de kategoriler arasındaki farklılıkların ortalama maruziyet kategorisi ile hem yüksek hem düşük maruziyet kategorilerinde olduğunu göstermektedir.

- Halkı teşvik eden sebeplerle benzerlik ve davranışlarına olan etkiye dair geriye kalan ifadelerde istatistiki olarak önemli farklılıklar gözlemlenmemiştir. Sonuç istatistiki olarak önemli olmasa bile, izleyicilerin izleme sebeplerinin davranışları etkilemediğini gösterirken, davranışlarını etkileyen başka faktörler olabilir. İzlemek bu faktörlerden biri olabilir, ama toplumun davranışları üzerine etkisi azdır.

3.3.1.3. Üçüncü Hipotez

İstatistiki olarak önemli olan demografik değişkenler arasında (cinsiyet – ikamet – ekonomik düzey – eğitim seviyesi) ve filmlerde gösterilen kahraman karakterinin görüntüsünü benimseme konusunda farklılıklar gözlemlenmiştir.

Tablo 3.47: Üçüncü hipotez Çoklu Karşılaştırma – Demografik Değişkenler Ve Zorba Görüntüsü (i)

Betimsel Araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem derecesi
Zorbanın aile bireyleri arasında birlik yoktur.	20'den az	37	0,4865	0,80352	1,401	0,233
	20 – 30 arası	161	0,4907	0,69927		
	30 – 40 arası	171	0,5146	0,65401		
	40 – 50 arası	59	0,6949	0,59464		
	50'den fazla	12	0,7500	0,45227		
	Toplam	440	0,5341	0,67410		

Betimsel Araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem derecesi
Zorbalar sosyal seviyede kabul edilemez.	20'den az	37	0,8108	0,46175	3,427	0,009
	20 – 30 arası	161	0,4410	0,73182		
	30 – 40 arası	171	0,5497	0,67879		
	40 – 50 arası	59	0,6949	0,56490		
	50'den fazla	12	0,7500	0,62158		
	Toplam	440	0,5568	0,67594		
Zorbanın ekonomik düzeyi düşüktür.	20'den az	37	0,1622	0,79977	1,774	0,133
	20 – 30 arası	161	0,0994	0,74335		
	30 – 40 arası	171	0,1228	0,78374		
	40 – 50 arası	59	0,2373	0,79522		
	50'den fazla	12	0,6667	0,65134		
	Toplam	440	0,1477	0,77165		
Zorbalar üzerinde herhangi bir devlet kontrolü yoktur.	20'den az	37	0,9189	0,27672	0,795	0,529
	20 – 30 arası	161	0,8634	0,42569		
	30 – 40 arası	171	0,8246	0,46486		
	40 – 50 arası	59	0,8305	0,49663		
	50'den fazla	12	1,0000	0,00000		
	Toplam	440	0,8523	0,43586		
	20'den az	37	0,7297	0,45023	0,663	0,618

Betimsel Araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem derecesi
Zorba genelde para kazanmak için hırsızlığa başvurur.	20 – 30 arası	161	0,7267	0,52426		
	30 – 40 arası	171	0,7602	0,50392		
	40 – 50 arası	59	0,8475	0,40741		
	50'den fazla	12	0,7500	0,62158		
	Toplam	440	0,7568	0,49824		
Zorbanın aile bireyleri arasında madde bağımlılığı oranı yüksektir.	20'den az	37	0,4054	0,68554	1,164	0,326
	20 – 30 arası	161	0,5839	0,59748		
	30 – 40 arası	171	0,6199	0,55462		
	40 – 50 arası	59	0,6441	0,58021		
	50'den fazla	12	0,5833	0,51493		
	Toplam	440	0,5909	0,58525		
Zorba her zaman sapık bir karakterdir.	20'den az	37	0,6486	0,67562	1,265	0,283
	20 – 30 arası	161	0,6584	0,57124		
	30 – 40 arası	171	0,6842	0,52551		
	40 – 50 arası	59	0,7966	0,48351		
	50'den fazla	12	0,9167	0,28868		
	Toplam	440	0,6932	0,54747		
Zorba, zorlukların ve ani sorunların	20'den az	37	-0,0811	0,68225	2,666	0,032
	20 – 30 arası	161	0,1056	0,65767		

Betimsel Araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem derecesi
üstesinden gelemez.	30 – 40 arası	171	0,2807	0,72973		
	40 – 50 arası	59	0,1695	0,69858		
	50'den fazla	12	0,2500	0,75378		
	Toplam	440	0,1705	0,70180		
Zorba, çocukları için sorumluluk almaz.	20'den az	37	0,2703	0,76915	1,595	0,175
	20 – 30 arası	161	0,3478	0,71816		
	30 – 40 arası	171	0,4854	0,63576		
	40 – 50 arası	59	0,5085	0,62623		
	50'den fazla	12	0,5000	0,67420		
	Toplam	440	0,4205	0,68037		
Zorba problemlerle karşılaştığında genelde şiddete başvurur.	20'den az	37	0,9459	0,22924	1,383	0,239
	20 – 30 arası	161	0,8634	0,42569		
	30 – 40 arası	171	0,9415	0,23534		
	40 – 50 arası	59	0,9322	0,31428		
	50'den fazla	12	0,9167	0,28868		
	Toplam	440	0,9114	0,32909		
Zorba ve eşi arasındaki ilişki genelde kaçış ve göz ardı etme ile karakterize edilir.	20'den az	37	0,4054	0,68554	0,395	0,812
	20 – 30 arası	161	0,3478	0,62511		
	30 – 40 arası	171	0,4035	0,57985		

Betimsel Araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem derecesi
	40 – 50 arası	59	0,3051	0,56490		
	50'den fazla	12	0,3333	0,65134		
	Toplam	440	0,3682	0,60438		
Zorba, temizlik ve düzeni önemsemez.	20'den az	37	0,6486	0,58766	0,702	0,591
	20 – 30 arası	161	0,5839	0,56523		
	30 – 40 arası	171	0,6667	0,52018		
	40 – 50 arası	59	0,6949	0,50015		
	50'den fazla	12	0,6667	0,49237		
	Toplam	440	0,6386	0,53901		
Zorbalarınmuzdarip olduğu temel problemler maddi sorunlardır.	20'den az	37	0,5676	0,68882	0,394	0,813
	20 – 30 arası	161	0,4783	0,71665		
	30 – 40 arası	171	0,5614	0,64217		
	40 – 50 arası	59	0,5593	0,67648		
	50'den fazla	12	0,5833	0,79296		
	Toplam	440	0,5318	0,68094		
Zorbalar genelde suç işleyen kişilerdir.	20'den az	37	0,7838	0,58382	0,852	0,493
	20 – 30 arası	161	0,7640	0,46791		
	30 – 40 arası	171	0,8187	0,41572		
	40 – 50 arası	59	0,8644	0,39206		

Betimsel Araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem derecesi
	50'den fazla	12	0,9167	0,28868		
	Toplam	440	0,8045	0,44566		
Zorba, genelde çocuklarının geleceğini düşünmez.	20'den az	37	0,1081	0,77401	7,279	0,000
	20 – 30 arası	161	0,3416	0,73404		
	30 – 40 arası	171	0,6199	0,57544		
	40 – 50 arası	59	0,6102	0,58772		
	50'den fazla	12	0,5833	0,66856		
	Toplam	440	0,4727	0,67778		
Zorbalık, içinde yaşanılan sosyal şartların sonucu olarak ortaya çıkar.	20'den az	37	0,5135	0,69208	0,987	0,414
	20 – 30 arası	161	0,3478	0,73536		
	30 – 40 arası	171	0,2924	0,78733		
	40 – 50 arası	59	0,3390	0,70979		
	50'den fazla	12	0,5833	0,66856		
	Toplam	440	0,3455	0,74780		
Devrim sonrası dönemde zorbalara suç işler.	20'den az	37	0,3243	0,81833	1,227	0,299
	20 – 30 arası	161	0,2422	0,81988		
	30 – 40 arası	171	0,2690	0,82471		
	40 – 50 arası	59	0,4237	0,77021		
	50'den fazla	12	0,6667	0,65134		

Betimsel Araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem derecesi
	Toplam	440	0,2955	0,81219		
Devrim sonrası dönemde zorbalık eylemleri tekrar eden suçlardır.	20'den az	37	0,6486	0,67562	3,222	0,013
	20 – 30 arası	161	0,5342	0,73341		
	30 – 40 arası	171	0,7661	0,54580		
	40 – 50 arası	59	0,6271	0,66691		
	50'den fazla	12	0,9167	0,28868		
	Toplam	440	0,6568	0,64948		
Zorbalık, devlet zayıf olduğunda ortaya çıkar.	20'den az	37	-0,7297	0,56019	0,220	0,927
	20 – 30 arası	161	-0,8075	0,46791		
	30 – 40 arası	171	-0,7836	0,51446		
	40 – 50 arası	59	-0,7966	0,48351		
	50'den fazla	12	-0,8333	0,38925		
	Toplam	440	-0,7909	0,49315		
* Zorbalık, devlet dışı aktörler tarafından hedeflerine ulaşmak için kanun dışı şiddet uygulanması ve zorlamadır.	20'den az	37	0,8378	0,37368	0,516	0,724
	20 – 30 arası	161	0,8137	0,50256		
	30 – 40 arası	171	0,8480	0,44752		
	40 – 50 arası	59	0,8475	0,44774		
	50'den fazla	12	1,0000	0,00000		
	Toplam	440	0,8386	0,45665		

Betimsel Araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem derecesi
Zorbalar kabadayıdır. *	20'den az	37	0,2703	0,76915	3,162	0,014
	20 – 30 arası	161	0,1491	0,83075		
	30 – 40 arası	171	-0,1170	0,83194		
	40 – 50 arası	59	-0,0339	0,78710		
	50'den fazla	12	-0,0833	0,79296		
	Toplam	440	0,0250	0,82766		

Yukarıdaki bilgiler ışığında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Farklı yaş gruplarından katılımcıların zorbanın sosyal kabulüne ilişkin eğilimleri arasında istatistiki olarak önemli farklılıklar söz konusudur. 20-30 yaş aralığındaki grup ile 30-40 yaş grubu, genel toplamdan daha yüksek farklılıklar göstermiştir. Bu gruplar, zorbaların sosyal olarak kabul edilmesi ve görel olarak düşük sosyal reddetme oranları ile karakterize edilir. Öte yandan, diğer yaş gruplarının istatistiki farklılıkları düşüktür. Bu yaş grupları görel olarak zorbanın güçlü sosyal reddedilişi ile karakterize edilir.

Reddetme oranlarının yaş artıka arttığı gözlemlenmiş ve bu da zorba sahnelerinin daha yaşlı insanlar tarafından daha büyük oranda reddedildiğini gösterir.

0,009 önem düzeyinde istatistiki açıdan önemli farklılıklar mevcuttur. Post hoc testlerde, yaş gruplarındaki farklılığın kaynağının 20-30 ile 40-50 yaş arasında olduğu görülmüştür.

- Yaş grupları ile zorbaların ani durumlarla yüzleşemeyeceği düşüncesi arasında istatistiki olarak farklılıklar mevcuttur. Daha yaşlı gruplar tarafından bu değişkenin yüksek oranda kabul edildiğini gösteren aritmetik ortalamaya rağmen, 20 yıldan daha genç olan yaş gruplarının olumsuz eğilimlerle karakterize edildiği de görülmüştür. Başka bir deyişle, bu grup zorbanın ani durumlarla yüzleşebileceğini düşünür ve dolayısıyla daha genç yaş gruplarının zorba karakterine hayranlık

duyduğu anlaşılır. Bu farklılıklar hiyerarşiktir; en genç yaş grupları, zorbanın ani durumlarla yüzleşebileceğini düşünen grubu oluşturur. Diğer yaş gruplarının aksine aritmetik ortalama, nihai ortalamının genel toplamından daha yüksek çıkmıştır.

0,032 önem düzeyinde istatistiki olarak önemli farklılıklar söz konusudur. Post hoc testlerde yaş grupları arasındaki farklılıkların kaynağının 30-40 yaşlarında, 20 yaşından küçüklerde ve 20-30 yaş grubunda olduğu görülmüştür.

- Yaş grupları ve zorbaların çocuklarıyla olan ilişkilerine dair eğilimlerinde istatistiki farklılıklar söz konusudur. Bu farklılıklar hiyerarşiktir; daha genç yaş grupları zorbaların çocuklarıyla olan ilişkilerini görme eğilimindedir. Diğer grupların aksine aritmetik ortalama genel toplamın üstündedir. Bu da daha genç yaş gruplarının zorbalar hakkında olumlu düşündüğünü gösterir. Eğilimleri aritmetik ortalamayla ölçülmüştür. Aritmetik ortalama ise yaşlı grupların red oranından daha düşük olmakla beraber zorba ile çocukları arasındaki ilişkinin gücünü reddetme oranları artıştadır.

0,000 önem düzeyinde önemli istatistiki farklılıklar vardır. Post hoc testlerde, yaş gruplarının arasındaki farkların kaynağının tüm yaş grupları arasında gerçekleştiği görülmüştür.

- Yaş grupları arasında hiyerarşik olarak önemli istatistiki farklılıklar vardır ve araştırmaya katılan kişilerin devletin zayıfladığı durumlarda zorbaların ortaya çıktığı görüşüne dair fikirlerinde de farklılıklar arz eder. Aritmetik ortalama daha yaşlı gruplarda bu değişkenliğin daha yüksek oranda kabul edildiğini gösterir ve yaşlı grupların zorbaların tehlikesini tahmin ettiklerini ve bu olgunun sosyal olarak yayılmasını engellemede devletin başarısızlığını algıladığını ortaya koyar. Devletin ve zayıflığının zorbaların ortaya çıkmasından ve tehlikenin yayılmasından sorumlu olduğunu düşünürler. Yaş ortalaması artan gruplarda ret oranının da arttığı gözlemlenmiş ve bu da güvenliğin zayıflaması sebebiyle zorbaların ortaya çıkışında devletin sorumluluğunun ilerleyen yaş grupları tarafından daha çok kabul edilmesine işaret eder.

Önem düzeyi 0013 bağlamında istatistiki olarak önemli farklılıklar mevcuttur. Post hoc testler, yaş grubu farklılıklarının kaynağının 20-30 yaş grubu ile 50'den büyük olanların grubunda olduğunu gösterir.

- Zorbalar ile kabadayılar arasındaki farka istinaden istatistiki olarak anlamlı farklar söz konusudur. Her iki terim arasındaki farklar bilişsel veriye göredir. Gruplar arasındaki farklar daha yaşlı grupların lehine olacak şekilde tersine dönmüştür. Bu yaşlı grubun aritmetik ortalaması nihai aritmetik ortalamadan daha yüksektir. Buna karşın, diğer grupların genel ortalamaya göre azaldığı da fark edilmiştir. Yaş gruplarında yaş ortalaması artınca, kavramlar ve terminoloji daha çok tanınmaya ve farklılaştırılmaya başlanmıştır. Zira davranış, amaç ve sosyal değerler bakımından zorba kavramı ile kabadayı kavramı birbirinden pek çok yönden farklıdır.

Önem düzeyi 0,014 ile birlikte istatistiki olarak anlamlı farklılıklar göze çarpar. Post hoc testlerde, yaş gruplarındaki farklılığın kaynağının 30-40 yaş grubu, 20 yaşından küçük olanların grubu ve 20-30 yaş grubunda ortaya çıktığı görülmüştür.

3.3.1.4. Dördüncü Hipotez

Sinema aracılığıyla izleyici zihninde oluşan zorba görüntüsü ile gerçek hayattaki zorba görüntüsü arasında olumlu bir korelasyon mevcuttur.

Tablo 3.38: Dördüncü Hipotez Çoklu Karşılaştırma –Filmlerdeki Zorba Görüntüsü ve Gerçekte Zorba (i)

Betimleyici Araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem Derecesi
Zorbanın aile bireyleri arasında birlik yoktur.	Benzerlik yoktur.	82	0,4268	0,77029	1,300	0,274
	Biraz benzerlik vardır.	306	0,5556	0,64670		
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,5769	0,66704		
	Toplam	440	0,5341	0,67410		

Betimleyici Araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem Derecesi
Zorbalar sosyal seviyede kabul edilemez.	Benzerlik yoktur.	82	0,4512	0,75609	2,379	0,094
	Biraz benzerlik vardır.	306	0,5588	0,66639		
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,7115	0,57177		
	Toplam	440	0,5568	0,67594		
Zorbanın düşük ekonomik düzeyi	Benzerlik yoktur.	82	0,0366	0,85267	1,217	0,297
	Biraz benzerlik vardır.	306	0,1830	0,74162		
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,1154	0,80814		
	Toplam	440	0,1477	0,77165		
Zorbalar üzerinde herhangi bir devlet kontrolü yoktur.	Benzerlik yoktur.	82	0,8049	0,50769	1,492	0,226
	Biraz benzerlik vardır.	306	0,8758	0,41004		
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,7885	0,45747		

Betimleyici Araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem Derecesi
	Toplam	440	0,8523	0,43586		
Zorba genelde para kazanmak için hırsızlığa başvurur.	Benzerlik yoktur.	82	0,6585	0,57132	1,980	0,139
	Biraz benzerlik vardır.	306	0,7778	0,47525		
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,7885	0,49849		
	Toplam	440	0,7568	0,49824		
Zorbanın aile bireyleri arasında madde bağımlılığı oranı yüksektir.	Benzerlik yoktur.	82	0,6463	0,57461	1,253	0,287
	Biraz benzerlik vardır.	306	0,5621	0,59869		
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,6731	0,51340		
	Toplam	440	0,5909	0,58525		
Zorba her zaman sapık bir karakterdir.	Benzerlik yoktur.	82	0,6829	0,56389	0,894	0,410
	Biraz benzerlik vardır.	306	0,6797	0,55697		

Betimleyici Araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem Derecesi
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,7885	0,45747		
	Toplam	440	0,6932	0,54747		
Zorba, zorlukların ve ani sorunların üstesinden gelemez.	Benzerlik yoktur.	82	0,1829	0,78768	0,083	0,921
	Biraz benzerlik vardır.	306	0,1732	0,67707		
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,1346	0,71480		
	Toplam	440	0,1705	0,70180		
Zorba, çocukları için sorumluluk almaz.	Benzerlik yoktur.	82	0,3902	0,74959	1,217	0,297
	Biraz benzerlik vardır.	306	0,4052	0,66222		
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,5577	0,66902		
	Toplam	440	0,4205	0,68037		
Zorba problemlerle karşılaştığında	Benzerlik yoktur.	82	0,8780	0,36482	1,593	0,205

Betimleyici Araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem Derecesi
genelde şiddete başvurur.	Biraz benzerlik vardır.	306	0,9085	0,34087		
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,9808	0,13868		
	Toplam	440	0,9114	0,32909		
Zorba ve eşi arasındaki ilişki genelde kaçış ve göz ardı etme ile karakterize edilir.	Benzerlik yoktur.	82	0,4512	0,61167	3,989	0,019
	Biraz benzerlik vardır.	306	0,3170	0,60123		
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,5385	0,57604		
	Toplam	440	0,3682	0,60438		
Zorba, temizlik ve düzeni önemsemez.	Benzerlik yoktur.	82	0,5488	0,63153	2,688	0,069
	Biraz benzerlik vardır.	306	0,6405	0,52622		
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,7692	0,42544		
	Toplam	440	0,6386	0,53901		

Betimleyici Araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem Derecesi
Zorbalar en çok maddi problemlerden muzdariptir.	Benzerlik yoktur.	82	0,3659	0,76194	3,024	0,050
	Biraz benzerlik vardır.	306	0,5686	0,65049		
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,5769	0,69582		
	Toplam	440	0,5318	0,68094		
Zorbalar genelde suç işleyen kişilerdir.	Benzerlik yoktur.	82	0,7439	0,54003	3,318	0,037
	Biraz benzerlik vardır.	306	0,7974	0,44145		
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,9423	0,23544		
	Toplam	440	0,8045	0,44566		
Zorba, genelde çocuklarının geleceğini düşünmez.	Benzerlik yoktur.	82	0,4146	0,73621	2,708	0,068
	Biraz benzerlik vardır.	306	0,4542	0,67231		
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,6731	0,58481		

Betimleyici Araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem Derecesi
	Toplam	440	0,4727	0,67778		
Zorbalık, içinde yaşanan sosyal şartların sonucu olarak ortaya çıkar.	Benzerlik yoktur.	82	0,2805	0,80545	1,170	0,311
	Biraz benzerlik vardır.	306	0,3399	0,73919		
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,4808	0,69987		
	Toplam	440	0,3455	0,74780		
Devrim sonrası dönemde zorbalık eylemleri tekrar eden suçlardır.	Benzerlik yoktur.	82	0,2683	0,83220	0,104	0,901
	Biraz benzerlik vardır.	306	0,3072	0,80800		
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,2692	0,81926		
	Toplam	440	0,2955	0,81219		
Zorbalar, devlet zayıf olduğunda ortaya çıkar.	Benzerlik yoktur.	82	0,6220	0,71389	0,153	0,858
	Biraz benzerlik vardır.	306	0,6667	0,63762		

Betimleyici Araçlar		H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem Derecesi
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,6538	0,62260		
	Toplam	440	0,6568	0,64948		
* Mısır'ın iç bölgelerinde zorbalar, zayıfların hakkını korur ve güven ile düzen sağlar.	Benzerlik yoktur.	82	-0,6829	0,64556	2,550	0,079
	Biraz benzerlik vardır.	306	-0,8105	0,46167		
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	-0,8462	0,36432		
	Toplam	440	-0,7909	0,49315		
* Zorbalık, devlet dışı aktörler tarafından başkaları üzerinde hakimiyet kurmak için kanun dışı şiddet uygulanması veya zorlama yapılmasıdır.	Benzerlik yoktur.	82	0,8171	0,54723	1,538	0,216
	Biraz benzerlik vardır.	306	0,8268	0,45743		
	Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,9423	0,23544		
	Toplam	440	0,8386	0,45665		
* Zorbalar kabadayıdır.	Benzerlik yoktur.	82	0,0000	0,87489	3,023	0,050

Betimleyici Araçlar	H	Ortalama	Standart Sapma	F	Önem Derecesi
Biraz benzerlik vardır.	306	-0,0131	0,81371		
Büyük bir benzerlik vardır.	52	0,2885	0,80041		
Toplam	440	0,0250	0,82766		

- Sinemadaki zorba figürü ile gerçek hayattaki zorbaların eşikle olan ilişkilerine dair katılımcıların göstermiş olduğu eğilimlerde istatistiki olarak anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Gruplar arasındaki farklılıklar hiyerarşik olarak gelmiştir. Bu durum, izleyicilerin zorbalar hakkında zihinlerindeki görüntüsü ile sinemanın gerçekliği yansıttığını düşünenler ve düşünmeyenler arasında bir uyum olduğunu gösterir.

0,019 önem düzeyinde istatistiki olarak anlamlı farklılıklar söz konusudur. Post hoc testlerde yaş gruplarındaki farklılığın kaynağının şu şekilde olduğu ifade edilir: Sinemada gösterilen zorba görüntüsü ile gerçeklik arasında büyük bir benzerlik vardır diyen grup ile belirli bir derecede benzerlik olduğunu söyleyen grup arasında farklılık söz konusudur.

- Katılımcıların zorba davranışlarını açıklamada ve onun davranışlarını para ihtiyacına bağlama ile gerçek hayat ile benzerliği konusunda gösterdiği eğilimler istatistiki olarak anlamlı farklılıklar arz eder. Bu ifadeyi destekleyecek şekilde gruplar arasındaki farklılıklar hiyerarşik olarak ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, izleyicilerin zorbalar hakkında zihinlerinde olan resimler ve eğilimlerine dair sinemanın gerçekliği yansıttığını düşünenler ve düşünmeyenler arasında aynı zamanda oldukça benzer olduğunu savunanlar arasında bir uyum söz konusudur. Bunun açıklaması, genellikle yoksul ve ötekileştirilen kesimlerden gelen zorbaların mantıklı davranışlarıdır. Davranışları hırsızlık ya da uyuşturucu yoluyla maddi kazanç merkezlidir ve bu yöntemlerle zorbalar hızlıca ve kolayca para kazanabilir. Sinemada gösterilen ve insanların gerçek hayatta karşılaştıkları zorba görüntüsü budur.

- 0,050 önem düzeyinde istatistiki olarak önemli farklılıklar söz konusudur. Post hoc testlerde yaş grubu farklılıklarına göre, sinemada gösterilen zorba kahraman ile gerçekteki zorbalarda arasında benzerlik olduğunu savunanlar ile bu ikisi arasında benzerlik olmadığını söyleyenler arasında farklılık vardır.

- Zorbalarda suçlu olduğuna dair sinemada gösterilen zorba ile gerçek hayattaki zorba arasındaki benzerliğe ilişkin katılımcı eğilimleri de farklılık arz etmektedir. Gruplar arasındaki farklılıklar bu ifadeyi destekleyecek şekilde hiyerarşik olarak ortaya çıkmıştır. Bu da sinemanın gerçekliği yansıttığını düşünenler, böyle düşünmeyenler ve ikisinin çok benzer olduğuna inanlar arasında zorbalarda zihinlerindeki görüntüsüne dair uyumluluğa işaret eder. Bunun açıklaması çoğunlukla şiddete başvuran zorbanın mantıklı davranışlarıdır. Bu durum, izleyiciyi aksiyon ile çekmeye çalışan sinemadaki zorba figüründen farklıdır.

- 0,037 önem derecesinde istatistiksel farklılıklar söz konusudur. Post hoc testlerde, sinemada gösterilen zorbalarda ile gerçekteki zorbalarda benzer olduğunu düşünenler ile aralarında hiçbir benzerlik olmadığını söyleyenler arasında farklılık gözlemlenmiştir.

İstatistiksel olarak önemli olan farklılıklar sinemada gösterilen zorbalarda ile gerçek hayattaki zorbalarda ilişkin seyirci eğilimlerinin altını çizirken, “zorba” ile “kabadayı” arasındaki kavramsal farka dikkat çeker. Bu farklılıklar daha arka planda olan sınıflar ile ileri sınıflar arasında ortaya çıkmış olup, genel aritmetik toplamdan daha yüksek bir aritmetik ortalamayla büyük oranda benzerlik sunmuştur. Genel toplamın diğer seviyeleri arasında azalmaya nazaran bu sonuçlar elde edilmiştir. Bazı seviyeler ise aritmetik ortalamasının genel toplamdan düşük olduğu belli bir nebze farklılık göstermiştir. Bu zorba ve kabadayı kavramlarını benzer bulduğumuz oldukça kötü bir eğilimdir. Bu da olguyu anlamak ile bu seviyeler arasında ayırım yapmak arasında büyük bir boşluk olduğuna işaret eder. Böylece, zorba ve zorbalık olgusunun tanımı kabadayılıktan davranış, amaç ve sosyal değer açısından farklıdır.

- 0,037 önem düzeyindeki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlıdır ve post hoc testlerde, farklı gruplar arasındaki ayırımın benzerlik gözetim ve gözetmeyen gruplardan kaynaklandığı anlaşılmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma ve test hipotezleri aracılığıyla, istatistiksel olarak anlamlı olan sonuçların zorbayı kahraman olarak temsil eden filmlerin izlenme kapasitesini veren birinci hipotezin desteklendiği görülmüştür. Burada zorba yöntemlerin sosyal davranış olarak benimsendiği sonucuna ulaşılmıştır. Sonuçlara göre, izleme kapasitesi arttıkça zorba karakter daha çok benimsenir ve ona karşı empati de artar.

Zorbaların kahraman olarak gösterildiği filmleri izleme sebepleri ile bazı davranışsal yöntemlerin benimsenmesi arasında bağlantı kurulan ikinci hipotezi destekleyecek herhangi bir bulgu olmamıştır. İstatistiksel olarak ilişkilere dair önemli bilgiler ve bağlantılar, bu geniş hipoteze erişilmesinde çok az değişiklik yaratmıştır.

İzleyicinin zorbaya dair sahip olduğu zihinsel imgeyle filmlerde gösterilene dair demografik değişkenlerden bahseden hipotez için istatistiksel olarak önemli farklılıklar ortaya çıkmıştır. Burada demografik değişkenler izleyicilerin zorba izlenimini ve sosyal ilişkileri, davranışları ile motivasyonlarını etkilemektedir.

Dördüncü varsayımı güçlendiren önemli istatistiksel farklılıklar söz konusudur. İzleyicinin kafasında filmleri izleyerek oluşturduğu zorba imgesi ile zorbaların gerçek hayattaki görüntüsü arasında bağlantı olduğu bu varsayımda ortaya konulmuştur. Filmlerde gösterilen zorba davranışları, sosyal ilişkileri ile özellikleri ve gerçek hayattaki yansımaları arasında büyük bir benzerlik söz konusudur. Fakat sinemada zorba karakteri topluma ve toplum güvenliğine tehdit oluşturan bir suçlu gibi değil, bir kahraman olarak sunulur. Sinema, zorbanın olumsuz davranışlarını çarpıtıp ve topluma olan ciddi etkisini gizleyerek dramatik bağlamlarda zorbayı duygusal olarak destekler.

Çalışmada elde edilen sonuçlar, zorbaların devlet rolünün olmadığı ve güvenlik kontrolü sağlamadığı durumlarda ortaya çıktığı savını desteklemektedir. Bu durum, sosyal barışa zorbalığın tehdidini yansıtan halk anlayışına referans verir, fakat sonuçlardan polise karşı zorbaya sempati duyma eğilimi gözlemlenmiştir. Bu çelişki, Mısır sinemasında adı kötüye çıkmış polise karşı hayali zorba kahramanlara bazı sosyal sınıfların verdiği destekle açıklanabilir. Pek çok sosyal sınıf adı kötüye çıkmış olan polisin bir güvenlik kaynağı değil bir düşman olduğunu düşünür.

Araştırmaya konu olan film örneklerinin incelenmesi esnasında şiddet, kesici aletler, kan ve cinayet dolu pek çok sahnenin kullanıldığı gözlemlenmiştir. Bu sahneler film süresinin üçte birini oluşturur. Bunun anlamı, izleyicinin pek çok şiddet sahnesine maruz kaldığıdır ve yetiştirme kuramına göre, bu tür sahnelerin gelecekte daha yüksek oranda davranışsal etkileri olacaktır.

Zorba karakterleri kahraman olarak sunan filmlerde genç kategorileri davranışsal ve duygusal bağlamda incelenmiştir. Bu noktada gençler film yıldızlarının davranışlarını taklit eder ve onlardan etkilenir. Bu zorbanın yetiştiği çevrelere benzer olarak ilkokullarda, işçi sınıfında suç işlemeye kadar varır.

Toplum olarak etrafımızdaki değişiklikleri kontrol edemeyiz, fakat kendimizi ve gençlerimizi bu tecrübelerden koruyabiliriz. Bahsi geçen filmleri toplum davranışı üzerine büyük bir tehdit olarak düşünmeliyiz; nitekim zorbalı kahramanlar olarak gösterilir ve kahramanca davranışlar olarak onların davranışlarına özendirilir. Bu tür davranışlar gençlerin dikkatini çeker ve gençler zorba kahramanları taklit etmek ister. Bu da toplumun tüm davranış sistemini tehlikeye sokar.

KAYNAKÇA

Arapça Kaynaklar

- أحمد حسني السيد إبراهيم : تحليل سوسيوايكولوجي لظاهرة البلطجة دراسة على بعض البيئات المتابينة في مدينة القاهرة ، رسالة دكتوراه - معهد الدراسات والبحوث البيئية ، جامعة عين شمس ، 2010 .
- إحسان محمد الحسن: علم اجتماع الجريمة، دار وائل للنشر والتوزيع، عمان، 2008 ط 1 .-
- جان الكسان : السينما في الوطن العربي ، مجلس الوطني للثقافة والفنون والآداب ، الكويت، 1982
- جمال معتوق: مدخل إلى سوسيولوجيا العنف، دار بن مرابط للنشر والتوزيع، الجزائر، 2011.
- عايد عواد الوريكات: نظريات علم الجريمة، دار الشروق للنشر والتوزيع، عمان، ط1، 2004.
- علي موسى الشحات عبدالكريم : العوامل الاجتماعية المؤدية للبلطجة بين طلاب المدارس الثانوية الصناعية ودور خدمة الجماعة في مواجهتها ، رسالة ماجستير غير منشورة ، كلية الخدمة الاجتماعية ، جامعة حلوان ، القاهرة 2003 .
- محمد و الزويبير ، بن عون : " إنتاج و إعادة إنتاج و تجسيد مشاهد العنف في الأفلام الدرامية في الواقع الاجتماعي دراسة ميدانية على شريحة من المراهقين الشباب" 2014
- محمد فلاح و أبو عرقوب ، إبراهيم أحمد : "أثر البرامج التلفزيونية غير الأخلاقية على المشاهدين : دراسة ميدانية على الأحداث في مراكز التأهيل الأردنية" 2012
- مسعد إبراهيم الدسوقي : دراسة وصفية تحليلية لمشكلة البلطجة ونموذج مقترح لمواجهتها من منظور خدمة الفرد ، رسالة ماجستير ، كلية الخدمة الاجتماعية ، جامعة حلوان ، القاهرة ، 2006 .
- مؤمن السميحي: في السينما العربية ، ط1، سلكي إخوان، طنجة، 2005

Inglizce Kaynaklar

- Al-Ahmed, Mohammed S: "Mass Media and Society: The Six Normative Theories and the Role of Social, Political and Economic Forces in Shaping Media Institution and Content", **Suudi Arabistan'da Bir Vaka Çalışması**, University of Leicester, United Kingdom, 1987.
- Anderson, K. J.,
D. Cavallaro,: "Parents or Pop Culture? Children's Heroes and Role Models", **Childhood Education**, 2002, s.161-168.
- Bittner, T: **The Search For Heroes**, (Çevrimiçi) 5 Kasım 2003.
- Chapin, J.: "Third - Person Perception and School Violence", **Communication Research Reports**, 2002, s.216-225.
- Charies, W. Wright: **Mass Communication: A Sociological Perspective**, New York, Random House, 1959.
- Charles, H. Cooley: **Human Nature and Social Order**, New York, Scribner's, 1902.
- Daly, Kristen M: **Cinema 3.0: How Digital and Computer Technologies are Changing Cinema**, Columbia University, ProQuest Dissertations Publishing, 2008.
- Davison, W.Phillips: "The Third - Person Effect in Communication", **Public Opinion Quarterly**, 1983, s.1-15.
- Eschholz, Sarah L: **Television and Fear of Crime: The Effect of Content on Audience Perceptions**, The Florida State University, 1998.

- French, J., S. Pena: "Children's Hero Play of the 20th Century: Changes Resulting from Television's Influence", **Child Study Journal**, 1991, s.79-96.
- Gitlin, T.: **In Watching Television: A Pantheon Guide to Popular Culture**, 1986, s.3-8.
- Halloran, James D.: **Demonstrations and Communication: Case Study**, Penguin Books, 1970.
- Kelly, R.J.: "Mapping the Domains of Crime: The Contributions of Literary Works to Criminology", **International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology**, 1991, s. 45-61.
- Kennedy, C., C. Lukinbeal: "Towards a Holistic Approach to Geographic Research on Film", **Progress in Human Geography**, 1997, s.33-50.
- Robins, K.: **Intro the Image Culture and Politics in the Field of Vision**, 1. Ed., London, Routledge, 1996.
- Larson, C.: "Heroic Ethnocentrism", **American Scholar**, Vol. 42, 1973.
- Leeder, M.: **Early Cinema and the Supernatural**, Canada, Carleton University Press, 2011.
- Marawan, K.: **Islamic Family Reaction Towards Cinema and Television**, Riyadh, Tiba Publishing House, Section 2, 1988 AH, s.129

- Mackay, L.A.: Hero and Theme in the Aeneid, **Proceedings of the American Philological Association**, Vol. 94, 1963, s.157-66.
- Newmark, P.: **More Paragraphs on Translation**, England, Multilingual Matters Ltd., 1998.
- Nozha, El-Khoury: **Television Effect on Teenage Manners**, Beirut, El-Fikr El-Loobnani Printing House, 1997.
- Olweus, D.: "Annotation: Bullying at School: Basic Facts and Effects of a School Based Intervention Program", **Journal of Child Psychiatry**, Vol. 35, 1994, s.1171-1190.
- Raney, Arthur A., J. Bryant: "Moral Judgment and Crime Drama: An Integrated Theory of Enjoyment", **Journal of Communication**, Vol. 52, 2002, s.402-415.
- Rebecca B. Rubin,
Alan M. Rubin,
Linda J. Peile: **Communication Research: Strategies and Sources**, 1993.
- Sekarasih, L.,
Kimberly R. Walsh,
Erica Scharrer: **Media Violence is Made to Attract and Entertain People**, 2015.
- Signorielli, N.: **Television's Gender Role Images and Contribution to Stereotyping**, 2001, s.341-358.

Kurumsal Kaynaklar

Central Authority for Public Mobilization and Statistics, Egypt in Numbers, 2012.

Mısır Sinema Endistrisi Odası'nın 2017 de Hazırladığı Rapor.